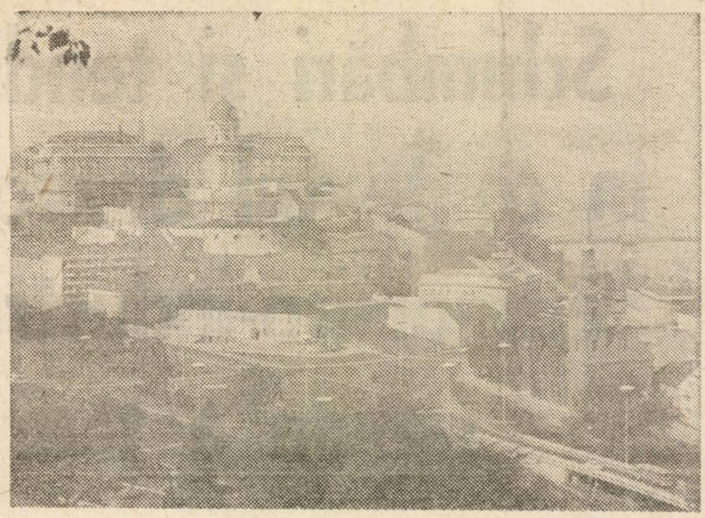

Budapesta eliberată a renăscut și a înflorit pe coordonatele modernității

BUDAPESTA

34 de ani de la eliberare

La 13 februarie 1945 lua sfîrșit una din cele mai aprige și mai îndelungate lupte împotriva mașinii de război hitleriste. La bătălia Budapestei, acțiune militară de mare amploare, a participat — alături de armata sovietică — și armata română, care, prin efectivele angajate, prin hotărîrea și dîrzenia dovedite, prin jertfele de sînge aduse, a contribuit de o manieră decisivă la alungarea ultimului ocupant fascist din capitala ungară.

Pe pămîntul Ungariei, trupele române au acționat cu 17 divizii de infanterie și cavalerie, un corp aerian, două brigăzi de artilerie antiaeriană, o brigadă de căi ferate și alte unități, cu un efectiv total de aproape 210 000 de ostași. Timp de cîteva luni, armata română a eliberat 1237 de localități, dintre care 14 orașe, a traversat masivii muntoși Hegyalja, Bükk și Matra și a forțat patru mari cursuri de apă — Tisa, Bodrog, Hernad și Ipoly. În cursul crîncenelor încleștări și-au jertfit viața 42 700 soldați și ofițeri români.

Budapesta constituia, pentru comandamentul hitlerist, unul din punctele cheie ale planului de barare a înaintării trupelor eliberatoare de-a lungul Dunării, spre Viena și regiunile sudice ale Germaniei. De aceea, au fost luate măsuri speciale, în scopul asigurării unei rezistențe îndelungate. Dar, desfășurarea acțiunilor ofensive ale trupelor sovietice și române a zădărnicit planurile ocupantului fascist. După 80 de zile de la declanșarea „operațiunii Budapesta", ostașii sovietici și români au pătruns în capitala ungară.

Așa cum consemna la vremea respectivă un comunicat special al postului de radio București — „în ziua Anului Nou 1945, trupele armatei 1 române, în strînsă colaborare cu marile unități sovietice, după ce au sfărîmat ultima centură de apărare, au pătruns în Budapesta și duc lupte de stradă spre centrul capitalei maghiare". Zile și nopți de-a rîndul, aceste lupte — în cursul cărora fasciștii se apărau cu disperare — s-au desfășurat cu deosebită înverșunare pentru cucerirea fiecărei case, a fiecărei palme de pămînt ; 11 000 de ostași și ofițeri români și-au dat viața în bătălia pentru eliberarea Budapestei. „Participarea la eliberarea Budapestei — sublinia istoricul ungur Csatári Daniel — a fost o însemnată faptă de arme a trupelor române pe teritoriul Ungariei, poate cea mai mare dintre toate ; ele au ajutat la eliberarea capitalei unui popor în renaștere".

Încheiată victorios în ziua de 13 februarie, această bătălie a încununat o suită întreagă de acțiuni ofensive duse timp de cîteva luni de-a lungul a 135 km — de la Tisa pînă în centrul capitalei ungare — și în cursul cărora trupele române din Corpul 7 armată au eliberat peste 50 de localități, au capturat mii de prizonieri și o mare cantitate de armament și tehnică de luptă. În semn de cinstire pentru bravii fii ai poporului nostru, căzuți pe cîmpul de luptă, la cimitirul Rákosliget, din Budapesta, sînt gravate în piatră cuvintele : „Glorie eroilor români care și-au jertfit viața în lupta împotriva fascismului, pentru eliberarea poporului frate ungar".

La încheierea războiului, trei sferturi din clădirile Budapestei erau avariate, străzile erau acoperite de ruine, fabricile — devastate, podurile zăceau în apele Dunării. Munca plină de dăruire a cetățenilor capitalei, a întregului popor ungar — avîndu-i în frunte pe comuniști — a dus, în perioada postbelică, la înlăturarea, pas cu pas, a rănilor războiului, a asigurat renașterea marelui oraș.

Astăzi, după 34 de ani de la eliberare, Budapesta a devenit cel mai important centru economic, cultural, științific al Ungariei socialiste, aducînd o hotărîtoare contribuție la înflorirea multilaterală a țării vecine și prietene.

În prezent, Budapesta cuprinde peste 2 milioane de locuitori — a cincea parte din populația țării — și furnizează circa 40 la sută din producția industrială a Ungariei. În perimetrul modernei capitale ungare funcționează peste 1 500 de diferite unități industriale, în care se realizează o variată gamă de produse : mașini de înaltă precizie, mașini-unelte, autobuze, aparataj electric și de telecomunicații, locomotive, nave și macarale plutitoare, medicamente, produse ale industriilor ușoară și alimentară. După date recente, în Budapesta există circa 14 000 unități comerciale. În ultimii ani, capitala Ungariei s-a îmbogățit cu noi edificii și așezăminte sociale ; metroul și-a lărgit rețeaua, garniturile lui circulînd în prezent pe sub albia marelui fluviu ce străbate orașul. Impunătoare ansambluri de locuințe, un șir de noi cartiere se integrează armonios într-o arhitectonică ce impune nota de modernitate Budapestei zilelor noastre.

Evocînd momentele de acum 34 de ani, poporul român, animat de sentimente de caldă prietenie față de poporul ungar, împărtășește din inimă sentimentele cu care acesta aniversează eliberarea Capitalei patriei sale. Sîngele vărsat de ostașii români pe pămîntul Ungariei a cimentat trainic bazele acestei prietenii. Este o prietenie care, înfruntînd în vremuri apuse pentru totdeauna vicisitudinile politicii de învrăjbire dusă de clasele exploatatoare din cele două țări, a fost îmbogățită prin noi valențe de cele două popoare vecine.

În anii edificării societății socialiste, raporturile de colaborare româno-ungare, clădite pe temelia principiilor independenței și suveranității naționale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne, integrității teritoriale, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești, și-au vădit din plin caracterul constructiv, dezvoltîndu-se pe diverse planuri — politic, economic, tehnico-științific, cultural.

În evoluția continuu ascendentă a relațiilor dintre România și Ungaria, un rol determinant îl au relațiile de prietenie, solidaritate și colaborare tovărășească dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncitoresc Socialist Ungar. Ca momente de cea mai mare importanță în cronica legăturilor româno-ungare s-au înscris întîlnirile și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul János Kádár, care au deschis de fiecare dată noi perspective conlucrării prietenești dintre cele două țări și popoare. În acest context, convorbirile la cel mai înalt nivel desfășurate în vara anului 1977 la Debrețin și Oradea, înțelegerile convenite cu acest prilej au dat expresie voinței comune de a amplifica și adînci colaborarea dintre România și Ungaria, corespunzător intereselor fundamentale ale ambelor popoare, cauzei generale a socialismului și păcii.

Cu prilejul aniversării a 34 de ani de la eliberarea Budapestei, poporul român transmite poporului ungar un salut călduros și îi urează noi succese în opera de edificare a socialismului.

Ilie Olteanu

ROMÂNIA ÎN ENERGETICA MONDIALĂ [I]

Schimbări și tendințe în contextul dezvoltării economico-industriale rapide a țării

Locul, la un moment dat, al unei țări pe plan energetic internațional este determinat, în esență, de pozițiile acesteia în consumul și producția, în exporturile și importurile de energie la scară mondială. Aceste poziții sintetizează influența multiplelor elemente ce intră în ecuația energetică în cazul fiecărei țări — de la disponibilitățile energetice și gradul de cunoaștere și valorificare al acestora, la necesitățile energetice (aflate în funcție atît de dimensiunile țării, cît și de nivelul dezvoltării sale economice) — scoțînd, în mod nemijlocit, în evidență o serie de aspecte fundamentale : potențialul energetic (comparativ) al țării respective, legat îndeosebi de dotarea naturală cu resurse a acesteia; capacitatea sa (comparativă) de producție economico-industrială și nivelul său (comparativ) de dezvoltare economico-industrială (avînd în vedere că, în ultimă instanță, consumul de energie dă expresie, în cuantumuri globale, potențialului economico-industrial, iar în cuantumuri pe locuitor, nivelului dezvoltării economico-industriale) ; gradul de participare a țării la schimburile internaționale cu purtători de energie.

Tabelul 1 conturează o imagine asupra locului României în energetica mondială, asupra schimbărilor survenite pe acest plan, în ultimul sfert de veac.

a) Se observă, astfel, o **creștere sensibilă a potențialului economico-industrial al țării,** pe baza dezvoltării complexe și industrializării în ritm susținut a economiei naționale (fapt reliefat de majorarea substanțială, de la 0,40 la sută la 1,04 la sută și, respectiv, de la 0,22 la sută la 0,82 la sută, a ponderii consumului de energie primară și, respectiv, de energie electrică al țării noastre în totalul mondial), România devenind, actualmente, din punctul de vedere al ponderilor pe care a ajuns să le dețină în consumul mondial de energie primară și de energie electrică, o țară cu un potențial economico-industrial mediu.

b) Totodată, se remarcă **sporirea puternică a nivelului de dezvoltare economico-industrială a țării,** a standardului general de civilizație, aspecte oglindite de schimbarea fundamentală a raportului dintre consumul de energie primară și energie electrică pe locuitor, în cazul țării noastre, și mediile mondiale ale indicatorilor respectivi ; acest raport, care, în primii ani postbelici, era vădit subunitar (59,7 la sută și, respectiv, 33,2 la sută), a ajuns sensibil supraunitar (195,1 la sută și 154,0 la sută).

c) De asemenea, poate fi consemnată **ridicarea gradului de valorificare a disponibilităților energetice proprii,** reflectată de majorarea ponderii, în totalul mondial, a producției de energie a țării noastre, de la 0,54 la sută la 0,94 la sută ; pe baza punerii în valoare a resurselor interne s-a asigurat, în perioada menționată, acoperirea celei mai mari părți din consumul energetic în accentuată creștere al țării ; în anii din urmă, însă, raportul producție/consum a devenit subunitar, ceea ce evidențiază, în ultimă instanță, **dotarea naturală limitată cu resurse energetice** (îndeosebi cu petrol și cărbuni superiori) a României.

d) În sfîrșit, se constată o **schimbare a poziției țării noastre în schimburile internaționale cu purtători de energie,** România, din exportator net de energie, devenind **importator net de energie,** în condițiile disponibilităților energetice relativ restrînse și amplificării necesităților de energie pe măsura dezvoltării economico-industriale.

Tendințele semnalate se cer a fi analizate mai aprofundat, pe baza datelor concrete privind producția, consumul și schimburile internaționale de energie ale țării noastre.

În **tabelul 2** este prezentată evoluția producției și consumului de energie primară. Se observă că, pe plan global, în timp ce producția a crescut de circa 6 ori, consumul a sporit de aproximativ 9 ori. Diferențierea a fost mult mai pronunțată în cazul cărbunilor și petrolului, creșterile producției fiind de 5,8 ori și, respectiv, 2,9 ori, iar cele ale consumului de 7,5 ori și, respectiv,

TABELUL 1

Locul României în economia energetică pe plan internațional
(ponderi în totalul mondial)

	1950	1960	1970	1976
% din consumul mondial de energie primară	0,40	0,58	0,89	1,04
consumul de energie primară pe locuitor în raport cu consumul mediu pe locuitor pe plan mondial (%)	59,7	94,3	157,9	195,1
% din consumul mondial de energie electrică	0,22	0,33	0,67	0,82
consumul de energie electrică pe locuitor în raport cu consumul mediu pe locuitor pe plan mondial (%)	33,2	53,6	118,6	154,0
% din producția mondială de energie primară	0,54	0,76	0,88	0,94
% din exporturile mondiale de energie primară	0,93	0,92	0,32	0,36
% din importurile mondiale de energie primară	0,02	0,10	0,25	0,55

Sursa : Calculat pe baza datelor din World Energy Supplies 1950—1974, O.N.U., New York 1976 ; World Energy Supplies 1972—1976, O.N.U., New York 1978.

TABELUL 2

Producția, consumul, importul și exportul de energie primară

Anul	producția (mii tone echivalent cărbune)	consumul (mii tone echivalent cărbune)	raportul producție consum	export (mii tone echivalent cărbune)	import (mii tone echivalent cărbune)
1950	14.377	9.778	1,47	4.636	90
1960	33.862	24.690	1,37	9.188	1.006
1970	64.908	61.026	1,06	8.006	6.275
1976	83.890	86.560	0,97	11.926	17.700
Creștere în perioada 1950-1976	5,8 ori	8,9 ori		2,6 ori	196,7 ori

Sursa : O.N.U., World Energy Supplies 1950—1974, New York 1976 ; O.N.U., World Energy Supplies 1972—1976, New York 1978.

de 6,8 ori. S-au schimbat, astfel, în mod considerabil, structura pe resurse (surse) a producției, structura pe resurse (surse) a consumului, precum și gradul de acoperire din producție proprie a consumului în cazul fiecărei dintre principalele resurse energetice. În cadrul producției, a sporit ponderea gazelor naturale (de la 30 la sută la 57 la sută), scăzînd cea a cărbunilor (de la 16,4 la sută la 15,8 la sută) și, mai ales, cea a petrolului (de la 53,4 la sută la 25,6 la sută). În cadrul consumului, se remarcă, în mare, aceleași tendințe. Se evidențiază, ca atare, structura specifică a disponibilităților energetice naturale ale țării noastre, respectiv deficitul existent, față de necesități, în ce privește cărbunii superiori și petrolul. Gradul de acoperire a consumului din producție proprie a scăzut pe ansamblul cărbunilor de la 95 la sută la 72 la sută, iar în cazul petrolului brut de la 256 la sută la 62 la sută în 1976 (resursele limitate de petrol impunînd o plafonare a producției începînd din a doua jumătate a deceniului trecut și un apel sporit la importuri). Se constată, de asemenea, o creștere substanțială a producției de energie din surse hidro (aproximativ 57 ori) și, ca urmare, o sporire notabilă a participării acesteia la acoperirea consumului global de energie primară (de la 0,2 la sută la circa 1 la sută, potrivit modalității de calcul a O.N.U.) — expresii elocvente ale preocupării constante de ridicare a gradului de valorificare a potențialului hidroenergetic al țării.

Realizările remarcabile, obținute pînă în prezent, pe linia dezvoltării au permis ridicarea continuă a potențialului și nivelului economico-industrial al țării, fapt reflectat de **creșterea consumului global de energie și, respectiv, a consumului pe locuitor de energie primară și energie electrică.** Acestea din urmă — vezi **tabelul 3** — au înregistrat adevărate salturi (6,7 ori și, respectiv, 20,7 ori), **dînd expresie sintetică efectelor politicii de industrializare în planul modernizării structurilor economice și îmbunătățirii standardului general de viață.** Deosebit de ilustrative sînt, în aceste privințe, realizările din domeniul energiei electrice. Puterea instalată în centrale electrice a crescut de peste 18 ori, iar producția de electricitate de peste 28 de ori, ceea ce evidențiază, totodată, o sporire a eficienței în exploatare, a coeficientului de utilizare a puterii instalate. În prezent, în țara noastră, aproximativ 20—22 la sută din energia primară este folosită în vederea transformării în energie electrică, față de sub 10 la sută în primii ani postbelici, această pondere urmînd a crește în viitor, în condițiile deplasării firești spre electricitate a consumului final. Consumul de energie electrică — indicator al nivelului dezvoltării industriei și gradului de civilizație — a crescut în perioada 1950—1977, de la 0,2 la aproape 60 miliarde kwh. În proporție de patru cincimi, acesta se realizează în scopuri economico-productive, pentru dezvoltarea ramurilor economiei naționale, îndeosebi a industriei care consumă aproape 62 la sută din total. În ce privește resursele și sursele energetice care contribuie la acoperirea consumului, se remarcă o participare mult sporită a hidroenergiei (de la 8 la sută la aproximativ 16 la sută), producția de electricitate obținută în hidrocentrale crescînd într-o măsură de două ori mai mare decît cea realizată în termocentrale. Această participare este încă redusă, ilustrînd necesitatea continuării ferme a programului de valorificare a potențialului hidroenergetic al țării, ca importantă posibilitate de îmbunătățire a structurii provenienței (pe resurse și surse energetice) a electricității. În prezent, se observă o netă preponderență a folosirii resurselor energetice superioare, îndeosebi a gazelor naturale, în vederea obținerii electricității, ceea ce asigură un cost relativ mai redus pe kwh produs (ținînd cont de conținutul energetic mai ridicat al resurselor respective), dar nu și o gospodărire pe deplin economicoasă a acestora, avînd în vedere posibilitățile de valorificare mai înaltă a lor (în special a gazelor naturale) prin prelucrare chimică industrială. Se relevă, astfel, deopotrivă, cerința sporirii participării resurselor energetice inferioare (îndeosebi ligniți), alături de cea a hidroenergiei, la producerea de electricitate.

Exigența valorificării resurselor cu un conținut energetic mai sărac (cărbuni inferiori, șisturi) este evidențiată, de altminteri, pe un plan mai general, de însăși poziția de importator net de energie a țării noastre. Dezvoltarea în continuare în ritm susținut a României va determina solicitări crescînde de energie, pe care dotarea natu-

Cerințele sporite de energie reclamă valorificarea cît mai largă a disponibilităților de cărbune ale țării

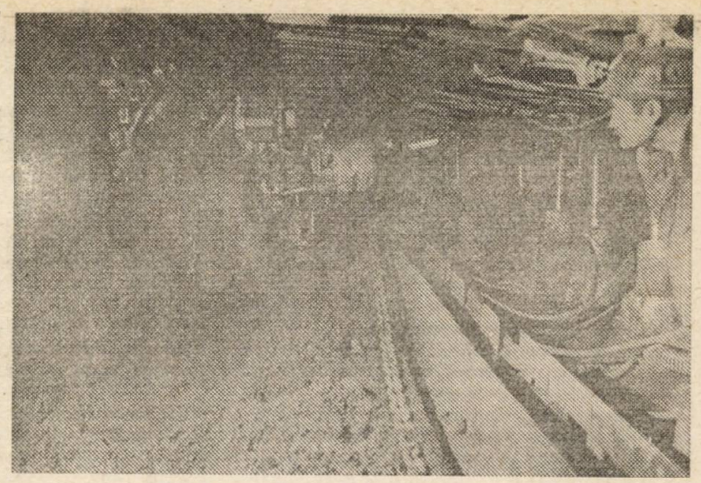

TABELUL 3

Consumul de energie pe locuitor

Anul	Consumul de energie primară (kg. echivalent cărbune)	Consumul de energie electrică (kWh)
1950	599	128
1960	1 342	414
1970	3 013	1 615
1976	4 036	2 649
Creștere în perioada 1950—1976	6,7 ori	20,7 ori

Sursa : O.N.U., World Energy Supplies 1950—1974, New York, 1976 ; O.N.U., World Energy Supplies 1972—1976, New York, 1978.

TABELUL 4

Anul	Importuri de energie		Exporturi de energie	
	cărbuni (mii tone echivalent cărbune)	petrol brut (mii tone)	gaz metan (milioane m.c.)	produse petroliere (mii tone)
1960	1 006	—	203,7	6 005,8
1965	1 543	—	200,0	5 828,4
1970	2 903	2 291	200,1	5 370,4
1975	4 810	5 085	194,3	6 175,7
1976	5 157	8 475	200,3	7 842,2
1977	5 536	8 844	202,8	6 741,9

Sursa : Anuarul statistic al Republicii Socialiste România, 1978.

TABELUL 5

Evoluția consumului specific de energie pentru obținerea unei unități de venit național (produs brut) în cazul României

	Calculat ca raport între consumul de energie primară și venitul național (kg. echivalent cărbune/1 000 lei venit național)	Calculat ca raport între consumul de energie primară și produsul brut (kg. echivalent cărbune/dolar produs brut) *	Nivelul mondial al indicatorului (kg. echivalent cărbune/dolar produs brut) *
	a	b	c
1960	281	4,61	2,37
1971	257	4,36	2,24
1975	223	4,25	1,84
1976	216	4,07	1,82

→

Sursa : pentru coloana (a) — Anuarul Statistic al Republicii Socialiste România 1978 ; O.N.U., World Energy Supplies 1950—1974, New York 1976 și O.N.U., World Energy Supplies 1972—1976, New York 1978 ; pentru coloanele (b) și (c) — O.N.U., World Energy Supplies 1950—1974, New York 1976 ; O.N.U., World Energy Supplies 1972—1976, New York 1978 și World Bank Atlas 1973 și 1977.

* datele privind produsul brut au fost recalculate, pentru comparabilitate, în dolari constanți 1970, pe baza deflatorului produsului brut al S.U.A. (vezi International Economic Report of the President U.S.A., 1977)

rală cu resurse energetice superioare (în special petrol) nu este în măsură să le acopere, punerea în valoare a resurselor mai sărace urmînd să contribuie la diminuarea cît mai mult posibil a apelului necesar la importuri.

Tabelul 2 reliefează pregnant scăderea continuă a raportului producție/consum și, deci, cerința unui asemenea apel sporit la importuri de energie. Importurile au crescut în mod considerabil în perioada avută în vedere ; de la sfîrșitul deceniului trecut, țara noastră, din exportator net de energie, devenind importator net de energie. Analizînd structura importurilor, se dovedește că acestea se referă, în esență, la cărbuni superiori și petrol brut (vezi **tabelul 4**), în cazul cărora disponibilitățile proprii sînt reduse. Este o urmare directă a sporirii necesităților, pe de o parte, de cocs (datorită dezvoltării rapide și masive a siderurgiei românești), iar, pe de altă parte, de petrol brut (datorită extinderii puternice a capacităților de rafinare, reclamată de vertiginoasa dezvoltare a industriei chimice și petrochimice, îndeosebi în ultimul deceniu). În contextul dezvoltării pe mai departe a acestor importante ramuri ale economiei naționale, apelul la importurile de cărbuni superiori și petrol brut va crește.

În ciuda faptului că este importatoare netă de energie, țara noastră exportă, anual, anumite cantități de energie (vezi **tabelul 4**). Aceasta se explică, într-o măsură, prin unele livrări de gaze naturale, dar, în principal, prin structura cererii de produse petroliere. În condițiile actualei structuri a acestei cereri, o parte din produsele petroliere rezultate în urma rafinării rămîn disponibile pentru export. Este vorba, în special, de benzine și motorină, precum și de păcură — exporturi ce reprezintă una din importantele surse de devize ale țării.

Totodată, țara noastră realizează, pe baze convenite, schimburi de energie electrică cu țările vecine, importînd și exportînd electricitate, în cuantumuri ce reprezintă aproximativ 3 la sută din totalul producției (sau consumului).

Pentru a întregi imaginea asupra situației energetice specifice a României este necesar a se analiza evoluția și nivelul indicatorului „consum de energie primară pe o unitate de produs național brut (venit național)", în cazul țării noastre. Într-o măsură, acest indicator dă expresie înseși eficienței folosirii energiei, întrucît arată, în fond, ce cantitate de energie se cheltuiește pentru obținerea unei unități de producție (produs brut sau venit național). De regulă, nivelul său este redus în cazul unei slabe dezvoltări economico-industriale (în lipsa industriei cheltuindu-se puțină energie) ; în schimb, el crește puternic în perioada industrializării, dar tinde, apoi, să scadă, odată cu trecerea într-o fază calitativ superioară, de dezvoltare intensivă, cînd progresul tehnic și productivitatea ridicată a muncii permit obținerea unei unități de producție cu un consum energetic relativ mai mic. Din punctul de vedere al indicatorului respectiv, **România reprezintă cazul tipic al unei țări în proces intens și rapid de industrializare.** Nivelul actual al indicatorului este ridicat, urmare a eforturilor susținute de dezvoltare industrială, care au presupus un ritm înalt al înzestrării economiei cu o solidă și extinsă infrastructură energetică. Îndeosebi, însă, din deceniul actual, se observă **efectele trecerii țării noastre în faza de industrializare de tip intensiv,** obținîndu-se o creștere mult mai substanțială a productivității muncii, în măsură să devanseze dinamica înzestrării energetice a muncii — fapt reflectat într-o scădere relativ importantă, în numai cîțiva ani, a nivelului indicatorului menționat (vezi **tabelul 5**). Acest nivel continuă, însă, să se mențină ridicat — dublu în raport cu cel dintr-o serie de state economic avansate — necorespunzînd posibilităților existente și cerințelor actualei etape, calitativ noi, în dezvoltarea economico-industrială a țării. Un asemenea nivel își are explicația atît în structura din prezent a industriei românești (în care ramurile de înaltă tehnicitate dar mai mici consumatoare de energie nu au ajuns încă la o puternică extindere), cît și în menținerea unor randamente energetice scăzute, îndeosebi în faza utilizării finale a energiei (agregate și instalații mai puțin eficiente, grad redus de recuperare a căldurii reziduale etc.). Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „în comparație cu alte țări, raportul dintre venitul național și consumul de energie pe locuitor este la noi necorespunzător. În timp ce venitul național pe locuitor este de cîteva ori mai mic decît al unor state dezvoltate din Europa, consumul de energie este apropiat de al acestora. Iată de ce problema folosirii judicioase a combustibililor nu este legată de conjunctura actuală, ci reprezintă o problemă esențială a orientării și dezvoltării economiei noastre în general".** În acest sens, partidul și statul nostru pun în centrul politicii economice, ca un obiectiv de prim ordin, **gospodărirea și utilizarea eficientă a energiei, prin economisirea acesteia, prin îmbunătățirea tehnologiilor și intensificarea dezvoltării ramurilor industriale de înaltă tehnicitate** (mecanică fină, electrotehnică, electronică), **prin promovarea în general a unui consum energetic rațional — cerințe de bază ale modernizării, ale afirmării unei calități noi, superioare, în activitatea economică.** Scăderea nivelului indicatorului menționat — ca expresie a ridicării eficienței folosirii energiei — constituie, astfel, o preocupare fundamentală, prioritară. Dezvoltarea, în continuare, în ritm înalt, a economiei noastre naționale nu trebuie nicidecum să implice sporirea într-un același ritm a consumului de energie. În condițiile trecerii unei economii într-o fază de industrializare de tip intensiv devine cu totul nefiresc, așa cum consideră partidul nostru, să se persevereze în susținerea tezei dezvoltării cu precădere sau cu un pas înainte a energeticii, întrucît a continua să se acționeze în practică potrivit acestei teze și după perioada de început a industrializării (cînd o asemenea acțiune poate fi justificată) ar însemna, de fapt, să se promoveze irosirea de resurse, gravă tocmai prin inutilitatea ei, cantitatea și nu calitatea, risipa și nu raționalitatea. Odată constituită infrastructura energetică, promovarea consecventă a progresului tehnic, a modernizării economice permite obținerea unor ritmuri înalte de creștere economică pe baza unor ritmuri mai scăzute de creștere a consumului energetic, o dinamică mai accelerată a productivității sociale a muncii în comparație cu cea a înzestrării energetice a muncii sau, altfel spus, realizarea aceluiași efect economic sau chiar a unula mai mare cu un consum specific mai mic. Se evidențiază, astfel, cu claritate, că reducerea nivelului consumului specific de energie pe unitate de producție este una din problemele centrale ale dezvoltării complexe, diversificate și moderne a economiei românești, ale accentuării laturilor ei calitative și ridicării eficienței activității productive, ale afirmării unei calități noi, superioare în întreaga economie, constituind, ca atare, o **componentă de bază a strategiei energetice stabilită de Partidul Comunist Român în vederea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate.**

dr. Ioan Bari
dr. Ilie Șerbănescu

Pași în reconcilierea etiopiano—sudaneză

Pe continentul african, începînd de anul trecut se constată o mai accentuată tendință pozitivă, de reglementare, pe cale politică, negociată, a problemelor în dispută de către înseși statele africane, fără ingerințe externe. Astfel, în martie 1978, prin acordul de la Monrovia, s-a consacrat reconcilierea dintre Guineea, pe de o parte, și Senegal și Coasta de Fildeș, de cealaltă parte, fapt cu repercusiuni benefice în viața politică și economică atît a acestor țări, cît și a zonei africane respective și chiar a continentului. De asemenea, la jumătatea anului trecut, a fost consemnată reconcilierea angolezo-zaireză, ce a avut implicații salutare asupra ansamblului relațiilor bilaterale, cît și continentale. În această suită cronologică, locul prim revine reconcilierii sudanezo-etiopiene.

Relațiile dintre aceste state vecine s-au deteriorat pe la mijlocul anului 1976, dar, la sfîrșitul anului 1977, datorită bunelor oficii ale guvernului statului Sierra Leone, cît și a Comitetului special al O.U.A., care urmăreau reglementarea relațiilor dintre Etiopia și Sudan, între aceste țări au intervenit mai multe înțelegeri. Astfel, potrivit acordului realizat la Freetown, au fost reluate zborurile avioanelor comerciale pe linia Addis Abeba — Khartum, ce fuseseră întrerupte cu 12 luni mai înainte. Spiritul aceluiași document a fost reconfirmat și în cadrul lucrărilor Comitetului O.U.A. pentru medierea dintre Sudan și Etiopia, lucrări găzduite de capitala tanzaniană în iunie 1978. Știrile anunțate atunci precizau că ambele state căzuseră de acord să respecte și să aplice pînă la capăt acordul cu privire la normalizarea relațiilor reciproce.

Acestui cadru pozitiv — ce atestă ascendența dialogului, a contactelor și negocierilor între factorii de decizie — i se circumscrie și întîlnirea dintre președintele Sudanului, Gaafar El Nimeiri, și șeful statului etiopian, Mengistu Haile Mariam, programată în capitala Republicii Sierra Leone — Freetown — pentru 15 februarie. În perspectiva acestei importante întîlniri la nivel înalt, șeful statului etiopian opina, într-un interviu acordat unei publicații sudaneze, că se simte nevoia „unui dialog onest" și a „unui efort sincer" pentru normalizarea relațiilor țării sale cu Sudanul. În lumina strînselor legături, istorice și geografice, dintre cele două popoare, orice problemă între cele două părți poate fi rezolvată — a menționat Mengistu Haile Mariam, care și-a exprimat speranța că întîlnirea cu președintele Nimeiri va constitui un bun prilej pentru a se ajunge la o înțelegere.

Totodată, ținînd seama că șeful statului sudanez este și președintele în exercițiu al O.U.A., observatorii opinează că el va aborda și alte aspecte ale situației de pe continent, între care și relațiile Etiopiei cu alte țări vecine. Cu acest prilej, s-ar putea identifica auspicii favorabile soluționării unor probleme încă în dispută, soluționare care beneficiază de premisele necesare.

C. Dumitru

DOCUMENTAR

Taiwan

Piață din Taibei

Taiwan — provincie a Republicii Populare Chineze — este formată din insula Taiwan, arhipelagul Penghu și alte cîteva zeci de insule, însumînd o suprafață de 35 981 kilometri pătrați. Din această suprafață, 35 760 kilometri pătrați revin insulei Taiwan, care are o lungime de 380 kilometri și o lățime de 20—150 kilometri.

COORDONATE GEOGRAFICE, RESURSE. Patru lanțuri paralele de munți, ce se întind din nord, nord-est spre sud, sud-vest — munții Taiwan, munții Taidong, munții Xüe-Yü și munții Ali — domină aproximativ două treimi din teritoriul insulei. Cea mai mare cîmpie — cea de sud — coincide cu deltele rîurilor Dadu, Rongshui, Beigang și Zengwen, avînd o întindere de 5 000 kilometri pătrați. Aici se află circa 40 la sută din suprafața arabilă a insulei. Este zona cu agricultură intensivă și cu populația cea mai densă.

Din munții situați în centrul insulei izvorăsc cîteva zeci de rîuri, care au un mare debit, străbat albii abrupte și formează frecvent cascade. Potențialul energetic al acestor rîuri este evaluat la 3 700 000 kW.

Precipitațiile bogate, temperaturile ridicate și solul fertil oferă condiții prielnice pentru cultivarea orezului, trestiei de zahăr, cartofului dulce, arahidelor, cînepii, ceaiului, ananasului, bananierilor, portocalilor etc.; în sud sînt amenajate plantații de hevea, măslini ș.a. Pădurile ocupă jumătate din suprafața insulei; Taiwanul este mare producător de camfor.

Subsolul conține peste 80 minereuri și minerale. Cele mai bogate zăcăminte sînt cele de aur, cupru, țiței, bauxită, cărbune, sare, sulf. Țițeiul se află în vest, în regiunea Shanli; aur și cupru se găsesc în regiunea Jinguasi, iar sulf — la Datun, și cărbune — la Zhudong.

Principala ramură industrială este constituită din fabricile de zahăr, care realizează circa 50 la sută din valoarea producției globale industriale. De asemenea, se dezvoltă întreprinderi petroliere, mine de cărbune, centrale electrice, șantiere navale, uzine de aluminiu, fabrici de hîrtie, de fire și fibre sintetice, de mașini agricole, de medicamente etc. Cu excepția zonei muntoase, întreaga insulă este acoperită de o rețea dezvoltată de căi ferate și șosele.

Cele mai mari așezări urbane sînt Taibei, Jilong, Tainan. Taibei este centrul politic, economic și cultural al provinciei, avînd o populație de 1 600 000 locuitori.

REPERE ISTORICE. Situată la peste 100 kilometri de coastă, în dreptul provinciei Fujian, Taiwanul are o populație de 17 000 000 locuitori. Aproximativ 2 la sută din aceasta se constituie în naționalitatea „gaoshan" — „cei ce locuiesc în munți" —, restul populației fiind de naționalitate han (principala naționalitate din Republica Populară Chineză). Din secolul al XVII-lea, populația han se statornicește în număr din ce în ce mai mare pe insulă. În 1662, eroul național Zheng Chenggong, în fruntea unei mari oștiri, alungă pe colonialiștii olandezi și spanioli care puseseră stăpînire pe insulă după 1624—1626. Acesta își instaurează autoritatea pe insulă. În 1684, dinastia Qing numește un guvern pe insulă și-l pune sub jurisdicția autorităților provinciei Fujian. Tratatul inegal, impus Chinei în urma războiului chino-japonez din 1894, permite Japoniei să ocupe insula Taiwan și arhipelagul Penghu. De-a lungul a 50 de ani de ocupație colonială japoneză, populația s-a ridicat, în repetate rînduri, la luptă împotriva ocupanților. Voința de neclintit a întregului popor chinez, care a luptat cu eroism în războiul de rezistență împotriva agresiunii japoneze, și-a găsit recunoașterea în Declarația de la Cairo și Comunicatul de la Potsdam: China și-a restabilit suveranitatea asupra provinciei Taiwan. În 1949, în condițiile ofensivei victorioase a armatei chineze populare de eliberare, autoritățile naționaliste (guomindang-iste) se refugiază pe insulele ce alcătuiesc provincia Taiwan.

În 1950, trupe americane sînt dislocate în Taiwan, iar nave militare americane încep să patruleze în strîmtoarea cu același nume. În 1954, autoritățile naționaliste încheie cu S.U.A. un tratat ce prevede o alianță militară.

ȚELUL FUNDAMENTAL. În anul 1971, dînd expresie puternicului curent ce antrenase opinia publică mondială, Organizația Națiunilor Unite recunoaște guvernul Republicii Populare Chineze drept singurul guvern legitim al Chinei, invitînd reprezentanții acestuia să-și ocupe locul de drept în forumul mondial. Recunoașterea guvernului Republicii Populare Chineze și stabilirea de relații diplomatice între acesta și cvasitotalitatea statelor lumii au consemnat și acceptarea internațională unanimă a suveranității guvernului de la Beijing asupra provinciei Taiwan. În acest context, stabilirea de relații diplomatice între Republica Populară Chineză și Statele Unite ale Americii are o semnificație aparte prin aceea că este asociată și cu hotărîrea guvernului american de a denunța tratatul cu autoritățile de la Taibei și de a-și retrage din Taiwan restul personalului său militar în decurs de patru luni.

În Declarația guvernului R. P. Chineze, din 16 decembrie 1978, se arată cu privire la Taiwan: „După cum este cunoscut, guvernul Republicii Populare Chineze este singurul guvern legal al Chinei, iar Taiwanul este o parte a Chinei. Problema Taiwanului era problema crucială care împiedica normalizarea relațiilor dintre China și Statele Unite. Problema a fost acum rezolvată între cele două țări în spiritul Comunicatului de la Changhai, prin eforturi comune, făcînd astfel posibilă normalizarea relațiilor dorite atît de fierbinte de popoarele celor două țări. În ceea ce privește calea de a readuce Taiwanul în cadrul patriei și de a reunifica țara, aceasta constituie, în întregime, o problemă internă a Chinei".

„Separarea Taiwanului de patrie de-a lungul ultimilor treizeci de ani — se subliniază în «Mesajul adresat compatrioților din Taiwan» de Comitetul Permanent al Adunării Naționale a Reprezentanților Populari a Republicii Populare Chineze, cu prilejul Anului Nou — este artificială, contrară intereselor și dorinței națiunii noastre. Această situație nu mai poate dăinui. Fiecare chinez, indiferent dacă trăiește în Taiwan sau pe continent, are o răspundere, pe care nu și-o poate declina, față de existența, dezvoltarea și înflorirea națiunii chineze. Avem în fața noastră, a tuturor, sarcina importantă de a reunifica patria — sarcină ce privește viitorul întregii noastre națiuni — de la care nu se poate eschiva nimeni și nu trebuie să se eschiveze nimeni".

Conducătorii de stat ai Republicii Populare Chineze și-au declarat hotărîrea ca, în „reunificarea patriei", să respecte actuala stare de lucruri și opiniile personalităților din Taiwan, să adopte o politică și metode raționale, astfel încît să nu fie aduse prejudicii populației de pe insulă. În acest spirit, guvernul Republicii Populare Chineze a ordonat încetarea, de la 1 ianuarie 1979, a bombardamentelor asupra insulei Jinmen și altor insule de coastă și a avansat autorităților din Taibei ideea angajării de negocieri privind încetarea adversității militare, a stabilirii de legături aeriene și poștale, precum și a dezvoltării schimburilor comerciale.

În încheierea acestor considerații, menționăm precizările făcute în S.U.A. de către vicepremierul Deng Xiaoping, la recepția oferită în onoarea sa de Asociația de prietenie americano-chineză și de Asociația națională a chinezilor americani și a chinezilor de peste mări: „După normalizarea relațiilor dintre China și S.U.A., șansele rezolvării pașnice a problemei Taiwanului au sporit. În abordarea acestei probleme, guvernul chinez va lua cu siguranță în considerare situația actuală din Taiwan, va acorda importanță părerii populației de acolo și va adopta o politică rezonabilă. De asemenea, ne punem speranțe în autoritățile din Taiwan. Sperăm că ele vor avea în vedere interesele naționale și vor adopta o atitudine rezonabilă. Aceasta va face posibilă revenirea fără dificultăți a Taiwanului la patria-mamă". Cu același prilej, al vizitei în S.U.A., vicepremierul chinez a subliniat, la întîlnirea cu senatorii americani: „China nu mai folosește expresia «eliberarea Taiwanului» și dorește să respecte realitățile de acolo. Procedînd astfel, vom grăbi revenirea Taiwanului la patria-mamă".

Romulus Ioan Budura

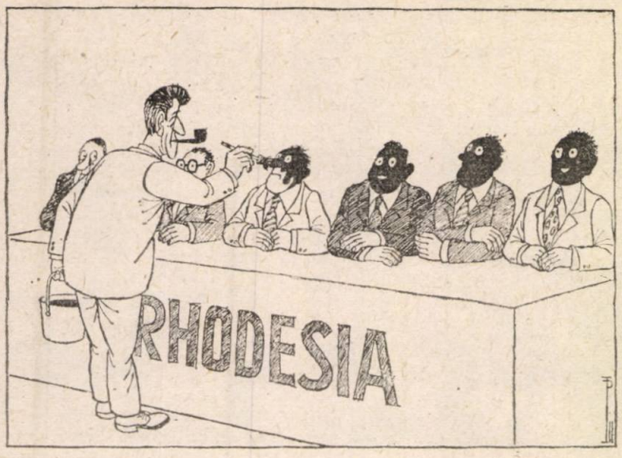

Cum vede „Süddeutsche Zeitung" manevrele rasiștilor rhodesieni de alcătuire a unui guvern majoritar de culoare

Comerț

Volumul comerțului mondial a atins un nivel record de 1280 miliarde dolari, în anul 1978, înregistrînd în termeni valorici o creștere de 14 la sută, iar sub raport cantitativ de 5 la sută, în comparație cu anul precedent – arată datele statistice preliminare publicate la Geneva de Acordul General pentru Tarife Vamale și Comerț (GATT). În ceea ce privește prognoza pe 1979, același raport arată că „este riscant" să se facă estimări, în principal din cauza recrudescenței tendințelor inflaționiste din economiile occidentale. În ceea ce privește creșterea de 14 la sută sub raport valoric a comerțului mondial în 1978, în raport se precizează că cel puțin jumătate din acest spor se datorează deprecierii cursului dolarului american. În raport se arată, de asemenea, că statele occidentale au înregistrat un surplus al balanței conturilor curente de circa 25 miliarde dolari în 1978, față de deficitul de 8 miliarde dolari în 1977, în timp ce deficitul balanței conturilor curente ale țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol a crescut în 1978 la 35 miliarde dolari, față de 22 miliarde în 1977.

Droguri

Comisia de stupefiante a Organizației Națiunilor Unite reunită la începutul acestei săptămîni la Geneva a constatat că abuzul de droguri se agravează. O prognoză a Comisiei a apreciat că utilizarea heroinei „continuă să se extindă", iar cea a cocainei „continuă să sporească" în America de Nord și Europa occidentală. Deși tineretul constituie, numeric, grupa principală de consumatori de droguri, problema este, totuși, prezentă în toate categoriile de virstă și în toate păturile sociale. Comisia urmează să elaboreze o „strategie internațională", propunîndu-și ca obiective înlăturarea, în următorii cinci ani, a tendințelor actuale din consumul de droguri și, pe termen mai lung, o diminuare simțitoare a abuzului de narcotice.

Tunel

Căile ferate britanice sînt gata să continue pregătirile pentru construirea unui tunel, cu o singură linie ferată, pe sub Canalul Minecii, între Marea Britanie și Franța, a anunțat un purtător de cuvînt. El a precizat că autoritățile feroviare britanice și franceze vor proceda imediat la studierea proiectului, apreciat drept practic și economicos. Tunelul, în lungime de 32 de mile, va asigura legătura între Londra și Paris în 4,5 ore și va avea o capacitate de transport de 8 milioane de pasageri și de 8 milioane tone de mărfuri. Costul construcției se ridică la aproximativ 1,3 miliarde de dolari și va fi suportat, în mod egal, de Marea Britanie și Franța. Lucrările se vor încheia în 1990.

Cărbune

Peste 14 milioane tone de roci carbonifere și 7,8 milioane tone de șisturi carbonifere au fost folosite în China ca sursă energetică în cursul anului trecut. Minele din această țară scot la iveală anual 50–70 milioane tone roci carbonifere, iar depozitele de șisturi carbonifere sînt evaluate la peste 100 miliarde tone. În citeva zone din China există numeroase instalații de încălzire a apei, care utilizează aceste resurse energetice. În provincia Zhejiang, 4 milioane tone de șisturi carbonifere sînt folosite anual pentru obținerea energiei necesare în industriile de îngrășăminte chimice, textilă etc. Aceleași materii prime sînt utilizate și în alte ramuri industriale. Astfel, numai în industria materialelor de construcții sînt utilizate anual 11 milioane tone de roci carbonifere și șisturi carbonifere.

Aeroport

Aeroportul orașului Chicago, „O'Hare", și-a păstrat, în 1978, locul întîi pe plan mondial în ceea ce privește volumul traficului de pasageri. Tranzitul la acest aeroport a fost de 49 151 449 pasageri pe întreg anul, cu alte cuvinte de aproape un milion de pasageri pe săptămînă (cu 11 la sută superior celui realizat în 1977). S-a înregistrat, de asemenea, o creștere cu 1,5 la sută a numărului zborurilor.

1000+1

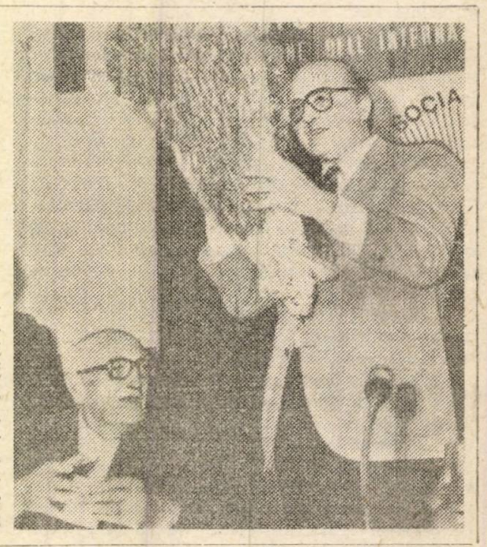

Secretarul Partidului Socialist Italian, Bettino Craxi (în dreapta), oferă un buchet de flori lui Pietro Nenni, președintele partidului, cu ocazia celei de a 88-a aniversări a zilei de naștere a acestuia

Printr-o pastă groasă, vîscoasă, de gheață, vasele trebuie să-și croiască drum între Marea Nordului și Marea Baltică. Pentru vasele de transport cu motoare mai puțin puternice, încercarea este lipsită de șanse, iar temperaturile ceva mai ridicate din cursul zilei au fost anihilate de frigul nocturn

Optică

Întreprinderea de aparatură optică „Carl Zeiss" din Iena a produs, pînă acum, peste 100 de aparate electronice, capabile să întocmească hărți geografice după imagini luate din aparate de zbor. Printre aceste instalații figurează și sistemul de descifrare automată a observațiilor „Topomat", aflat în funcțiune în prezent la Tokio. Întreprinderea din Iena a produs camere multispectrale necesare navelor spațiale, precum și numeroase aparate de proiecție de mare funcționalitate.

Constituțională

Primul ministru Pierre Elliott Trudeau și cei 10 premieri provinciali din Canada au avut o nouă rundă de convorbiri în probleme constituționale. Principalul punct pe agendă l-a constituit identificarea unor modalități de amendare a actualei legi supreme a țării, care, veche de 111 ani, a fost elaborată de puterea colonială – Anglia. Divergențele dintre guvernul federal și organismele locale au făcut ca aceste tentative să eșueze și, potrivit unor surse, nici acum nu se conturează încă un acord în această chestiune.

New York : Kurt Waldheim, secretarul general al Națiunilor Unite, l-a primit pe celebrul boxer Cassius Clay, care i-a oferit cu acest prilej compoziția sa „Tablou pentru pace"

Foci

Uniunea internațională pentru protejarea naturii și a resurselor naturale și Fondul Mondial pentru Natură, organizații cu sediile în Elveția, și-au exprimat preocuparea în legătură cu vînătorile anuale de foci organizate în Canada. Arătînd că focile sînt serios amenințate cu dispariția, cele două organizații s-au declarat satisfăcute în legătură cu faptul că guvernul canadian a inițiat un program de cercetare pentru obținerea unor date ample asupra acestei specii și a mediului său de viață, dar, totodată, au arătat că intenția de a spori numărul acestor animale este incompatibilă cu vînarea anuală a 180 000 de exemplare.

Scumpire

După cum a anunțat Biroul de Statistică de pe lîngă cancelaria primului ministru, în anul 1978, prețurile la mărfurile de consum au crescut în Japonia cu 3,8 la sută, în comparație cu nivelul anului precedent. Indicele creșterii prețurilor a fost, în anul 1978, de 122,6 la sută față de nivelul anului 1975.

Inundații

Peste 1 500 de morți, aproape 700 000 de persoane rămase fără adăpost, pagube materiale în valoare de sute de milioane de dolari : acesta ar fi, potrivit cifrelor publicate de presa braziliană, bilanțul inundațiilor provocate de ploile torențiale care s-au abătut în ultima lună asupra regiunilor din centrul și estul Braziliei. O serie de experți apreciază că este vorba de una din catastrofele naturale cele mai grave, dacă nu cea mai gravă, pe care Brazilia le-a cunoscut de la începutul acestui secol. Autoritățile au întreprins o vastă campanie de vaccinare, pentru a preveni o epidemie de febră tifoidă, dat fiind faptul că unele cazuri au fost deja semnalate. Armata sprijină echipele de salvare care încearcă să ajute locuitorii a numeroase sate complet izolate de apă.

Peste 60 de concurenți din șapte țări vest-europene au participat la cursa de sănii trase de cîini, care s-a desfășurat recent în localitatea montană Tannheim, din Austria. În imagine, atelajul condus de sportivul vest-german Hans Gruen

Automobil

Industria franceză de automobile a înregistrat, în 1978, un an-record în planul comerțului exterior, vînzările în străinătate ridicîndu-se la aproape 24 miliarde franci. Potrivit statisticilor publicate de Camera sindicală a constructorilor de automobile din Franța, exportul de vehicule și piese de schimb a reprezentat 13,8 la sută din exporturile totale ale țării. Cu toate acestea, s-ar putea menționa că excedentul de devize obținut de industria automobilului nu compensează nici măcar jumătate din „factura" plătită de Franța pentru achizițiile de petrol din străinătate, care s-au ridicat, în 1978, la 54,1 miliarde franci.

Documente

Cea mai mare parte a dosarelor confidențiale referitoare la foștii naziști și conducători ai celui de al III-lea Reich vor fi, în curînd, remise de Statele Unite autorităților vest-germane. Documentele – numărînd circa 25 milioane de fișe și corespondență, grupate în dosare cîntărind mai multe tone – conțin informații complete asupra foștilor aderenți ai partidului nazist, a membrilor organizațiilor „S.A." și „S.S.". Aflată, din anul 1952, sub controlul Departamentului de Stat, arhiva conține, de asemenea, dosarele tribunalului care a pronunțat sentințele de condamnare la moarte a participanților la atentatul eșuat împotriva lui Hitler, de la 20 iulie 1944.

„Oscar"

Celebrul actor de teatru și de cinema britanic Sir Laurence Olivier va primi, anul acesta, al treilea premiu „Oscar" din cariera sa, a anunțat Academia de artă cinematografică din S.U.A. Laurence Olivier a fost distins cu un „Oscar" în anul 1946 pentru performanța sa actoricească și regizorală în filmul „Henric al V-lea", iar doi ani mai tîrziu a primit „Oscarul" pentru cea mai bună interpretare masculină în „Hamlet". Anul acesta, înalta distincție îi va fi atribuită pentru „ansamblul operei sale, pentru realizările sale unice în carieră și pentru contribuția de o viață la arta filmului".

Alfabetizare

La Delhi s-au desfășurat lucrările sesiunii Consiliului național pentru lichidarea analfabetismului în rîndurile populației adulte din India. Cu acest prilej, a fost elaborat un program care cuprinde toate statele și regiunile țării. În următorii cinci ani, potrivit programului, pentru nevoile învățămîntului vor fi alocate cel puțin 20 miliarde rupii. În aceeași perioadă, 100 milioane persoane, între 15 și 35 de ani, vor urma cursuri de alfabetizare. În anii independenței, India a obținut progrese însemnate în domeniul combaterii neștiinței de carte. Într-o țară cu populația de aproape 650 milioane de oameni, numărul elevilor este de peste 100 milioane. În India există, în prezent, 100 universități, 5 500 colegii și peste 700 000 școli de stat.

Precizări

Secretarul de stat, Cyrus Vance, și ministrul de externe britanic, David Owen, au dezmințit afirmațiile vest-germane potrivit cărora, la convorbirile privind reducerea trupelor și armamentelor în Europa centrală, între țările occidentale au apărut divergențe – a anunțat Ministerul de Externe britanic. Vance și Owen l-au informat pe ministrul de externe vest-german, Genscher, că guvernele lor nu au criticat niciodată atitudinea delegației vest-germane la convorbiri. Herbert Wehner, liderul parlamentar al P.S.D., a declarat, într-un interviu acordat ziarului olandez „NRC-Handelsblad", că unele delegații occidentale i-au acuzat pe vest-germani că sînt un „factor de frînare" la convorbiri. Ministerul de Externe a afirmat că guvernul vest-german a menținut un contact permanent cu guvernele britanic și american privind convorbirile de la Viena și va „continua eforturile, în strînsă colaborare cu aliații, pentru obținerea unor rezultate pozitive la Viena".

Energie

Președintele Franței, Valéry Giscard d'Estaing, a cerut, în cursul unei reuniuni restrînse a cabinetului francez, accelerarea programului construirii de centrale nucleare în Franța și, îndeosebi, „echiparea în termenul cel mai scurt posibil" a centralelor prevăzute a fi amenajate la Catenom, în Lorena, și la Gravelines, în nordul Franței. După cum a anunțat la încheierea reuniunii purtătorul de cuvînt al Palatului Elysée, Pierre Hunt, cele două regiuni amintite ar putea beneficia de o redresare în domeniul implantărilor industriale și al ocupării forței de muncă. Pe de altă parte, purtătorul de cuvînt a relevat că, la reuniune, au fost adoptate o serie de decizii de principiu pentru a se continua politica de reducere a dependenței Franței în domeniul aprovizionării cu petrol, cuprinzînd măsuri între care și diversificarea geografică a surselor de aprovizionare și „o politică activă de cercetare și explorare"

Rubrică realizată de Radu Toma

„VENUS" — o planetă care se descoperă lumii

Andrei Bacalu

Începutul lui 1979 e marcat de o serie de întîlniri, în imediata apropiere (ca să parafrazăm titlul unui film ştiinţifico-fantastic de succes), cu obiecte cosmice, situaţii cosmice şi chiar visuri legate de acest domeniu al cunoaşterii umane, care a început să fie cucerit de ceva mai mult de două decenii. Doi cosmonauţi, Vladimir Kovalenok şi Alexandr Ivancenkov, au supravieţuit în singurătate (relativă), imponderabilitate (aproape totală) şi într-un program foarte încărcat de muncă, timp de 139 de zile, 14 ore şi 48 de minute, stabilind astfel un nou record de rezistenţă la bordul unei staţiuni spaţiale. Grupul de astronauţi N.A.S.A. (promoţia 1978—1979) a inclus şase femei. Savanţi şi amatori de fantezie ştiinţifică au discutat, timp de zece zile, diverse scheme de colonizare a Universului, printre care cea mai spectaculoasă ar fi o structură în formă de cauciuc de automobil înzestrată cu diverse încăperi, şi chiar piscine, pentru nu mai puţin de 50 de mii de viitori locuitori fericiţi ai spaţiului extraterestru.

Poate însă cel mai spectaculos eveniment este cel concretizat într-o călătorie de peste 355 de milioane de kilometri, la sfîrşitul căreia patru mesageri ai Pămîntului au încercat să descifreze cîteva dintre tainele misterioasei planete Venus. Veşnic învăluită de un strat gros de nori, Venus îşi ascunde pudic nenumăratele secrete. Cu un diametru asemănător cu al Pămîntului (12 mii de kilometri faţă de 12 745), Venus se află la o distanţă de doar 108 milioane de kilometri faţă de Soare (Pămîntul se roteşte la o depărtare de aproximativ 150 de milioane kilometri) şi primeşte de cel puţin două ori mai multă energie solară decît planeta noastră. Atmosfera venusiană este compusă în proporţie de 97% din oxid şi bioxid de carbon, gaze care captează radiaţia infraroşie, producînd în straturile joase ale atmosferei temperaturi extrem de ridicate, în jur de 485° C, la presiuni atmosferice cam de o sută de ori mai mari decît cele care sînt cunoscute pe Pămînt.

Lansate în mai, august şi septembrie 1978, sondele Pioneer — Venus 1 şi 2, şi Venera 11 şi 12 au ajuns atît în apropierea cît şi pe suprafaţa vecinei noastre mai apropiate de Soare. Faza iniţială a cercetărilor a cuprins o serie de confirmări ale ipotezelor aflate în circulaţie în ultimii ani.

Temperaturile, compoziţia atmosferei şi presiunile corespund celor cunoscute, norii venusieni sînt compuşi din cristale de acid sulfuric şi acid clorhidric (ceea ce a permis unor savanţi cu un simţ al umorului mai dezvoltat să remarce asemănarea evidentă cu zonele foarte industrializate de pe Pămînt). Nu au lipsit însă enigmele. În primul rînd, absenţa cîmpului magnetic, prezenţa unei ionosfere şi, mai cu seamă, cantităţile surprinzător de mari de gaz inert, Argon-36, ceea ce permite lansarea unei ipoteze uluitoare : Venus nu s-a format în acelaşi timp şi nu are o origine identică cu a Pămîntului. Este, însă, destul de plauzibilă şi o teorie ceva mai simplă, care ar explica prezenţa Argonului-36 prin căderea pe Venus, într-un trecut foarte îndepărtat, a unor meteoriţi bogaţi în acest element.

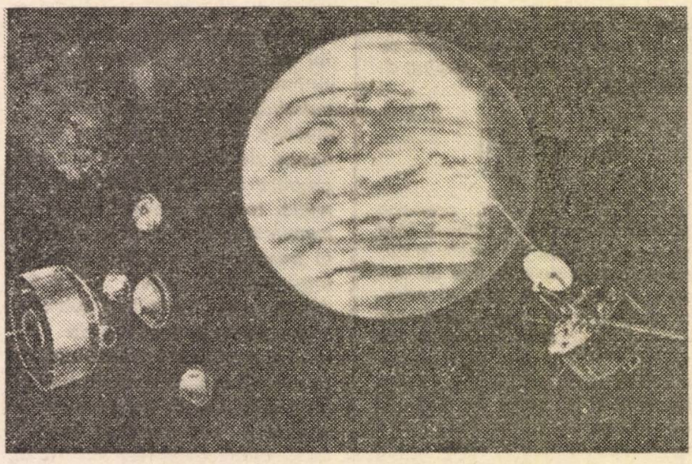

Desenul reprezintă sonda spaţială „Pioneer I", în momentul apropierii de Venus

Un alt mare mister — prezenţa unor stranii lumini pe sol, cu atît mai vizibile cu cît doar 2 la sută din lumina solară atinge suprafaţa planetei (Pămîntul primeşte pînă la 30 la sută din lumina solară), iar grosimea norilor acizi împiedică reflexiile. Explicaţiile sînt dintre cele mai diferite : ar putea fi vorba de încălzirea pînă la roşu a solului (să nu uităm că la temperaturile de aproape 500 de grade Celsius se topeşte zincul) sau am putea face apel la fenomene spontane de autoaprindere şi combustie a unor compuşi sulfuroşi aflaţi pe suprafaţa planetei, ceea ce ar explica, printre multe altele, şi prezenţa sulfului în atmosferă.

Veşti bune pentru cei care studiază faimosul „efect de seră" : a fost descoperită prezenţa unor urme de vapori de apă în atmosferă, apă care, în combinaţie cu bioxidul de carbon, ar putea juca un rol important în apariţia temperaturilor înalte observate pe Venus. Dacă, aşa cum susţin instrumentele navelor automate, planeta Venus este înconjurată de mari cantităţi de hidrogen, acesta ar putea proveni din disocierea apei care ar fi existat cîndva în mari cantităţi pe această planetă.

Date noi au fost obţinute şi în legătură cu circulaţia atmosferică globală, măsurătorile permiţînd o diferenţiere de aproximativ 20° C între masele atmosferice de la Pol şi Ecuator, fapt care produce adevărate uragane, cu viteze de deplasare de peste 320 de kilometri pe oră.

Tulburătorul picaj al sondelor, executat cu o viteză de peste 40 de mii de kilometri pe oră, a permis reconstituirea (în mare şi fără prea multe detalii) a unei secţiuni prin atmosfera venusiană :

— între 60 şi 70 de kilometri altitudine, un prim strat de nori la temperatura de minus 30 de grade, care reflectă radiaţia solară şi explică, în parte, extraordinara strălucire a Luceafărului.

— al doilea strat, de la 48 la 65 de kilometri, cu temperaturi în jur de 100 de grade la presiuni de două atmosfere.

— în sfîrşit, un ultim strat noros, la o altitudine de 30 de kilometri, cu temperaturi de 260 de grade şi presiuni de peste zece atmosfere.

Au fost detectate în atmosferă o cantitate surprinzătoare de particule electrizate, molecule ionizate, ioni de azot şi carbon, fapt care permite presupuneri în legătură cu exis-

Cosmonauţi sovietici în timpul pregătirii de zbor

tența unor formidabile furtuni în partea inferioară, cea mai apropiată de suprafață, a atmosferei venusiene.

Pe scurt, temperaturi de 500 de grade, nori de acid sulfuric și clorhidric, presiuni de 100 de atmosfere, uragane pe lîngă care cele tropicale terestre sînt un simplu joc de copii, descărcări electrice și cine știe cîte altele. Nu e deloc surprinzător faptul că mai mulți savanți au găsit un nume nou pentru Luceafărul de seară, pentru clasica stea a Ciobanului, un nume deloc politicos, „Iadul sistemului solar".

Imagini ne mai vin și de pe alte planete. Jupiter a fost fotografiat din imediata apropiere, Marte ocupă un loc de frunte în albumele oamenilor de știință, în curînd Saturn va începe să-și dezvăluie secretele.

Ne-am putea întreba : la ce bun toate aceste ilustrate din diverse „iaduri" ale sistemului nostru planetar ? Răspunsuri simple nu există, și totuși... Dacă vom reuși să înțelegem mecanismele atmosferei venusiene am putea descifra mai repede misterele circulației atmosferice terestre. Structura atmosferei lui Jupiter ar putea oferi explicații în legătură cu formarea deșerturilor de pe Pămînt. Unul dintre sateliții lui Saturn, Titan, ar putea adăposti forme simple de viață, poate chiar ceva mai complicate decît ipotetice bacterii descoperite în deșerturile marțiene.

1979 ar putea rămîne în istoria științei ca anul în care cercetările privind originea sistemului solar și originea vieții părăsesc spectaculos laboratoarele folosind drept teren de încercare chiar subiectul cercetării, planetele și sateliții lor. În laborator, simulînd condițiile atmosferei primitive de pe Pămînt, savanții au reușit să sintetizeze molecule organice precursoare ale substanței vii, fără însă să ajungă la viață ca atare. Apar două concluzii rivale și speculative : o teorie afirmă că viața este răspîndită în întreg Universul oriunde există planete sau sateliți care îndeplinesc anumite condiții ; altă opinie susține că viața pe Pămînt este o șansă incredibilă a acestei planete, o șansă din cîteva miliarde. Argumente pentru una sau alta dintre teorii ar fi binevenite. Mai cu seamă că, în momentul apariției vieții, condițiile de la suprafața planetei Pămînt semănau destul de bine cu cele din „iadul" de pe Venus. Vise frumoase... Pe moment, însă, visul debarcărilor de echipaje umane pe alte planete rămîne destul de îndepărtat. Poate că viitorul va readuce, cum spunea cu tristețe un istoric al atît de recentei istorii a spațiului, „calitatea de vis a științei".

panoramic

Dificila, dar necesara cucerire a Amazoniei

Tractoare grele, legate între ele cu lanțuri, înaintează prin junglă strivind vegetația, ridicînd stoluri de păsări speriate, risipind animalele care aleargă derutate, înspăimîntate de țipete stridente. Grupuri de oameni, care însoțesc tractoarele, aprind verdele culcat la pămînt, dînd foc în mai multe locuri odată. Nori groși de fum se ridică spre cerul tropical.

Metodele tradiționale de colonizare au rămas mult în urmă, iar îmblînzirea Amazoniei revine azi marilor corporații deținătoare ale unor teritorii ample — ca cele ale americanului Daniel K. Ludwig, cuprinzînd o suprafață de pădure cît statul Connecticut, sau cele ale firmei Volkswagen, care a exploatat deja zece la sută din marea Amazonie. Dar, spun experții, metodele lor de a învinge pădurea sînt de-a dreptul catastrofale. Datorită lor, 38,4 milioane de mile pătrate — o cincime din jungla braziliană — practic au dispărut, cu cei un milion de copaci tăiați la fiecare 24 de ore. Intenția era de a face loc pășunilor și livezilor, dar toxinele aruncate (substanțe defoliante, compuse din agenți chimici foarte distructivi) ucid, de fapt, pămîntul, transformîndu-l în deșert. Aceste terenuri sînt părăsite de orice viețuitoare, alungate de flăcări — o altă anomalie ecologică.

Care va fi viitorul Amazoniei ? Va trebui ea să rămînă intactă, imensă rezervă forestieră furnizînd — spun ecologii — 20 la sută din oxigenul pe care îl respiră planeta? Sau va trebui învinsă pentru a furniza alimentele necesare unei populații din ce în ce mai numeroase ? Sau, în sfîrșit, va trebui să se transforme într-o gigantică sursă de energie, prin extragerea cărbunelui, fierului, manganului, petrolului din străfundurile ei.

De peste o sută de ani, autorități braziliene și străine elaborează proiecte pentru buna folosire a Amazoniei. Majoritatea studiilor ajung aproximativ la aceeași concluzie : o armonizare între distrugerea și păstrarea pădurii. Dintre nenumăratele propuneri nu au lipsit sugestiile cele mai îndrăznețe, ca cea a cunoscutului futurolog american Herman Khan, de la Institutul Hudson din Texas. Cînd a vizitat Brazilia, la sfîrșitul deceniului șase, Khan a propus inundarea întregii Amazonii pentru transformarea sa într-un imens lac, putînd asigura tot necesarul de hrană al întregii planete.

Transamazonia — un drum construit în plină junglă

În decembrie 1978, la un congres de ecologie desfășurat la Manaus, în statul Amazonas, președintele Institutului brazilian al dezvoltării forestiere a enunțat intenția guvernului de la Brasilia de a aplica așa-numitele „contracte de risc" pentru exploatarea lemnului din Amazonia. (Utilizate frecvent în sectorul petrolier, „contractele de risc" prevăd încredințarea, către o întreprindere interesată, de obicei străină, a exploatării unei zone despre care nu se știe nimic sigur. În cazul rezultatelor negative, întreprinderea își asumă pierderile ; în ipoteza reușitei, cîștigurile se împart). A urmat o avalanșă de proteste, inclusiv în Congresul brazilian, și dezmințirea oficială a știrii. Aceasta, mai ales pentru că, în fapt, contractele n-ar fi presupus nici un risc, știindu-se sigur că în pădure sînt copaci suficienți... Ca urmare, Superintendența pentru dezvoltarea Amazoniei (Sudam) a luat apărarea — eficace — a marii întinderi verzi, argumentînd că lemnul reprezintă cea mai importantă resursă ciclică a pădurii, ce nu trebuie, tocmai de aceea, distrusă. Sînt și alte bogății ce se cer și pot fi exploatate cu succes, între care metalele neferoase, pe care azi Brazilia le importă, mai ales cuprul și cositor.

Dar Amazonia înseamnă mult mai mult. Împreună cu numeroșii săi afluenți, apele Amazonului desenează, pe pămîntul Americii Latine, un uriaș copac albastru, care își trimite ramurile în inima continentului, iar tulpina către imensitatea Oceanului Atlantic. Rețeaua de ape ce alimentează Amazonul este cea mai mare din lume, iar volumul de apă îndreptat către mare este cel mai important de pe glob. Bazinul hidrografic al Amazonului acoperă o arie de 6 900 000 kmp, unde, se spune, s-ar afla cea mai mare concentrare de minereuri de pe glob : fier, cositor, magneziu, aur, bauxită, diamante, cupru, uraniu, sare, petrol, gaze naturale. Jungla ascunde, în măruntaiele ei, toate aceste bogății, la care este extrem de greu de ajuns, vegetația formînd un adevărat scut viu, aproape inexpugnabil.

Mitul „infernului verde"

Cea mai mare pădure din lume — Amazonia — supraviețuiește. Aici, omul a lăsat foarte slabe urme ale prezenței sale, deși, pentru a construi șoseaua transamazoniană, a ars hectare întregi de verde suculent. Arborii carbonizați

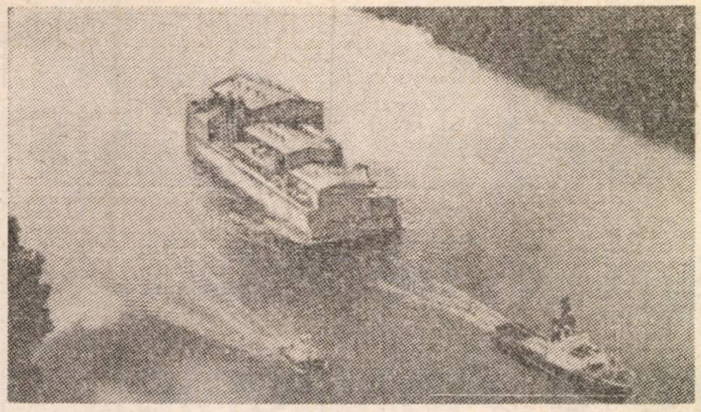

Tehnica începe să pătrundă adînc în inima Amazoniei : o fabrică plutitoare de hîrtie este purtată spre Jari

sînt, uneori, cele mai dureroase statui ridicate pe altarul civilizației. Această imensă frunză verde are o inestimabilă funcție purificatoare : ea primește bioxidul de carbon al oraselor lumii și le restituie oxigenul. Amazonia este giganticul „plămîn verde" al Pămîntului...

Brazilienii, și nu numai ei, au făcut din Amazonia o legendă. Fascinați, apoi înspăimîntați de Sahara lor verde, iar, în cele din urmă, descurajați în fața imensității ei impenetrabile, au păstrat, totuși, nealterată convingerea că nu trebuie să cedeze. N-au cedat, dar au trecut lent la ofensivă. „Mitul infernului verde a paralizat inițiativa guvernelor noastre", scria un editorial din „Correio da Manha", intitulat sugestiv „Sfidarea Amazonului". Tot presa a lansat primele semnale de alarmă : „Amazonia se denaționalizează. Asistăm la cea mai teribilă expropriere ilegală de pămînturi din istoria națiunii". Despre ce era vorba ? S-au descoperit mari afaceri speculative, mai ales ale unor firme nord-americane, cu întinse teritorii din bazinul Amazonului, precum și masacre în rîndurile indienilor ce populau aceste locuri. Cu rare excepții, „misiunile culturale" sau „științifice" care au studiat, fotografiat, filmat și făcut hărți în Amazonia aveau, de fapt, cu totul alte obiective decît cele afisate. Ani de-a rîndul naturaliști, militari, geologi, misionari și aventurieri au venit în Amazonia și au comis nenumărate abuzuri.

Principala problemă pe care o ridică accentuata prezență străină în Amazonia constă în pericolul ieșirii acestui enorm teritoriu de sub controlul național, sau, altfel spus, pericolul știrbirii integrității teritoriale a Braziliei. Fenomenul include în sine o altă implicație, cel puțin tot atît de importantă : odată cu pămîntul, intră în proprietatea unor persoane străine nenumărate bogății ale subsolului amazonian. Se lezează astfel suveranitatea asupra materiilor prime, elementul primordial al unei dezvoltări descătușate de orice îngrădiri, libere să se manifeste. Pentru că Amazonia este, din acest punct de vedere, un izvor inimaginabil de bogății, cifrele referitoare la resursele nevalorificate ale celei mai mari suprafețe de pămînt din lume — încă insuficient explorate — fiind de domeniul fabulosului.

„Integrar para não entregar" („să integrăm — regiunea n.n. — pentru a nu o ceda") devine un imperativ național. De altfel, se pune nu numai problema garantării imensei frontiere amazoniene și a umplerii vidului uman, ci și cea privind ocuparea mai bună a întregului ansamblu amazonian, prin popularea lui și punerea în valoare a marilor sale resurse. Astfel că o imensă migrație începe dinspre statele din nord-est (regiune săracă și secetoasă) și din sud către imensitatea verde a Amazoniei. Fondarea Braziliei, de către președintele Kubitschek, și hotărîrea deschiderii unei rute sud-nord (din noua capitală federală pînă la Belem) au răspuns acelorași intenții.

Tehnologie în pădurea fără sfîrșit

Amazonia n-a văzut niciodată născîndu-se o autentică civilizație, fie ea și rurală. Primii săi locuitori, indienii, au practicat o cultură pe suprafețe și cu randamente mici. Ei trăiau, în primul rînd, din vînătoare, culeș și pescuit. Sosirea coloniștilor portughezi a marcat începutul unui inexorabil proces de distrugere a indienilor, etnocid care continuă din secolul XVI. Oamenii de știință spun că dacă acestia numărau, la un moment dat, circa 3 milioane, răspîndiți în jungla amazoniană, azi ei nu sînt mai mulți de 200 000 și continuă să dispară lent. Masacrarea indienilor, mai ales în perioada 1880—1912, cînd lumea amazoniană a cunoscut febra cauciucului, este o realitate despre care s-au scris volume nenumărate — de știință, dar și de literatură.

Institutul de colonizare și reformă agrară (I.N.C.R.A.) a primit, ca urmare, misiunea, încă spre sfîrșitul deceniului trecut, să treacă la colonizarea pămînturilor virgine. Intervențiile în statul Rondonia și de-a lungul șoselei transamazoniene sînt evidente, dar încă inegale. La activ se numără mai ales încurajarea plantațiilor de cafea, cacao, caucîuc, trestie de zahăr. Criticile au fost numeroase, intervenția statului lovindu-se, întotdeauna, de tradițiile și interesele proprietarilor de pămînturi („fazendeiros"). A fost denunțat arhaismul tehnic al micii colonizări ; au apărut reproșuri în legătură cu tendința de acaparare a pămînturilor și a ajutorului guvernamental pentru culturi de mică importanță, în locul creșterii vitelor, de pildă. Între timp, presiunea grupurilor particulare se accentuează. „Fazendeiros" din Brazilia centrală, industriași și bancheri din marile centre economice, societăți braziliene și străine, adesea multinaționale, au fost cuprinse de febra cuceririi Amazoniei.

Încă din vara anului 1966, președintele Costa e Silva anunțase — în urma descoperirii primului zăcămînt de uraniu cu înaltă concentrare (furnizat pînă atunci de Statele Unite) — hotărîrea Braziliei de a-și dezvolta multilateral sectorul energiei nucleare. „O bază pentru intrarea Braziliei în era atomică" — așa a fost calificată această descoperire. Perspectivele ce se deschid în acest sens includ, conform proiectelor de actiune ale guvernului, „la conquista da Amazonia" (cucerirea Amazoniei). Pe de altă parte, deși nord-estul solicită în continuare investiții masive și reforme de structură importante, guvernul brazilian își orientează o bună doză a eforturilor spre dezvoltarea regiunii amazoniene. Este o acțiune uriașă. Fără industrie, fără suficiente căi de transport, fără infrastructură, Amazonia este o imensă regiune depopulată, unde totul rămîne de făcut. Ca urmare, Manaus și Belem, punctele de atac în „acțiunea Amazonia" cunosc o dezvoltare accelerată. Guvernul a hotărît să declare Manaus port liber. Linii aeriene directe leagă Brasilia cu puncte importante de pe continent ; comerțul interregional prosperă vizibil. În același timp, s-au descoperit zăcăminte de fier pe malurile fluviului Madeiras. Sînt în studiu și alte proiecte, în special de centrale hidroelectrice.

În căutarea marilor resurse — o dură înfruntare între om și natură

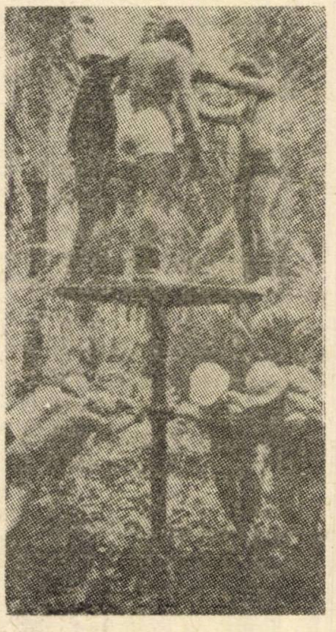

În timpul ultimului mandat prezidențial, condus de generalul Geisel, colonizarea oficială a scăzut vizibil. Noua strategie amazoniană se bazează acum pe circa 15 regiuni-pilot, repartizate după posibilitățile mediului natural. În locul politicii de punere în valoare agrozootehnică însoțită de deschiderea de drumuri, s-a trecut la cea a dezvoltării zonale, la „punct fix". Fiecare regiune are o vocație : forestieră, agricolă, dar și turistică, minieră sau industrială. Populația statului Amazonas a crescut astfel cu două milioane de locuitori în ultimii zece ani, orașele cunoscînd o dezvoltare considerabilă, mai ales cele din sud. Unele taine ale Amazoniei — ca, de pildă, descoperirea unui nou fluviu, lung de circa 400 de mile — au fost dezvăluite în ultimul timp cu ajutorul unor fotografii obținute de la mare înălțime. Imaginile au fost realizate printr-un radar de construcție specială, instalat la bordul unui avion Caravelle. Este o acțiune ce face parte din „Proiectul Radam", finanțat de guvernul brazilian, pentru o cît mai bună inventariere a bogățiilor naționale și valorificarea lor rațională în interesul dezvoltării economice a țării.

Nici un efort nu este precupețit pentru această operă de dimensiuni aproape supraomenești, care va reda treptat Amazonia civilizației, astfel ca „Sahara verde" să aparțină țării și altfel decît pe hărțile geografice. Mai multe state latino-americane, pe teritoriul cărora se află cîte o parte din marea junglă amazoniană — cea mai mare suprafață fiind în Brazilia — au decis să conlucreze tocmai în acest scop. „Tratatul de cooperare amazoniană", semnat anul trecut, este o acțiune ce-și va arăta roadele abia în viitor. Vor trebui mult timp și multă energie pentru ca omul să stăpînească acest uriaș rezervor natural. Politicienii vor trebui să colaboreze cu oamenii de știință — geologi, hidrografi, etnografi, biologi —, în fața tuturor aflîndu-se un imens cîmp de cercetare — Amazonia, pădure fără sfîrșit.

Anca Voican

RELAZIONI INTERNAZIONALI

PROBLEME ACTUALE PENTRU CANADA

CEI ZECE ani de conducere exclusivă a vieții politice canadiene au sfîrșit prin a influența negativ asupra premierului Trudeau. Uzarea puterii, însoțită de persistența unor dificultăți economice nerezolvate și de tendințe separatiste în Québec, oboseala, frustrările, nemulțumirile din țară și-au găsit o confirmare unanimă în rezultatele alegerilor parțiale din luna octombrie 1978 : liberalii au pierdut în favoarea opoziției 13 din cele 15 locuri din 7 provincii canadiene. Au cîștigat numai în Québec, provincie francofonă rebelă, care și-a manifestat, totuși, nemulțumirea de a conlucra cu conservatorii conduși de Joe Clark.

Deși a afectat, fără a compromite, puternica majoritate de care dispune guvernul, verdictul urnelor a sunat ca un clopoțel de alarmă. Mandatul actualei legislaturi expiră în vara acestui an. În vederea alegerilor generale, liberalii și conservatorii își pregătesc armele. Rezultatul viitoarei dispute riscă, oricum, să aibă consecințe neașteptate. Într-adevăr, acest rezultat s-ar putea dovedi decisiv chiar pentru viitorul țării. Unul din motivele care i-au împiedicat pe liberali de a renunța la Trudeau — în ciuda declinului imposibil de negat al popularității sale în țară și în cadrul partidului, înlocuindu-l cu fostul ministru de finanțe, John Turner, cel mai probabil candidat la succesiune — este faptul că el apare la ora actuală ca fiind de neînlocuit : originea francofonă și politica bilingvă îl transformă în garantul și în simbolul unității canadiene.

Sînt atribute de care nu se bucură atît de mult nici Turner, purtătorul de cuvînt al business-ului anglofon, și nici Joe Clark, din tabăra adversă. Deși acesta din urmă a dovedit mare dinamism și capacitate organizatorică, deși partidul său este în perfectă concordanță cu atmosfera din țară, orientată spre un conservatorism accentuat, mai ales în domeniul economic ; în sfîrșit, în ciuda faptului că programul său electoral prevede crearea unei „noi confederații" în care provinciile canadiene să dispună de marje mai mari de autonomie, sînt numeroși cei care sînt de părere că nu este încă pregătit să conducă, mai ales într-un moment în care presiunile centrifuge sînt atît de puternice în Canada. Există teama că eventuala intrare a partidului său în sfera conducerii ar putea accentua, mai degrabă, decît să atenueze manifestările de independență ale Québecului. Promisiunile reformiste ale conservatorilor nu par a fi suficiente pentru a umple o imensă lacună a lor și anume aceea de a dispune — așa cum au arătat alegerile parțiale din luna octombrie 1978 — de un auditoriu foarte redus în rîndul francofonilor.

Perfect conștient că a smuls, în 1976, puterea din mîna liberalilor, atenuînd tonul concepției sale separatiste și urmînd, în schimb, calea reformismului socio-economic al partidului său, conștient că a satisfăcut așteptările provinciei — la doi ani de la victorie, activitatea guvernului său continuă să fie sprijinită de 55 la sută din alegători — dar avînd în față o majoritate ostilă ruperii legăturii cu restul Canadei, René Levesque, primul ministru de la Montreal, a atenuat, recent, conținutul mesajului său. Înlăturînd numeroasele ambiguități ale unei politici susceptibile de atacuri facile din partea guvernului federal, deși s-a declarat întotdeauna hotărît să organizeze un referendum privind destinul provinciei Québec, pînă în vara anului 1979 — i-a modificat esența. Acesta nu va trebui să se pronunțe asupra independenței provinciei, ci mai degrabă să încredințeze guvernului mandatul de a analiza suveranitatea sa în asociație cu Canada. Viitorul francofonilor, pentru Lévesque, trece în prezent printr-o transformare radicală a raportului federativ, care exclude rupturi traumatice și unilaterale. Se urmărește ca răsturnarea ordinii constituite să fie redusă la minimum și, în orice caz, să constituie obiectul unor negocieri. Atitudinea lui Levesque concentrează atenția țării spre problemele care o afectează tot mai direct și imediat, spre criza economică (declinul dolarului, șomaj 8,5 la sută, inflație 9 la sută) pe care Trudeau nu a reușit pînă acum să o rezolve.

Problema separatismului nu pare, în orice caz, să-l descurajeze. Dimpotrivă, îl determină să sară peste etapele contraatacului, trecînd la un vast program de reforme constituționale, menite să satisfacă nu numai revendicările francofonilor, ci și pe cele crescînde ale celorlalte provincii federale. De multă vreme, mai ales provinciile occidentale, sărace prin tradiție și exploatate de Est, dar astăzi încurajate să se răzbune datorită enormelor bogății naturale ale subsolului lor, condamnă neregularitățile și inechitățile sistemului. Bazîndu-se pe bogăția lor, Columbia britanică, Alberta, Saskatchewan, în special, cer deplina lor emancipare politică și economică. Reuniunea „premierilor" provinciali, inițiată de Trudeau la începutul lunii noiembrie 1978, s-a încheiat prin crearea unui comitet constituțional pentru studierea unei împărțiri mai bune a puterilor între federație și provincii. I s-a încredințat sarcina de a rezolva problemele atît de controversate privind controlul provincial asupra nivelului cheltuielilor federale și asupra comunicațiilor, al elaborării unui sistem de repartiție „egală" a resurselor între provincii bogate și sărace, precum și asupra puterilor provinciale privind administrarea resurselor canadiene.

Totuși, nu înseamnă că disponibilitatea lui Trudeau de a bate rapid calea revizuirilor constituționale va reuși să-i salveze fotoliul. Potrivit unor sondaje recente, măsurile reformiste de acest gen ocupă locul opt pe scara priorităților din țară. În frunte se află problemele salariilor, prețurilor, locurilor de muncă. Iar sub acest aspect guvernul, în ciuda eforturilor sale, a oferit slabe satisfacții canadienilor. Deziluziile în aceste domenii și, apoi, dorința de schimbare, după un deceniu de administrație liberală neîntreruptă, ar putea determina țara să-l părăsească pe Trudeau și să-și încredințeze soarta în mîinile tînărului și dinamicului Joe Clark.

Adriana Cerretelli

Herald INTERNATIONAL Tribune

ECONOMIA — AMENINȚARE LA ADRESA BUGETULUI S.U.A.

PREȘEDINTELE Carter are mari șanse de a apăra principiile de bază a ceea ce oficialitățile Administrației numesc „zgîrcitul, dar indulgentul" său buget pe anul

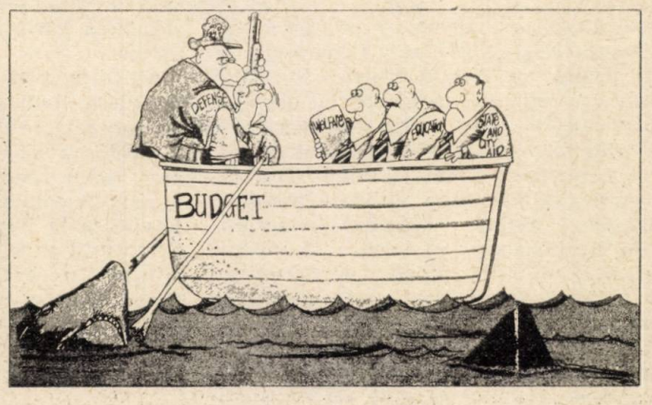

„Ori ușurăm barca, ori ne scufundăm. Am nevoie de trei voluntari" (Cei trei voluntari : asistență socială, educație, ajutor acordat orașelor)

(Din „Nashville Banner")

1980, deoarece acestea corespund sentimentului de cumpătare care prevalează în noul Congres.

Dar chiar și susținătorii conservatorismului fiscal al șefului Administrației avertizează că adevărata amenințare la adresa strategiei sale bugetare ar putea veni, spre sfîrșitul anului, din partea economiei americane. Dacă economia nu va da rezultatele scontate de experții președintelui — considerate de mulți exagerat de optimiste — nu numai că deficitul bugetar va crește, periclitînd întreaga strategie economică, dar va fi pus sub semnul întrebării însuși viitorul politic al funcției sale, avînd în vedere că Jimmy Carter a făcut din acest buget platforma sa economică pentru alegerile de anul viitor. Dar, indiferent de evoluția economiei, membrii Congresului sînt hotărîți să atace prioritățile cheltuielilor avansate de președinte. Liberalii vor încerca să obțină reducerea fondurilor destinate cheltuielilor sporite de apărare, ajutorul pentru străinătate și cercetării fundamentale, în favoarea programelor sociale interne, pe care Carter le-a redus cu peste 12 miliarde dolari.

Chiar înainte de a fi fost făcut public, bugetul președintelui a fost atacat atît de republicanii conservatori — care i-au reproșat că nu este suficient de „strîns" — cît și de democrații liberali — care l-au acuzat că va face ca păturile sărace și dezavantajate să plătească prea mult pentru majorarea cheltuielilor militare.

Democrați și republicani influenți prezic că șeful Executivului are puține șanse de a obține din partea Congresului aprobarea propunerii privind asigurarea salariilor, că este îndoielnică perspectiva acceptării reducerii cu 600 milioane dolari a beneficiilor din asigurările sociale și că nu poate conta decît pe cel mult două miliarde dolari economii de pe urma legislației referitoare la sporirea drastică a cheltuielilor de spitalizare.

Alții susțin că este aproape sigur că Congresul va modifica planurile președintelui de a spori ajutorul pentru străinătate de la 7,3 la 8,2 miliarde dolari și că va găsi mijloacele de a reduce cifra cheltuielilor destinate apărării, proiectată la 125,8 miliarde dolari. „Neîndoielnic, acestea vor fi puncte vulnerabile", declara senatorul Edmund Muskie, președintele Comisiei bugetare a Senatului, adăugînd că „bugetul este destul de flexibil încît Congresul să poată ajusta prioritățile cheltuielilor cu circa 5 miliarde dolari, ceea ce este destul de mult".

Caracterul de confruntare pe care îl va îmbrăca viitoarea sesiune a Congresului a fost ilustrat de reacția critică exprimată recent în Comitetul permanent al deputaților democrați din Camera Reprezentanților. Ulterior, conducerea partidului democrat a exprimat public sprijinul față de măsurile de austeritate generală preconizate de președinte, sugerînd, în același timp, că Congresul va încerca să reducă deficitul sub cifra propusă de Carter de 29 miliarde dolari. Dar, atît președintele Camerei Reprezentanților, Thomas O'Neill, cît și liderul majorității, senatorul Robert Byrd, au declarat că sînt gata să lupte împotriva anumitor capitole ale bugetului prezentat de Carter.

Criticile, de departe cele mai severe, din tabăra democraților au fost formulate de senatorul Edward Kennedy, rivalul potențial al lui Jimmy Carter în alegerile prezidențiale din 1980. Senatorul Kennedy a deplîns risipitoarea majorare a cheltuielilor de apărare și a cerut alocarea a încă 500 milioane dolari sectorului sănătății publice. „Adevărul este că bugetul Administrației cere săracilor, cetățenilor de culoare, bolnavilor, tinerilor, municipalităților și șomerilor să suporte o parte disproporționat de mare a miliardelor de dolari tăiate din cheltuielile federale necesare, dacă se dorește ca obiectivul unui deficit bugetar sub 30 miliarde dolari, obiectiv la care subscriu, să fie atins".

Unii republicani și-au manifestat nemulțumirea pentru faptul că președintele nu a fost destul de „strîns" în acest buget și au afirmat, așa cum a făcut liderul minorității din Camera Reprezentanților, John Rhodes, că șeful Executivului va trebui să se bazeze pe sprijinul republicanilor, întrucît democrații „nu vor înghiți" un asemenea buget.

Prima testare a bugetului în Congres se va solda, pare-se, cu respingerea propunerii președintelui referitoare la asigurarea salariilor, urmărind să convingă sindicatele să accepte limitarea creșterii salariilor anul acesta la 7 la sută.

Deși respingerea bugetului ar fi o lovitură pentru președinte, un pericol și mai mare rezidă în rezultatele economice. Democrați și republicani, deopotrivă, sînt îngrijorați că Administrația mizează pe capacitatea de a „ademeni" economia într-un ritm mai lent, fără a provoca o recesiune. Oficialitățile Administrației au afirmat că președintele se așteaptă la o creștere a șomajului, în prezent de circa 6 la sută, pentru a tempera creșterea economică, stimulată acum de programele de expansiune prevăzute în bugetul anului 1979. Dar Robert Ciamo, președintele Comisiei bugetare a Camerei Reprezentanților, a avertizat că o creștere a șomajului de numai 1 la sută ar majora deficitul bugetar cu 16—20 miliarde dolari. „Continui să fiu convins că amenințarea principală va veni din partea rezultatelor economice", declara recent senatorul E. Muskie, remarcă larg împărtășită la Capitoliu. Iar dacă situația economică se va înrăutăți pînă în toamnă, senatorul Muskie prevede că democrații vor începe să exercite presiuni vizînd reducerea impozitelor și crearea de locuri de muncă pentru a stimula economia în anul electoral 1980 — ceea ce va însemna angajarea într-o luptă îndîrjită cu Jimmy Carter.

Alți democrați sînt îngrijorați că, avînd în vedere ritmul economic susținut cu care am început acest an, nu va interveni nici o încetinire pînă spre sfîrșitul anului — prea tîrziu pentru ca Congresul să mai poată influența situația cu rezoluțiile sale privitoare la buget, din luna septembrie. Democrații se tem că aceasta va însemna, atît pentru ei, cît și pentru președintele Carter, perspectiva intrării în anul 1980 cu o economie șovăitoare, fără a mai dispune de timpul necesar activizării ei pînă la alegerile din luna noiembrie.

Hedrick Smith

La încetarea din viață a lui Edvard Kardeli

Popoarele Iugoslaviei vecine, Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia au suferit o grea pierdere : a încetat din viață Edvard Kardeli, o mare personalitate a revoluției socialiste, a gîndirii și practicii revoluționare socialiste.

Comuniștii români, întregul nostru popor se află alături de popoarele Iugoslaviei în aceste momente de durere. Dînd expresie acestor sincere sentimente, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în numele C.C. al P.C.R., al Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România, al poporului român și al său personal, a adresat tovarășului Iosip Broz Tito, Prezidiului R.S.F. Iugoslavia, C.C. al U.C.I., tuturor comuniștilor și popoarelor iugoslave cele mai profunde condoleanțe pentru pierderea acestui neobosit militant în slujba cauzei păcii, libertății, independenței, democrației și socialismului, prieten al poporului român. Pentru că, așa cum relevă și telegrama tovarășului Nicolae Ceaușescu, în înaltele funcții ce i-au fost încredințate de partid, tovarășul Edvard Kardeli a militat statornic și a adus o contribuție de seamă la întărirea prieteniei, solidarității și colaborării multilaterale dintre partidele și țările noastre, dintre popoarele român și iugoslave.

Născut la 27 ianuarie 1910 la Liubliana, într-o familie de muncitori, Edvard Kardeli devine, la 16 ani, membru al Uniunii Tineretului Comunist din Iugoslavia, iar, la 19 ani, membru al Partidului Comunist din Iugoslavia. A fost arestat și închis în mai multe rînduri pentru activitatea sa revoluționară. În mai 1939, face parte din conducerea provizorie a P.C.I., formată în țară de Iosip Broz Tito și care, ulterior, devine Biroul Politic al C.C. al P.C.I. Împreună cu Iosip Broz Tito și cu alți conducători ai P.C.I., a fost unul dintre organizatorii luptei de eliberare națională împotriva ocupanților fasciști. A fost ales vicepreședinte al Comitetului Național de Eliberare a Iugoslaviei (guvern provizoriu). În perioada postbelică, a ocupat funcții importante în conducerea de partid și de stat, fiind vicepreședinte al guvernului, deputat în Adunarea Federală de la crearea ei, președinte al Adunării Federale, secretar al C.C. al U.C.I., membru al Prezidiului C.C. al U.C.I., membru al Prezidiului R.S.F.I., aceste două din urmă funcții deținîndu-le pînă la încetarea din viață. Pentru merite deosebite în activitatea revoluționară a fost distins cu o serie de ordine și medalii, între care Ordinul Marea Stea a Iugoslaviei, și Erou al Muncii Socialiste, această din urmă distincție fiindu-i acordată și postmortem.

Președintele Iosip Broz Tito a găsit în Edvard Kardeli un sprijin ferm în anii grei ai luptei politice dinaintea războiului, în pregătirile pentru și din timpul războiului popular de eliberare, în înființarea autorității populare și în stabilirea bazelor pentru o nouă comunitate federală și democratică a națiunilor și naționalităților iugoslave egale. La fel de importantă a fost activitatea desfășurată de Edvard Kardeli în anii postbelici pentru construcția țării, dezvoltarea autoconducerii socialiste și consolidarea independenței Iugoslaviei. El a adus, de asemenea,— subliniază Declarația comună a C.C. al U.C.I. și Prezidiului R.S.F. Iugoslavia în legătură cu încetarea sa din viață — o contribuție excepțională la „elaborarea bazelor ideologice și teoretice ale politicii de nealiniere, la eliminarea formelor depășite de relații din cadrul mișcării muncitorești mondiale, la afirmarea principiilor de independență, autonomie, colaborare egală în drepturi și liber-consimțită, de solidaritate a partidelor comuniste și socialiste și a mișcărilor progresiste, de neamestec în treburile interne ale altora și răspundere a partidelor și mișcărilor în fața propriei clase muncitoare și a propriului popor".

Funeraliile lui Edvard Kardeli au avut loc marți, în prezența președintelui Iosip Broz Tito, la Liubliana, urna cu rămășițele pămîntești ale eminentului fiu al ponoarelor iugoslave fiind depusă la Cimitirul Eroilor naționali.

Comitetul pregătitor pentru reunificarea Coreei

Ion Vasilescu, Bucureşti. Propunerea privind constituirea unui astfel de organism a fost dată publicităţii la 5 februarie a.c. de către C.C. al Frontului Democratic pentru Reunificarea Patriei (F.D.R.P.). Comitetul pregătitor ar urma să înlocuiască Comitetul de coordonare Nord-Sud, creat în urma prevederilor din Declaraţia Comună din 4 iulie 1972. Comitetul pregătitor pentru reunificarea Coreei urmează a fi, în viziunea celor ce l-au propus, un organism consultativ corespunzător caracterului problemei reunificării naţionale. Comitetul pregătitor — se arată într-un editorial al ziarului „Nodon Sinmun", din care citäm în continuare — poate fi reprezentat de partidele şi organizaţiile politice din ţară şi din străinătate, care aspiră la reconcilierea naţională şi la reunificarea paşnică, inclusiv de autorităţile din Nord şi Sud, iar în ce priveşte dimensiunile sale, acesta poate fi alcătuit dintr-un număr restrîns de persoane. Comitetul pregătitor ar putea discuta, de asemenea, problema convocării Congresului întregii naţiuni şi un număr de probleme care se vor ivi în cadrul pregătirilor finale pentru reunificarea patriei. Astfel, Comitetul pregătitor ar putea reflecta pe deplin voinţa naţiunii, ar putea discuta şi rezolva problema reunificării în modul cel mai democratic în conformitate cu cerinţele şi interesele întregii naţiuni, ar putea îndeplini în mod satisfăcător şi eficient funcţia şi rolul său de organism consultativ preliminar.

Comitetul de coordonare ar putea juca un anumit rol în reînnodarea legăturilor naţiunii, în slăbirea încordării şi coordonarea relaţiilor Nord-Sud în primele zile ale deschiderii porţilor dialogului, înlăturînd bariera care s-a interpus o perioadă atît de îndelungată între Nord şi Sud. Dar în actuala situaţie, cînd dialogul Nord-Sud pentru reunificare trebuie să fie purtat la scară generală şi cînd trebuie pregătită o largă arenă de negocieri, care să reflecte voinţa generală a naţiunii, cum este Congresul întregii naţiuni, Comitetul de coordonare a devenit un organism nerealist şi nerezonabil. Mai mult, Comitetul de coordonare nu a putut reflecta pe deplin voinţa naţiunii, datorită limitelor lui, şi în consecinţă, nu a putut acţiona în conformitate cu speranţele întregii naţiuni, pierzîndu-şi în cele din urmă însuşi sensul existenţei sale. Cramponarea de un astfel de organism limitat, cum este Comitetul de coordonare, care şi-a încheiat misiunea, nu ar fi deloc avantajoasă, constituind, dimpotrivă, o frînă în calea promovării soluţionării problemei reunificării. În vederea alcătuirii acestui organism consultativ, în vederea definirii atribuţiilor, componenţei şi proporţiilor Comitetului pregătitor pentru reunificarea naţională va avea loc o întîlnire între reprezentanţii de legătură din Nord şi Sud, la Panmunjon, la 17 februarie a.c.

Trans-gabonezul

Gheorghe Coadă, Balş. Aşa cum aţi aflat, de curînd, a fost inaugurat primul tronson al „Transgabonezului" — Libreville - N'Djole, 185 de kilometri. Construcţia acestui tronson a durat cinci ani.

Ideea construirii în Gabon a unei căi ferate care să traverseze marea pădure ecuatorială datează din 1896 şi a aparţinut lui Savorgnan de Brazza. Apoi, un studiu amănunţit a fost elaborat în 1911 de căpitanul Perriquet, fără a

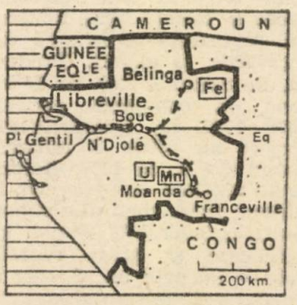

duce însă la nimic concret. O privire a hărţii Gabonului demonstrează necesitatea vitală a realizării unei căi de comunicaţie cu o importantă zonă a ţării, scoţînd-o astfel din izolare şi permiţînd accesul rapid spre coastă şi oraşele principale a imenselor resurse şi a oamenilor.

În final, calea ferată va avea 960 de kilometri şi va fi gata în 1990. Se apreciază că ea va costa 250 miliarde de franci CFA, sumă la care Gabonul va contribui cu jumătate.

Aşa cum se vede pe harta reprodusă, o a doua parte a căii ferate se va îndrepta spre Franceville şi va permite transportul spre ocean a zăcămintelor de mangan, a căror producţie actuală este de 1,5 milioane tone, urmînd să se dubleze, şi a uraniului, a cărui producţie de 100 tone se va tripla. Un alt tronson se va îndrepta spre nord, pînă la mina de fier Belinga, despre care se presupune că va produce 20 milioane tone pe an. În fine, calea ferată va permite şi exploatarea eficientă a arborilor okoume — un milion tone producţie în prezent, dar care se va dubla în condiţiile construirii Transgabonezului — şi a altor esenţe ale pădurilor din această ţară. Pe **hartă** (reprodusă din „Le Figaro") sînt indicate — cu linie neîntreruptă — primul tronson construit deja şi — prin linii punctate — celelalte tronsoane ce urmează a fi construite.

Iancu Pavel, Bucureşti. La sfîrşitul anului trecut, trupele americane staţionate în afara teritoriului S.U.A. (în 114 ţări străine, teritorii americane de peste mări sau pe mare) cuprindeau 493 800 persoane — o creştere de 11 400 faţă de perioada corespunzătoare a lui 1977. Potrivit revistei „U.S. News and World Report", care reia datele Departamentului apărării, repartizarea era următoarea : în Europa : R. F. Germania — 234 300 (creştere cu 9 800) ; Marea Britanie — 22 300 (creştere cu 1 800) ; Italia — 12 100 (creştere cu 1 900); Spania — 8 800 (scădere 200); Turcia — 4 800 (scădere 100) ; Grecia — 3 700 (creştere cu 100) ; Belgia — 2 000 ; Portugalia — 1 400 ; alte ţări — 800 (creştere cu 200) ; flota a şasea — 34 800 (creştere cu 3 100). În Pacific şi Extremul Orient : Japonia şi Okinava — 45 900 (scădere cu 300) ; Coreea de Sud — 41 600 (creştere cu 1 500) ; Filipine — 14 400 (creştere cu 400) ; Guam — 8 400 (scădere cu 400) ; Taiwan — 700 (scădere cu 200) ; Australia — 700 ; Midway — 400 (scădere cu 400) ; alte ţări — 200 (scădere cu 500) ; flota a şaptea — 25 900 (scădere cu 2 900). În America Latină: Canalul Panama — 9 200 (creştere cu 200) ; Puerto Rico — 4 000 (scădere cu 500) ; Guantanamo — 2300 (scădere cu 100). În alte regiuni : Bermuda — 1 300 (scădere cu 200) ; Diego Garcia — 1 200 (creştere cu 100) ; Iran — 900 ; Canada — 700 ; Arabia Saudită — 400 ; alte ţări — 2 100 (scădere cu 500) ; forţe navale — 3 400 (scădere cu 1 700). Creşterea trupelor staţionate în Coreea de Sud s-ar datora, potrivit revistei, iregularităţilor în programul de rotaţie militară. Se ştie că preşedintele Carter anunţase că va începe retragerea treptată a trupelor americane din Coreea de Sud. Totalul serviciilor armate americane — tot la sfîrşitul anului trecut — 2,1 milioane persoane.

Ilie Vlăduţ, Tîrgovişte. Cea de-a doua sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. asupra dezarmării este programată pentru 1982, la New York. O rezoluţie în acest sens a fost adoptată de către Comitetul Politic al Adunării Generale, în noiembrie 1978, la propunerea grupului ţărilor nealiniate.

Sandu Enache, Tg. Jiu. Cel mai lung teleferic din Europa — 6 km — leagă localităţile elveţiene Grindelwald şi Mannlichen. **În imagine**, telefericul străbate masivul Wetterhorn.

POSTA REDACȚIEI

Metroul din Paris

Petre Ionescu, Cîmpulung Muscel. Timp de aproape șase ani, capitala franceză a găzduit unul din cele mai mari șantiere din lume. Circulația și viața de suprafață nu au fost deloc perturbate. Apoi, la 8 decembrie 1977, a fost inaugurat Métro Express sau Rețeaua Express-Regională (R.E.R.). Această nouă rețea de metrou traversează Parisul de la vest la est, avînd 53 de kilometri lungime. Alte cifre semnificative ale construcției : 600 milioane de ore lucru, 4 milioane și jumătate de tone de pămînt excavat pentru a săpa 17 km de tunel și construcția a șase noi stații pentru joncțiunea cu rețeaua deja existentă. **În fotografie,** președintele Valéry Giscard d'Estaing la inaugurarea imensei gări Châtelet Les Halles, cea mai mare stație din întreaga rețea a metroului parizian. Vechile Hale, care își pierduseră din prestigiu în ultimul timp, după mutarea pieței la Rungis, lîngă aeroportul Orly, revin azi din nou în actualitate. Turiștii găsesc în imediata apropiere a stației de metrou catedrala Notre Dame și biserica Saint Eustace. De fapt, stația Châtelet Les Halles este cea mai mare din lume — 225 m lungime și 80 m lărgime, șapte linii paralele și o sală de așteptare mai mare decît Parc des Princes din Paris. Decoratorul a folosit 18 culori diferite în ceramică, pentru a-l ajuta pe călător să nu se piardă la diferitele nivele ale stației, legate între ele prin covoare rulante. Se consideră, ca urmare, că metroul parizian a intrat deja în era metroului anului 2000. Trenuri ultramoderne transportă cîte 2500 de călători o dată, cu o viteză de 50 km/h. Costul total al liniei R.E.R. est-vest și al prelungirii axei nord-sud pînă la Châtelet s-a ridicat la 4500 milioane de franci. Pentru 1981, se prevede conectarea metroului cu liniile feroviare. În felul acesta, eroarea făcută de Fulgence Bienvenue (inventatorul metroului) în 1850 — care a uitat să lege gările pariziene între ele — și apoi cea din anul 1900, cînd s-au construit tunelele metroului prea mici pentru gabaritul trenurilor de azi, vor putea fi complet îndreptate.

Iancu Popescu, Baia Mare. Institutul cultural cubanez „Casa de las Americas" împlinește anul acesta 20 de ani de activitate neîntreruptă în serviciul propagării și promovării artei și literaturii Cubei și continentului latino-american. Institutul a lansat cunoscutul premiu literar „Casa de las Americas". Din 1960 pînă în 1978, au fost publicate peste 100 de titluri în colecția „Premii" și alte cîteva sute în diverse alte colecții. De asemenea, institutul patronează „Galeria latino-americană" (Plastică), concursul de „Cîntece politice", colecția de discuri „Muzica Americii noastre", un festival de teatru latino-american.

Cornel Binter, Oradea. 1. Limba română este studiată la mai multe universități și institute de învățămînt superior din străinătate. Nu dispunem de o listă a acestora, motiv pentru care vă sugerăm a vă adresa revistei „Tribuna României".

2. Despre conflictul dintre Uganda și Tanzania am scris în nr. 46 din 1978. Răspunsul acesta se adresează și cititorului **Emil Cotocea, Brusuri, jud Arad.**

Nelu Ionescu, București. Revista „Mensaje" (Chile) publică un documentar pe baza datelor furnizate de anuarul SIPRI pe 1978, cu privire la cheltuielile militare ale Americii Latine. Potrivit acestui studiu, în 1977 țările sud-americane au destinat circa 5000 de milioane de dolari cheltuielilor militare, cea mai ridicată cifră din istoria continentului. Cheltuielile sînt cu 72,5 la sută mai mari decît în 1967, ele concentrîndu-se în Argentina, Brazilia și Chile. În perioada 1970—1977, cele trei țări, împreună cu Peru și Venezuela, au efectuat 92,2 la sută din cheltuielile militare ale regiunii. Sumele cele mai mari au revenit importurilor de armamente, principalii furnizori fiind : S.U.A. (29 la sută), Marea Britanie (24), Franța (19) și R.F.G. (12).

Economia togoleză

Doru Stănescu, Alexandria. Produsele de bază ale economiei togoleze sînt cafeaua, cacao și fosfații care, împreună, reprezintă 85 la sută din încasările la export. Producția de cacao a fost de 15 000 tone, în campania agricolă 1976—1977, iar încasările din export au atins 3 miliarde franci C.F.A. în 1977. Autoritățile togoleze au arătat că, în ultimul timp, condițiile atmosferice nefavorabile — ploi insuficiente și prost repartizate — au avut un rol cert în degradarea sectorului agricol.

O situație îngrijorătoare s-a înregistrat în legătură cu fosfații care reprezintă actualmente singura resursă minieră exploatată și principala bogăție a țării — 52 la sută din încrările de devize în 1976. Căderea cursurilor mondiale după 1975 a atras după sine o scădere importantă a încasărilor : 20,4 miliarde franci C.F.A. în 1977, față de 34,5 miliarde în 1974. După aprecierile autorităților de la Lome, încasările așteptate pentru 1978 abia vor depăși 21 miliarde franci C.F.A. și aceasta în condițiile intensificării exploatării zăcămîntului : 3 milioane tone față de 2 milioane tone în 1976. Din 1961, an care marchează debutul producției, pînă în 1977 au fost extrase aproximativ 24 milioane tone și se opinează că rezervele fiind estimate la 50 milioane tone, dacă producția se va menține la 3 milioane tone pe an, zăcămîntul va fi aproape epuizat pînă la sfîrșitul deceniului '80.

Ilie Stroiescu, Slatina. 1. Într-adevăr, în noiembrie 1977, cu prilejul celui de-al treilea Congres al Partidului African al Independenței din Guineea-Bissau și Capul Verde — P.A.I.G.C. — a fost adoptat statutul acestui partid.

2. Capitala Botswanei se scrie Gaberone sau Gaberones (19 000 locuitori), astfel încît vă puteți explica faptul că, în fond, este vorba de unul și același oraș.

3. Despre proiectul privind viitoarea capitală a Nigeriei, Abuja, am scris de curînd tot la această rubrică.

Ma'rib

Ioan Neacșu, Brașov. Într-adevăr, unul dintre cele mai interesante proiecte de construcție din Peninsula Arabică este refacerea giganticului baraj istoric Ma' rib, din Republica Arabă Yemen, situat la est de munții care înconjoară capitala țării, Sanaa. Vechiul baraj de la Ma' rib reținea apele care irigau o mare parte din terenurile de cultură din zona înconjurătoare, făcîndu-le deosebit de roditoare. Studiile în vederea realizării unor sisteme de irigații se concentrează asupra cursurilor de apă din munți spre cîmpia de coastă Tihama, preconizîndu-se construirea mai multor baraje, cu drumuri de acces și infrastructura necesară.

LUMEA

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 Internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.

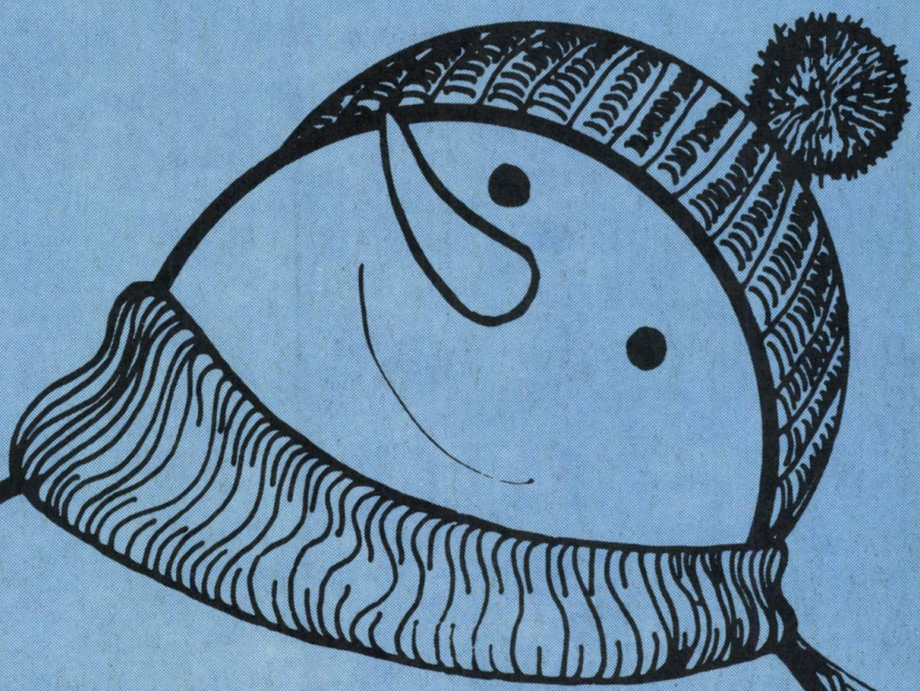

La prețuri avantajoase, îmbrăcăminte practică și modernă:

- **paltoane, jachete, rochii, fuste, pantaloni, bluze confecționate cu mult gust, din materiale de bună calitate ;**
- **pulovere, costumașe, fulare, căciuli, mănuși călduroase, tricotate din melana viu colorată ;**
- **cizmulițe și șoșoni cu diverse garnituri.**

Recom

LITORALUL ROMÂNESC ÎN SEZONUL RECE

În aceste zile, litoralul românesc este tot atît de ospitalier şi plăcut ca şi în anotimpul cald. Băile de apă se fac în continuare în spaţiile largi ale piscinelor, iar instalaţii moderne permit efectuarea mult doritelor plaje în săli special amenajate.

Influenţa climatului mediteranean se simte mai ales în staţiunile din sudul litoralului, unde bate un vînt cald, iar temperatura medie în luna ianuarie — considerată luna cea mai geroasă din timpul anului — este de +2 grade Celsius.

Multe sînt afecţiunile care-şi găsesc leacul în staţiunile de pe litoralul românesc

ÎN CURA INTERNĂ :

— reumatism inflamator (poliartrite, spondilite, sechele după reumatism articular acut)
— reumatism degenerativ (artroze, spondiloze)
— reumatism articular (lombosciatice şi periartrite)
— afecţiuni ortopedice (sechele după fracturi, luxaţii, sechele după intervenţii chirurgicale pe sistemele osoase, musculare sau articulare)
— afecţiuni ale sistemului nervos periferic (nevralgii sciatice, faciale, pareze, paralizii, accidente după intervenţii chirurgicale etc.)
— afecţiuni ginecologice (metroanexite, anexite cronice, sterilitate)
— afecţiuni dermatologice (sporiasis, eczeme cronice, alergii etc.) şi alte afecţiuni

ÎN INHALAŢII AEROSOLOTERAPIE :

— afecţiuni otorinolaringologice, (bronşite, bronşite cronice sinusite şi alte boli asociate)

ÎN CURA INTERNĂ (numai la Sanatoriul din Mangalia, care valorifică izvoarele de ape sulfuroase mezotermale din sudul litoralului) :

— afecţiuni cronice ale aparatului digestiv
— afecţiuni cronice ale căilor biliare
— afecţiuni metabolice

Din marea varietate de tehnici şi proceduri care au rolul de a combate boli cum sînt : reumatismul cronic, degenerativ şi inflamator, sechele post-traumatice, afecţiuni ginecologice, cronice, bolile de piele ca psoriazisul şi eczemele rebele la tratament etc. sînt de reţinut : balneoterapia şi impachetări cu nămol, hidroterapia cu mişcări pasive şi active în bazine, băi de plante, duş-masaj, duş subacval, saună, băi de lumină, electroterapia cu curenţi dinamici, ionizări, ultrascurte, ultraviolete, masaj uscat, aerosoli şi inhalaţii, cultură fizică medicală.

Staţiunile de pe litoral oferă oaspeţilor, pe lîngă condiţiile excelente de cazare, masă, tratament, şi un program variat de agrement ca : vizionări de spectacole, săli de jocuri mecanice, bowling. Zilnic se organizează excursii la obiectivele turistice, printre care figurează şi cetăţile antice ale Dobrogei, precum şi excursii de o zi în care sînt vizitate staţiunile de pe litoralul bulgăresc al Mării Negre.

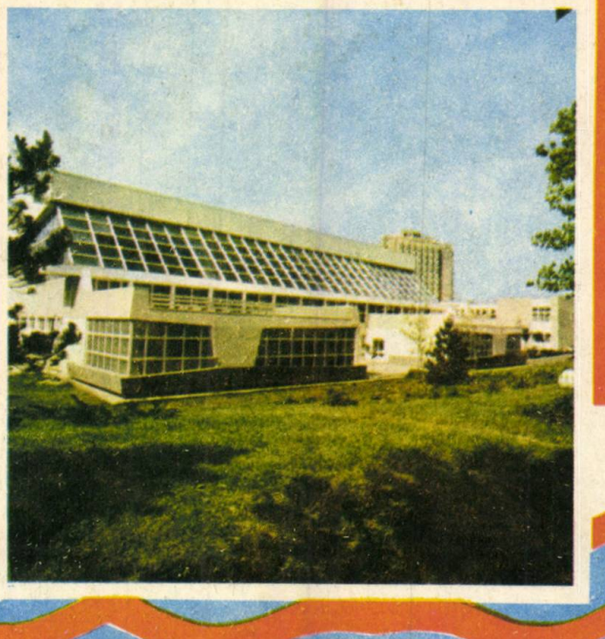

Nr. 9 22 februarie 1979

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

NOUL DIALOG LA NIVEL ÎNALT ROMÂNO-BULGAR

Expresie a prieteniei tradiționale, a conlucrării fructuoase

ROMÂNIA

în foruri internaționale

- ARUSHA. „Cei 77" — eforturi în direcția unor acțiuni comune
- GENEVA. Priorități ale negocierilor pentru dezarmare
- LA VALETTA. Viitorul Europei și colaborarea mediteraneană
- SINGAPORE. Știință, tehnologie, dezvoltare

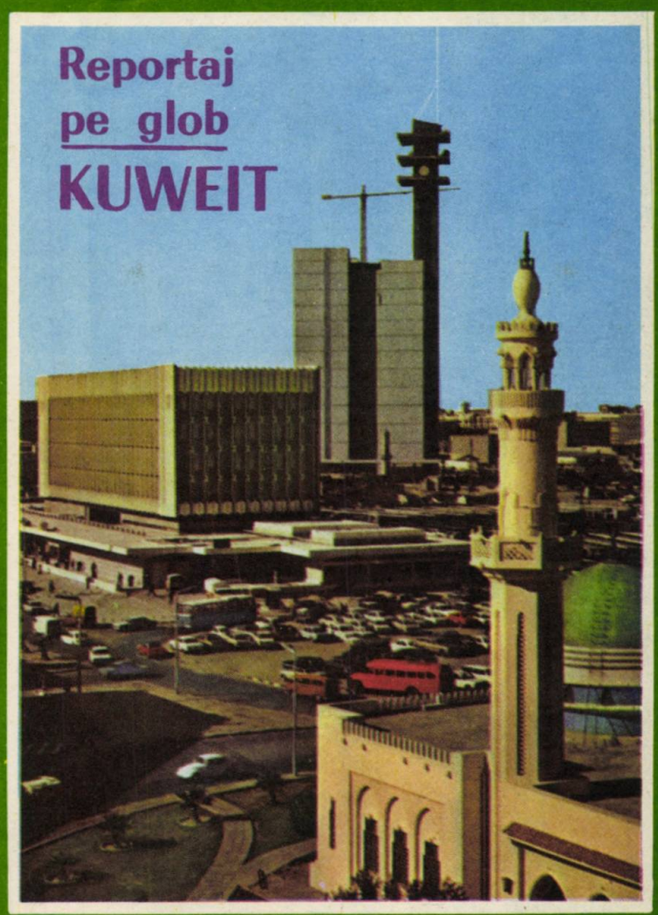

Din actualitatea internațională

TEHERAN • ROMA • LONDRA • VIENA

Voden, R.P. Bulgaria. Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov — o întîlnire care a intrat în tradiție

Am convingerea că discuțiile — neoficiale, dar prietenești — din aceste zile vor contribui la dezvoltarea în continuare a colaborării dintre partidele și popoarele noastre.

Noi considerăm că este necesar să conlucrăm tot mai strîns, împreună cu celelalte țări socialiste, pentru soluționarea problemelor internaționale în interesul forțelor progresiste, al cauzei destinderii și păcii.

NICOLAE CEAUȘESCU

Sînt încredințat că și în zilele actualei vizite veți simți că poporul bulgar nutrește o profundă simpatie și prietenie față de poporul român și dă o înaltă apreciere prieteniei frățești cu el.

Această vizită va da nu numai un imbold dezvoltării noastre, dar va fi și o contribuție în lupta noastră comună pentru pace și înțelegere în Balcani, în Europa și în lume.

TODOR JIVKOV

Vizita de prietenie a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU în R.P. Bulgaria

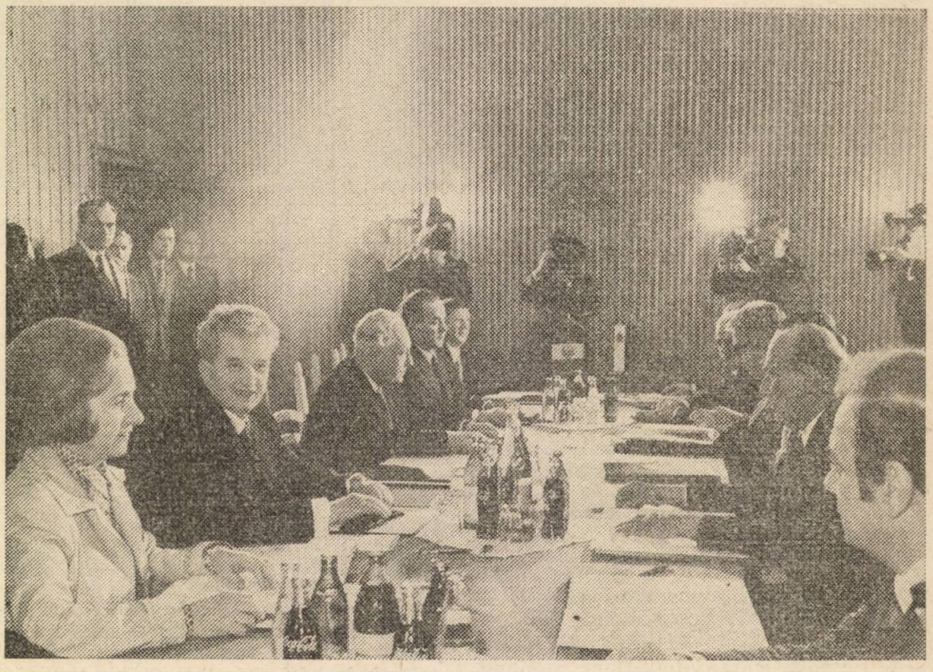

În timpul convorbirilor prietenești dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov

Nou și important moment în cronica raporturilor multilaterale româno-bulgare

Așteptată cu viu interes, cu încredere și convingere în rezultatele ei rodnice, vizita de prietenie pe care a întreprins-o în Bulgaria (15—17 februarie a.c.) secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la invitația tovarășului Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria, s-a încheiat în ambianța de stimă și înțelegere reciprocă specifică întîlnirilor româno-bulgare la nivel înalt.

Distinșilor soli ai poporului român li s-a rezervat o primire deosebit de călduroasă pe pămîntul Bulgariei — expresie a sentimentelor de stimă și frățească prietenie pe care popoarele bulgar și român și le nutresc reciproc.

Noua vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu în țara vecină și prietenă se înscrie în bogata cronică a legăturilor tradiționale româno-bulgare, a bunelor raporturi existente între cele două țări și popoare, ca o contribuție importantă la dezvoltarea și adîncirea în continuare a relațiilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, a colaborării multilaterale dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria.

Raporturile tradiționale — cu adînci rădăcini în istorie — dintre cele două popoare învecinate de Dunăre și-au găsit expresia cea mai înaltă în anii construcției socialiste. Factorul dinamizator, determinant al adîncirii legăturilor între țările noastre îl constituie relațiile de colaborare prietenească dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, frecventele întîlniri și convorbiri dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov. Este de natura evidenței că fiecare din aceste întîlniri a marcat o treaptă calitativ nouă, superioară în dezvoltarea legăturilor pe multiple planuri româno-bulgare, au deschis perspective mereu mai largi conlucrării celor două țări în opera de edificare a societății socialiste.

Rezultatele deosebit de fructuoase ale întîlnirilor și convorbirilor româno-bulgare la nivelul cel mai înalt și-au găsit o strălucită concretizare în „Declarația privind

continua întărire a prieteniei frățești și aprofundarea colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria", semnată la Sofia, la 8 septembrie 1977, de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov. Consfințind voința celor două partide, țări și popoare de a lărgi și aprofunda raporturile de conlucrare multilaterală, Declarația — veritabilă Cartă a prieteniei și colaborării româno-bulgare — reafirmă, în același timp, hotărîrea celor două țări vecine de a dezvolta raporturile de prietenie și solidaritate cu celelalte țări socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și statele nealiniate, de a amplifica colaborarea cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, de a acționa pentru ca problemele majore ale lumii contemporane să-și găsească soluții viabile, conforme intereselor tuturor popoarelor.

Succesele obținute de România și Bulgaria în construirea noii orînduiri — relevate cu profundă satisfacție în cadrul convorbirilor de la Voden de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov — au creat și creează condiții dintre cele mai favorabile extinderii și amplificării colaborării multilaterale româno-bulgare, adîncirii sentimentelor tradiționale de stimă și prietenie dintre popoarele noastre. Realizările României și Bulgariei în înfăptuirea unei economii moderne, în dezvoltarea industriei și agriculturii, în diferite alte domenii de activitate, precum și amplificarea continuă a conlucrării bilaterale reciproc avantajoase — alături de succesele obținute de celelalte țări socialiste — reprezintă o contribuție de preț la întărirea forțelor socialismului, la creșterea prestigiului și influenței sale pe plan mondial, la cauza păcii și colaborării internaționale.

Constituie un temei de legitimă mîndrie faptul că, în ultimii ani, legăturile de prietenie și de cooperare româno-bulgară — în domeniile politic, economic, tehnico-științific și cultural — au dobîndit o deosebită amploare, consolidîndu-se continuu.

Întîlnirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov și-au confirmat pe deplin, de fiecare dată, importanța deosebită în identificarea unor noi căi pentru adîncirea și diversificarea legăturilor multilaterale româno-bulgare, pentru valorificarea în folos reciproc a măsurilor convenite, conferind noi dimensiuni colaborării dintre cele două țări socialiste vecine. Elocvente expresii ale voinței comune de ridicare pe trepte superioare a conlucrării bilaterale sînt lucrările în plină desfășurare la cele două mari obiective economice de la Dunăre : Întreprinderea comună pentru producerea de mașini și utilaje grele Giurgiu-Ruse și Complexul hidroenergetic „Turnu-Măgurele—Nicopole", lucrări inaugurate, în ambele cazuri — la 10 decembrie 1976 și, respectiv, 5 aprilie 1978 — de către tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov. În același context poate fi evocat și Complexul chimic de olefine. Este de subliniat, aici, că actualele convorbiri au contribuit, prin măsurile stabilite, la înfăptuirea, la termenul prevăzut, a acestor obiective de mare însemnătate pentru economiile naționale ale celor două țări.

Este spre satisfacția întregului nostru popor să constate, cu prilejul noului dialog româno-bulgar la nivelul cel mai înalt, că, în ultimii ani, se înregistrează succese remarcabile într-o tot mai largă gamă a conlucrării bilaterale. Se dezvoltă continuu contactele pe linie de partid, la nivel guvernamental și parlamentar, schimbul de experiență în construcția socialistă ; se întăresc legăturile dintre organizațiile de masă și obștești, dintre unitățile economice și instituțiile cultural-științifice din cele două țări.

Întrevedere prietenească, la Voden

Colaborarea economică dintre țările noastre se constituie într-un suport ferm al procesului de necontenită adîncire a legăturilor multilaterale româno-bulgare. Domeniul schimburilor comerciale se dovedește deosebit de dinamic ; astfel, livrările reciproce de mărfuri s-au dublat, la sfîrșitul cincinalului trecut, față de nivelul realizat în 1970, iar, în perspectivă, se prevede un volum valoric de peste 1 miliard de ruble (pînă în 1980), adică, practic, o dublare față de perioada 1971—1975. O componentă îmbucurătoare a acestei evoluții o constituie creșterea ponderii produselor industriei constructoare de mașini și a altor ramuri industriale moderne, în special a produselor rezultate din cooperarea în producție, care vor deține, în actualul cincinal, 25 la sută în ansamblul livrărilor reciproce. Este, firește, o dovadă grăitoare a dezvoltării impetuoase a economiilor celor două țări.

Colaborarea româno-bulgară se desfășoară, evident, pe un registru deosebit de larg. Este de subliniat, în context, că schimburile de experiență în domeniul tehnico-științific cunosc o evoluție dintre cele mai favorabile, ca și colaborarea în sfera învățămîntului, literaturii, artei, cinematografiei, presei și radioteleviziunii. Toate acestea vizează o mai bună cunoaștere reciprocă a valorilor materiale și spirituale ale celor două popoare pentru a transforma tot mai mult Dunărea — așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — într-un fluviu al prieteniei și colaborării.

Colaborarea rodnică bilaterală își găsește expresie, în mod fericit, și în conlucrarea în sfera vieții internaționale, România și Bulgaria întîlnindu-se în eforturile pentru statornicirea unui climat de înțelegere, securitate și încredere în Balcani și pe întregul continent european, pentru edificarea unei păci trainice în lume. Astfel, convorbirile la nivel înalt româno-bulgare — desfășurate într-o atmosferă de lucru, tovărășească și cordială — au cuprins examinarea aprofundată a unor probleme ale actualității internaționale, ale mișcării comuniste și muncitorești, cele două părți relevînd, și în acest domeniu, posibilitățile existente pentru întărirea conlucrării dintre România și Bulgaria. Convorbirile au permis exprimarea hotărîrii celor două țări de a acționa pentru traducerea în viață a prevederilor Declarației de la Moscova a Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia ; s-a subliniat, în mod deosebit, necesitatea de a se acționa pentru adîncirea cursului spre destindere și a-l face ireversibil, de a se asigura, în cel mai scurt timp, o cotitură hotărîtoare în tratativele pentru încetarea cursei înarmărilor, pentru dezarmare, pentru întărirea păcii și securității în lume.

Ca țări europene, România și Bulgaria au acordat o atenție deosebită, în cursul noului dialog la nivel înalt, întăririi securității și cooperării pe continent, exprimîndu-și convingerea că este necesar să se depună eforturi și mai susținute pentru consolidarea rezultatelor obținute, pentru completarea destinderii cu măsuri efective de dezangajare militară. A fost reliefată pregnant necesitatea asigurării unei pregătiri corespunzătoare a reuniunii de la Madrid din 1980, pentru a se obține noi succese în opera de înfăptuire a obiectivelor securității europene. Totodată, ca țări balcanice, România și Bulgaria și-au afirmat voința de a contribui, și în continuare, la instaurarea unui climat de bunăvecinătate între popoarele din regiune, în vederea transformării Balcanilor într-o zonă a păcii trainice, înțelegerii și colaborării, fără arme nucleare și baze străine, pentru ca destinderea să devină un proces ireversibil în această parte a lumii.

Convorbirile au evidențiat, de asemenea, necesitatea întăririi solidarității cu lupta popoarelor împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur destinele, fără nici un amestec din afară, ele au subliniat imperativele stabilirii unor relații internaționale echitabile, ale făuririi unei noi ordini economice. Dialogul la nivel înalt a prilejuit, în același timp, reafirmarea hotărîrii celor două partide de a contribui la întărirea unității și coeziunii mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a tuturor forțelor revoluționare, democratice, în lupta pentru pace, democrație și socialism.

Se poate spune că noul dialog româno-bulgar la nivel înalt s-a desfășurat în spiritul hotărîrii comune a României și Bulgariei de a conferi raporturilor reciproce

La întreprinderea de antibiotice din Razgrad

Tovarăşa Elena Ceauşescu în vizită la întreprinderea de sticlărie şi porţelanuri din oraşul Razgrad

dimensiuni tot mai cuprinzătoare, un conţinut tot mai bogat, de a amplifica şi aprofunda colaborarea şi cooperarea bilaterală şi pe plan internaţional, valorificînd, în acest sens, posibilităţile mereu sporite pe care le oferă realizările lor pe tărîm politic, economic şi social. Promovarea tot mai amplă a relaţiilor tradiţionale româno-bulgare, întemeiate pe stimă şi respect, pe avantaj reciproc şi întrajutorare tovărăşească, serveşte operei de edificare a noii orînduiri în ţările noastre, este în folosul şi spre binele ambelor popoare, contribuie la creşterea prestigiului socialismului în lume, la crearea unui climat de pace, înţelegere şi cooperare pe plan internaţional.

Paleta amplă a problematicii noii întîlniri româno-bulgare la nivelul cel mai înalt, atît în ce priveşte colaborarea bilaterală reciproc avantajoasă, cît şi principalele aspecte ale actualităţii politice internaţionale, rezultatele deosebit de fructuoase ale convorbirilor îndreptăţesc aprecierea că acestea reprezintă o nouă şi importantă contribuţie la dezvoltarea şi aprofundarea continuă a prieteniei frăţeşti şi a colaborării pe multiple planuri dintre cele două partide şi state, la consolidarea forţelor democratice şi antiimperialiste, servesc cauzei păcii, securităţii şi colaborării în Balcani, în Europa şi în întreaga lume.

Ilie Olteanu

LUMEA

Săptămînal de politică externă

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

9 [800]

22 februarie 1979

ARTICOLE, CORESPONDENŢE

Vizita de prietenie a tovarăşului Nicolae Ceauşescu împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu în R.P. Bulgaria. Nou şi important moment în cronica raporturilor multilaterale româno-bulgare. Ilie Olteanu 1

Arusha. „Cei 77" – eforturi în direcţia unor acţiuni comune. Ion Badea 4

La Valletta. Viitorul Europei şi colaborarea mediteraneană. George Serafin 4

Geneva. Noul Comitet de dezarmare – priorităţi şi exigenţe ale negocierilor. Constantin Ene 5

Singapore. Ştiinţă – tehnologie – dezvoltare. Prof. Irimie Staicu 5

Negocierile – unica alternativă raţională a reglementării juste şi durabile a diferendelor dintre state 6

Soluţionarea prin tratative a conflictului de frontieră chino-vietnamez – o cerinţă a păcii şi securităţii 7

Teheran. Cursul evenimentelor. Liana Enescu 12

Roma. Se caută o formulă de guvern... Rodica Dumitrescu 13

Evenimentele din Ciad. Dumitru Constantin 14

Dacca. Rezultatele scrutinului legislativ. Liana Nichifor 15

Marea Britanie. De la „contract social" la „concordat". Ştelian Ţurlea 24

NATO. Dosarul dezacordurilor – capitolul militar. Eugeniu Obrea 26

Viena. Alegeri anticipate pe fundal economico-social. Vasile Crişu 28

INTERVIUL NOSTRU

Walid Joumblatt, preşedintele Partidului Socialist Progresist din Liban 8

REPORTAJ PE GLOB

Kuweitul în „era petrolului". Crăciun Ionescu 16

Minnesota : de la fermă la computere. Radu Toma 17

SINTEZE

Independenţa – premisă indispensabilă a unei reale şi autentice colaborări internaţionale. Ion Madoşa 20

RĂSPUNDEM CITITORILOR

„Berufsverbot" – o atenuare semnificativă 21

1000 + 1 22–23

ÎN LUMEA ŞTIINŢEI

Se schimbă clima pe Terra ? 29

POŞTA REDACŢIEI 31–32

ARUSHA

„Cei 77" — eforturi în direcţia unor acţiuni comune

Corespondenţă de la Ion Badea

La capătul a aproape două săptămîni de dezbateri şi consultări intense, mai întîi la nivel de experţi şi, în continuare, la nivel de membri ai guvernelor, reprezentanţii ţărilor în curs de dezvoltare, întruniţi în pitoreasca localitate tanzaniană Arusha, de la poalele munţilor Kilimanjaro, în cadrul celei de a patra reuniuni ministeriale a „Grupului celor 77", au ajuns la un acord complet şi au hotărît adoptarea unui document ce va intra în analele relaţiilor internaţionale sub numele de „Programul de la Arusha pentru bizuirea pe forţele proprii colective şi cadrul de negocieri". *Documentul — caracterizat în cercurile conferinţei drept „o cartă a ţărilor în curs de dezvoltare" — este axat, aşa cum sugerează şi titlul său, pe două idei centrale în spiritul cărora sînt canalizate, în prezent, eforturile membrilor „Grupului celor 77", din care face parte şi România :* o strategie solidară, bazată pe unitatea de acţiune a ţărilor în curs de dezvoltare în negocierile lor cu celelalte state ale lumii, în vederea edificării unei noi ordini economice internaţionale, şi fundamentarea acestei strategii pe principiul bizuirii pe forţele economice proprii, atît în ce priveşte fiecare ţară în curs de dezvoltare, în parte, cît şi în mod colectiv, pe ansamblul acestor ţări, prin dezvoltarea unei cooperări ample şi multilaterale între ele.

El cuprinde, în acest sens, patru părţi strîns legate între ele : 1) o declaraţie a miniştrilor, conţinînd analiza comună asupra fenomenelor şi tendinţelor actuale din relaţiile economice, comerciale, monetare şi financiare internaţionale, ca şi punctul de vedere al „celor 77" referitor la necesitatea, modalităţile şi căile edificării unei noi ordini economice internaţionale ; 2) un „program de acţiune", în care sînt definite aprecierile şi poziţiile ţărilor în curs de dezvoltare faţă de temele înscrise pe ordinea de zi a celei de a cincea Conferinţe a Naţiunilor Unite pentru Comerţ şi Dezvoltare, ce va avea loc la Manila, în luna mai, ca şi faţă de continuarea negocierilor asupra acestor teme cu celelalte grupuri de state după UNCTAD V ; 3) „primul plan de acţiune pe termen mediu privind priorităţile globale ale cooperării economice între ţările în curs de dezvoltare" ; 4) probleme organizatorice privind atît creşterea rolului UNCTAD, cît şi nevoile proprii ale „Grupului celor 77", între care s-a reţinut îndeosebi propunerea de creare a unui comitet ad hoc menit să studieze în ce măsură este de dorit instituirea unui „mecanism de sprijin tehnic" al „celor 77".

Apreciind că „criza persistentă a sistemului economic internaţional actual nu poate fi considerată ca un fenomen ciclic, ci ca o manifestare a unei dezorganizări structurale profunde, care necesită schimbări structurale fundamentale", „Programul de la Arusha" subliniază că „ordinea internaţională prezentă a devenit ineficace şi nu mai reuşeşte să susţină procesul dezvoltării în ţările în curs de dezvoltare". În acelaşi timp — afirmă documentul — atît în ţările dezvoltate, cît şi în cele în curs de dezvoltare se face simţită „o nouă manieră de a înţelege interdependenţa dintre naţiuni şi legăturile strînse care există între problemele comerciale, monetare, financiare şi de dezvoltare". În consecinţă, a devenit necesară „promovarea unei reale comunităţi de interese în schimbările structurale ce trebuie aduse sistemului economic internaţional şi reaşezarea ordinii mondiale într-un cadru de independenţă, echitate, suveranitate şi egalitate reală". Această necesitate imperioasă reclamă accelerarea punerii în aplicare a programului de acţiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaţionale.

Ţările membre ale „Grupului celor 77" consideră — conform „Programului de la Arusha" — că „elementele economice

(Continuare în pag. 9)

LA VALLETTA

Viitorul Europei şi colaborarea mediteraneană

Care sînt cele mai potrivite şi, în acelaşi timp, realizabile căi de extindere şi diversificare a cooperării economice, ştiinţifice şi culturale în bazinul mediteranean ? La această întrebare îşi propune să răspundă în capitala Maltei, La Valletta, reuniunea reprezentanţilor celor 35 de state participante la Conferinţa general-europeană. Rezolvînd problemele de procedură, inclusiv aceea privind participarea ţărilor mediteraneene neeuropene, reuniunea a început acum dezbaterile de fond asupra temelor aflate pe ordinea de zi. După reuniunea de la Bonn (iunie—iulie 1978), care a pregătit organizarea unui „Forum ştiinţific european", ce se va ţine la Hamburg în februarie 1980, după reuniunea de la Montreux (octombrie—decembrie 1978), care a marcat debutul defrişării unei probleme complexe ca aceea a elaborării unei metode general-acceptabile de reglementare paşnică a diferendelor, actuala întîlnire din La Valletta este a treia reuniune de experţi pe teme de cooperare de interes comun, din cele pe care Reuniunea de la Belgrad a convenit să fie organizate în pregătirea reuniunii general-europene de la Madrid, prevăzută a avea loc în a doua jumătate a anului 1980.

Reuniunea din Malta are multiple semnificaţii. În primul rînd, ea demonstrează, o dată în plus, că o idee fundamentală a Conferinţei general-europene, conţinută expres şi clar în Actul final — aceea a continuităţii dialogului, în cadru organizat, al participanţilor la C.S.C.E. — îşi poate găsi, prin voinţa politică a statelor, formele şi modalităţile de concretizare. În al doilea rînd, reuniunea atestă dimensiunea largă a procesului de edificare a securităţii şi cooperării pe continent şi cu atît mai mult influenţa reciprocă pe care o exercită ameliorarea climatului politic european şi aceea a situaţiei din regiunile limitrofe. Este un adevăr unanim recunoscut că existenţa stărilor de încordare din regiunea Mediteranei — cu deosebire conflictul din Orientul Mijlociu şi cel din Cipru — afectează desfăşurarea paşnică a vieţii internaţionale atît în Mediterana, cît şi în Europa şi în întreaga lume. În propriul lor interes, ca şi în acela al ţărilor mediteraneene neeuropene, statele continentului nostru sînt chemate să-şi aducă o importantă contribuţie la crearea unui climat de linişte şi conlucrare paşnică în această regiune şi să-şi dezvolte relaţiile de colaborare cu ţările respective. În sfîrşit, am putea spune că reuniunea din Malta este semnificativă şi pentru colaborarea dintre ţările riverane ca atare ale Mediteranei. Sînt ţări foarte diferite ca grad de dezvoltare, ca orînduire social-politică, ca orientare externă, ca şi în planul tradiţiilor lor culturale sau religioase. Poziţia lor geografică, aspiraţiile spre pace ale popoarelor lor constituie, însă, argumente puternice în favoarea unei conlucrări care, în spiritul Actului final şi consolidînd posibilităţile de transpunere în viaţă a prevederilor acestui document istoric, să-şi poată aduce o contribuţie de primă însemnătate la cauza păcii în Mediterana, în Europa şi în lume.

În ce o priveşte, România — stat european şi balcanic, situat în imediata apropiere a Mediteranei — este profund interesată într-o evoluţie paşnică a raporturilor din această regiune. Activitatea ei internaţională este o contribuţie eficientă la o asemenea evoluţie, după cum o de-

GENEVA

Noul Comitet de dezarmare — priorităţi şi exigenţe ale negocierilor

Constantin Ene

I. Program de lucru raţional şi ordine de zi precisă

Printre coordonatele de bază pe care le-a stabilit sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. pentru funcţionarea noului Comitet de dezarmare figurează obligaţia acestuia de a-şi „adopta ordinea sa de zi, ţinînd seama de recomandările care îi vor fi făcute de către Adunarea Generală şi de propunerile prezentate de membrii Comitetului". Din această directivă a O.N.U. derivă cel puţin trei concluzii pentru etapa de faţă cînd Comitetul urmează să-şi definească modul în care va lucra : a) să funcţioneze pe BAZE ORGANIZATE ; b) să dispună de o ORDINE DE ZI ANUALĂ ; c) să se conducă în activitatea sa după REZOLUŢIILE ORGANIZAŢIEI NAŢIUNILOR UNITE şi să ia în considerare PROPUNERILE MEMBRILOR SĂI.

În trecut, vechiul organism de negociere a funcţionat, în fapt, fără o ordine de zi. Ordinea sa de zi, stabilită în 1968, a rămas aceeaşi pînă în 1978 şi nu reprezenta altceva decît o descifrare a conceptului dezarmării în mai multe capitole. După cum s-a mai arătat, în numele flexibilităţii în organizarea discuţiilor, fiecare participant se putea referi oricînd la orice problemă care putea avea legătură cu dezarmarea. În aceste condiţii „ordinea de zi" nu introducea în lucrări nici un fel de „ordine", stimula, cel mult, discuţii cu caracter general şi nu putea contribui la determinarea unor negocieri cu finalitate practică. Simplul fapt că pe parcursul a zece ani ea nu a suferit nici o modificare denotă caracterul artificial al unei asemenea organizări a lucrărilor prin care „ordinea" în Comitet era în realitate asigurată de instituţia co-preşedinţilor.

Noul Comitet de dezarmare va trebui să introducă o ordonare a eforturilor, bazată pe voinţa colectivă a O.N.U. şi a statelor membre. În locul unei ordini de zi permanente, fără valoare practică, el va trebui să dispună de o ordine de zi şi un program de lucru pentru fiecare sesiune care să-i călăuzească activitatea şi să contribuie la concentrarea negocierilor pe teme precise. Faptul că se va conduce după recomandările care i-au fost făcute de către Adunarea Generală pune o dată în plus în evidenţă legătura intrinsecă pe care o are cu O.N.U. şi obligaţia care îi revine de a respecta voinţa acesteia.

În acest cadru, ordinea de zi a sesiunii din acest an a Comitetului va trebui să aibă la bază Programul de acţiune în domeniul dezarmării adoptat de sesiunea specială a O.N.U., alte propuneri ale statelor prezentate la sesiunea specială, recomandările exprese făcute Comitetului de către cea de-a XXXIII-a sesiune a Adunării Generale, propunerile specifice pe care le vor putea prezenta în Comitet membrii săi.

După cum se ştie, la sesiunea specială ţara noastră a prezentat un ansamblu de propuneri vizînd adoptarea de măsuri concrete pentru oprirea cursei înarmărilor şi de dezarmare, potrivit Hotărîrii C.C. al P.C.R. din 9 mai 1978 privind poziţia României în problemele dezarmării, în special ale dezarmării nucleare care, împreună cu propunerile altor state, constituie un bogat rezervor de idei şi măsuri menite să scoată negocierile de dezarmare din imobilismul în care se află. Pe baza unei iniţiative româneşti, cea de-a XXXIII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. a decis transmiterea tuturor

(Continuare în pag. 10)

monstrează bunele sale relaţii cu absolut toate statele mediteraneene, raporturi bazate pe o îndelungată tradiţie şi consolidate prin numeroase şi variate legături actuale. În acelaşi timp, prin poziţia constant afirmată în favoarea unor reglementări politice juste şi echitabile ale conflictelor din regiune, România socialistă—, în deplină şi totală concordanţă cu orientarea sa fermă în favoarea păcii şi conlucrării internaţionale rodnice şi nestingherite, cu ataşamentul său constant faţă de obiectivul edificării securităţii în Europa — înţelege să facă şi din participarea sa la reuniunea de la La Valletta o contribuţie concretă la cauza promovării unor relaţii calitativ noi în această regiune, la cauza colaborării fructuoase între statele europene şi ţările neeuropene ale Mediteranei.

Reuniunea de la La Valletta va stimula, fără îndoială, propuneri şi iniţiative de natură să marcheze un bilanţ pozitiv. Ţara gazdă, Malta, a creat participanţilor condiţiile cele mai prielnice unei atmosfere de fructuoasă activitate. Participînd constructiv la marea dezbatere europeană, Malta dovedeşte o dată în plus, prin găzduirea actualei reuniuni, voinţa sa de a face din dimensiunea mediteraneană a securităţii europene un pilon solid al păcii pe continent şi în lume.

Reuniunea de la La Valletta este chemată, în optica popoarelor reprezentate, să contribuie la acest obiectiv şi să reprezinte un moment de bun augur în drumul spre Madrid.

George Serafin

SINGAPORE

Ştiinţă — tehnologie — dezvoltare

prof. Irimie Staicu

La sfîrşitul lunii august a acestui an, va avea loc, la Viena, Conferinţa O.N.U. pentru ştiinţă şi tehnologie în slujba dezvoltării. În aproape toate ţările lumii au fost declanşate ample procese naţionale de pregătire a conferinţei şi au fost organizate reuniuni regionale consacrate acestei importante manifestări, avînd menirea de a face propuneri de măsuri concrete privind folosirea pe scară largă a cuceririlor ştiinţei şi tehnologiei în interesul dezvoltării. În acest context, o însemnătate deosebită a avut reuniunea regională pentru Europa, desfăşurată la Bucureşti, în iunie 1978. Reuniunea europeană a evidenţiat contribuţia majoră pe care ţările dezvoltate din această regiune pot şi trebuie să o aducă, dat fiind marele lor potenţial tehnico-ştiinţific, la sprijinirea eforturilor ţărilor în curs de dezvoltare din toate regiunile lumii.

La Naţiunile Unite, în cadrul celei de-a treia sesiuni a comitetului de pregătire a Conferinţei O.N.U. pentru ştiinţă şi tehnologie în slujba dezvoltării, care s-a deschis în ianuarie a.c., şeful delegaţiei române, prof. Mircea Maliţa, a subliniat necesitatea includerii în Programul de acţiune ce urmează a fi adoptat de conferinţă a unor măsuri concrete privind instituirea unei noi ordini economice internaţionale în domeniul ştiinţei şi tehnologiei, întărirea capacităţilor tehnico-ştiinţifice ale ţărilor în curs de dezvoltare, pregătirea de cadre de

(Continuare în pag. 19)

Negocierile — unica alternativă rațională a reglementării juste și durabile a diferendelor între state

În viața internațională se desfășoară ample procese pozitive, dar, în același timp, și frecvente întreruperi ale cursului firesc al evenimentelor, datorate unor evoluții negative, care aduc pe prim plan nevoia unei urgente soluționări în direcția consolidării destinderii și păcii în lume. Experiența a demonstrat că, în rezolvarea justă și durabilă a diferendelor și diverselor probleme care au apărut sau pot apărea între state, unica alternativă rațională o constituie metoda negocierilor, duse cu calm și răbdare, în respectul reciproc al punctelor de vedere, al principiilor de relații între state, în spirit constructiv, cu voința fermă de a se depăși momentele de criză, de a evita degradarea unor situații dificile, făcîndu-se totul pentru normalizarea raporturilor, pentru consolidarea destinderii și securității internaționale.

Promovînd cu consecvență principiul soluționării politice a tuturor diferendelor dintre state, prin discuții între părțile implicate, România pornește de la imperativul obiectiv al excluderii forței și amenințării cu forța din raporturile internaționale, de la necesitatea asigurării păcii și securității mondiale, a dezvoltării unor relații de amplă și continuă colaborare între toate națiunile lumii. Realitățile etapei pe care o traversăm reclamă o concepție bazată pe realism și luciditate, potrivit căreia soluțiile politice, negocierile, duse în deplinătatea prerogativelor de independență și suveranitate, în condiții de respect și stimă reciprocă, reprezintă singura modalitate pentru soluționarea oricăror litigii, oricît de complexe ar fi ele, ca și pentru organizarea rațională a raporturilor interstatale.

Evenimente din ultimii ani au arătat că, în zone de conflict, precum cele din Orientul Mijlociu, din Africa, Asia, din alte părți ale lumii, ori de cîte ori s-a apelat la soluții militare pentru reglementarea litigiilor nu s-a ajuns la altceva decît la sporirea gradului de periculozitate față de securitatea zonei respective și pacea mondială, la afectarea eforturilor de dezvoltare pașnică a țărilor respective și a independenței lor. În contrast cu „soluția militară", evoluția situației din regiuni afectate de conflicte și neînțelegeri de tot felul, inclusiv din zonele citate mai sus, a demonstrat posibilitatea găsirii unor rezolvări reciproc acceptabile, atunci cînd s-a procedat la reglementarea prin tratative, cu răbdare și luciditate, cînd a prevalat audiența pentru punctele de vedere ale tuturor părților direct implicate, cînd s-au căutat convergențe realiste și constructive.

Din păcate, în ciuda acestei evidențe, se manifestă încă situații conflictuale, caracterizate fie prin apariția unor incidente sau ciocniri armate în zone mai vechi de încordare, fie prin izbucnirea unor noi diferende într-una sau alta din regiunile lumii. Africa, America Latină și Asia — iar, în ultima perioadă, din nou Asia de sud-est — oferă exemple de această natură. Cu profundă îngrijorare, opinia publică internațională a luat cunoștință de situația creată în relațiile dintre Republica Populară Chineză și Republica Socialistă Vietnam, de agravarea încordării și, în ultimele zile, de desfășurarea de lupte armate la frontiera dintre cele două state.

Este știut că partidul și statul nostru au depus eforturi stăruitoare pentru a se preveni asemenea situații de criză, s-au pronunțat ferm pentru soluționarea diferendelor pe cale pașnică, prin tratative. Reglementarea pe cale politică a problemelor litigioase, într-un spirit de maximă responsabilitate față de destinele păcii, destinderii și colaborării internaționale, se înscrie ca o cerință obiectivă a evoluției vieții internaționale, ca o premisă necesară pentru așezarea raporturilor dintre state pe principiile calitativ noi ale legalității internaționale.

A devenit un adevăr al zilelor noastre ideea că, oricît ar fi de dificile problemele care afectează relațiile dintre două sau mai multe state, nesocotirea sau eludarea posibilității contactelor directe, a negocierilor în condiții de egalitate a tuturor părților interesate, nu pot decît să agraveze situațiile, să prejudicieze interesele fundamentale ale popoarelor din țările nemijlocit implicate. Așa cum s-a dovedit în numeroase prilejuri, inclusiv în ultimii ani, reglementarea diferendelor interstatale, prin negocieri directe între părțile aflate în conflict, este nu numai necesară, ci și posibilă, atunci cînd se acționează într-un spirit constructiv, cu răbdare și receptivitate, respectîndu-se interesele legitime ale tuturor părților. A căuta soluții în absența și peste capul celor direct implicați, a justifica astfel imixtiunile în treburile interne ale uneia sau alteia dintre părțile în cauză nu numai că nu rezolvă nimic, ci, dimpotrivă, poate accentua starea conflictuală și așa destul de gravă.

O condiție primordială a succesului metodei tratativelor și a înlesnirii de noi pași pe calea destinderii o constituie cerința ca statele, în relațiile dintre ele, să nu admită, nici un moment și în nici o împrejurare, ca diferendele care pot apărea să degenereze în conflicte militare deschise, amenințînd direct pacea și securitatea internațională, aducînd daune, în primul rînd, popoarelor respective. Experiența vieții internaționale arată că, departe de a ajuta la rezolvarea efectivă a problemelor în dispută, înfruntările armate nu pot decît să adauge noi elemente de tensiune și neîncredere, să complice drumul soluționării juste și durabile, provoacă, nu o dată, pagube materiale însemnate și pierderi de vieți omenești, creează premise pentru amestecul străin în treburile interne ale popoarelor respective.

A recurge la metoda tratativelor, a negocierilor directe, a căuta soluții pașnice, constructive, reciproc acceptabile, înseamnă a da dovadă de acțiune politică fermă, plină de răspundere, înseamnă a apăra, în mod principial, interesele naționale și, concomitent, cele ale păcii și progresului general. De aici, marea responsabilitate și tenacitate pe care este necesar să o dovedească cei angajați pe această cale de soluționare a problemelor litigioase — unica metodă conformă cu noul sistem de relații interstatale, bazat pe justiție, sistem pentru care militează România socialistă, împreună cu toate forțele progresiste ale lumii.

Poziția României în ce privește necesitatea soluționării diferendelor dintre state pe cale negociată se caracterizează prin consecvență, principialitate și dinamism izvorînd din preocuparea ei permanentă pentru asigurarea unor relații de pace, bună vecinătate și colaborare pe plan internațional. Este, aceasta, o trăsătură defi-

nitorie a întregii politici externe a partidului și statului nostru, pusă în evidență și de preocuparea permanentă a României, a președintelui Nicolae Ceaușescu personal, pentru soluționarea grabnică, justă și durabilă a diferendelor existente în diferite regiuni ale lumii. În legătură cu fiecare din aceste probleme — care, evident, au origini diferite și necesită o abordare specifică, în funcție de realitățile existente în zonă, de interesele legitime ale tuturor părților —, țara noastră a acționat și acționează pentru adoptarea căii politice, de soluționare negociată, pentru evitarea oricăror acțiuni sau confruntări care ar complica și mai mult situația.

Practica diplomatică și politică concretă a României, aplicarea consecventă a metodei negocierilor constructive și abordarea deschisă a tuturor problemelor ce o preocupă pe plan internațional au adus recunoaștere și apreciere locului înaintat pe care îl ocupă țara noastră în concertul mondial, prestigiu și stimă eforturilor și contribuției active ale președintelui Nicolae Ceaușescu. Rezultatele fructuoase ale acestei atitudini politice, inspirate de interesele poporului român și de cele ale păcii generale, se exprimă în strălucitul ansamblu de relații de colaborare normală, prietenească, pe multiple planuri, practic cu toate țările lumii. Întotdeauna activitatea politică și diplomatică a țării noastre și-a făcut un punct de onoare din argumentarea și apărarea pozițiilor sale de principiu, concomitent cu ascultarea și respectarea opiniilor celorlalți în vederea elaborării în comun, la capătul unui efort susținut, într-o atmosferă lipsită de idei preconcepute, a unor concluzii și aprecieri reciproc acceptabile.

În concepția României, adoptarea unor măsuri care să facă efectivă nerecurgerea la forță în relațiile internaționale și, ca un corolar, să favorizeze soluționarea pe cale politică a stărilor conflictuale din lume, reprezintă o condiție esențială a întăririi păcii și securității mondiale, a promovării cursului spre destindere și colaborare între toate popoarele lumii. De aceea, ea se va pronunța, și în viitor, pentru stingerea definitivă a conflictelor existente, pe unica bază rațională — cea a soluției negociate, politice —, pentru asigurarea unei depline, reale și neîntîrziate democratizări a vieții internaționale, în folosul tuturor popoarelor, al păcii și securității mondiale.

Soluționarea prin tratative a conflictului de frontieră chino-vietnameză — o cerință a păcii și securității

Evenimentele profund regretabile de la granița chino-vietnameză s-au soldat — după cum s-a anunțat — cu importante pierderi de vieți omenești și distrugeri de bunuri materiale, provocînd suferințe și pagube ambelor popoare implicate, afectînd grav interesele lor fundamentale. În același timp, confruntările armate de la frontiera dintre cele două state au agravat serios starea de încordare din întreaga zonă a Asiei de sud-est, au complicat și mai mult situația existentă în această regiune, afectînd întregul climat politic internațional și generînd primejdii din cele mai serioase pentru pacea și securitatea mondială. Complexitatea vieții internaționale, interdependențele ce caracterizează fenomenele lumii contemporane relevă riscurile și primejdiile pe care le pot aduce orice conflicte sau confruntări militare, indiferent de zona de pe glob în care se produc. Este contextul în care trebuie plasat și conflictul de la granița chino-vietnameză.

Aceste evenimente le urmărim cu preocuparea pe care ne-o determină profundele noastre sentimente de sinceră prietenie atît față de poporul chinez, cît și față de poporul vietnamez. După cum subliniază Declarația Agerpres, poporul nostru consideră că trebuie să se facă totul — și de-o parte și de cealaltă — pentru soluționarea problemelor litigioase pe cale pașnică.

În examinarea faptelor trebuie să se țină seamă de realitatea că trecutul istoric, ca și unele evoluții negative înregistrate în ultimii ani pe arena mondială au generat probleme complicate, nerezolvate, au determinat apariția unor noi surse de diferende. Este binecunoscut punctul de vedere al României, profund principial, consecvent, neabătut, exprimat cu fermitate de către secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, că orice litigiu internațional ori problemă interstatală, indiferent de originea sau cauzele lor, de gradul de dificultate, pot și trebuie să fie soluționate numai pe cale pașnică, prin mijloace politice, prin discuții între părțile interesate, manifestîndu-se înțelegere și receptivitate față de interesele legitime ale fiecărei părți, în spiritul egalității în drepturi și respectului reciproc. După cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** în situația existentă în prezent pe plan mondial **„se impun intensificate acțiunile pentru lichidarea conflictelor ce mai dăinuie în lume, pe calea tratativelor — singura modalitate rațională de soluționare justă și durabilă a problemelor litigioase dintre state — pentru stingerea tuturor focarelor de încordare, pentru abolirea definitivă a folosirii forței în raporturile internaționale".**

Situația deosebit de gravă la care s-a ajuns în regiunea Asiei de sud-est impune cu necesitate soluționarea problemelor litigioase pe cale pașnică, prin tratative pe baza principiilor de deplină egalitate, respect reciproc al independenței și suveranității naționale, de neamestec în treburile interne, de nerecurgere la forță și la amenințarea cu folosirea ei — principii care sînt menite să guverneze neabătut relațiile dintre toate statele lumii și, cu atît mai mult, raporturile dintre țările socialiste. Nici un fel de motive și argumente nu pot justifica escaladarea stării de conflict pînă la punctul înfruntării militare și, aceasta, cu atît mai mult cînd este vorba de țări socialiste, țări angajate în vasta operă de făurire a noii orînduiri, de depășire a unor situații moștenite din trecut, de înfăptuire a unor ample programe de dezvoltare și modernizare a economiei, de înscriere a lor fermă pe drumul civilizației noi, socialiste, de continuă ridicare a nivelului de trai al popoarelor lor.

Dînd expresie înaltei răspunderi a partidului și statului nostru față de cauza socialismului, a păcii și securității internaționale, Declarația Agenției române de presă subliniază : „Consecventă pozițiilor sale principiale și în spiritul relațiilor sale de prietenie și colaborare cu ambele țări, România adresează un apel fierbinte atît Republicii Populare Chineze, cît și Republicii Socialiste Vietnam de a înceta de îndată orice acțiuni militare, de a se retrage neîntîrziat toate trupele străine în interiorul granițelor naționale și de a lua toate măsurile pentru a se evita orice ciocniri armate. Trebuie făcut totul pentru a se trece la tratative în vederea soluționării problemelor care s-au creat".

Interesele păcii și stabilității în regiunea Asiei de sud-est, ale instaurării unui climat de destindere pe arena internațională impun încetarea neîntîrziată a acțiunilor militare, retragerea în cadrul granițelor naționale a tuturor trupelor implicate, trecerea de îndată de la confruntarea armată la tratative politice, pașnice.

În condițiile lumii de astăzi, în care acumularea unor uriașe mijloace de distrugere reprezintă un grav pericol potențial, menținerea confruntărilor armate, a stărilor de tensiune adaugă noi elemente de neîncredere, complică drumul soluționării juste și durabile a problemelor, poate degenera în situații cu consecințe imprevizibile pentru viitorul umanității. Însăși responsabilitatea față de soarta păcii mondiale impune recurgerea la metoda tratativelor, a negocierilor directe, căutarea de soluții exclusiv pașnice, constructive, reciproc acceptabile, folosindu-se toate posibilitățile existente, dînd dovadă de acțiune politică fermă în direcția diminuării încordării și normalizării raporturilor interstatale.

Poporul român își exprimă speranța că se va ajunge la încetarea de îndată a conflictului, la normalizarea situației de la frontiera chino-vietnameză, la începerea tratativelor în vederea restabilirii relațiilor de bună vecinătate și colaborare pașnică dintre Republica Populară Chineză și Republica Socialistă Vietnam. Aceasta corespunde în cel mai înalt grad intereselor vitale ale celor două popoare, angajate pe calea progresului lor economic și social, a făuririi noii orînduiri în patriile lor, în consens cu exigențele păcii și stabilității în regiune, ale destinderii și securității internaționale.

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a delegației Partidului Socialist Progresist din Liban, condusă de Walid Joumblatt, președintele partidului

INTERVIUL NOSTRU

Walid Joumblatt

președintele Partidului Socialist Progresist din Liban

„Urmărim cu deosebit interes politica externă promovată de România socialistă, eforturile personale ale președintelui Nicolae Ceaușescu pentru întărirea păcii și securității internaționale"

Săptămîna trecută, la invitația C.C. al P.C.R., a vizitat România o delegație a Partidului Socialist Progresist din Liban, condusă de Walid Joumblatt, președintele acestui partid. Delegația a fost primită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în cadrul întrevederii fiind exprimată dorința de a se extinde și aprofunda legăturile dintre cele două partide, de a se acționa pentru dezvoltarea raporturilor de colaborare româno-libaneze, în folosul reciproc, al întăririi prieteniei tradiționale și al conlucrării dintre popoarele român și libanez, al cauzei generale a păcii și colaborării internaționale.

La încheierea vizitei în țara noastră, președintele Partidului Socialist Progresist din Liban, Walid Joumblatt, a avut amabilitatea să împărtășească, pentru revista „Lumea", impresiile sale din cursul șederii în România, pe care le redăm în continuare :

„Urmărim cu deosebit interes politica externă promovată de România socialistă, eforturile personale ale președintelui Nicolae Ceaușescu pentru întărirea păcii și securității internaționale. Președintele Ceaușescu, Partidul Comunist Român insistă ca reglementarea problemelor litigioase să se facă pe cale pașnică, găsindu-se soluții echitabile, acceptabile pentru toate popoarele.

Apreciem foarte mult poziția României în legătură cu necesitatea îndeplinirii hotărîrilor Conferinței de la Helsinki privind cooperarea internațională, respectarea drepturilor omului, apreciem activitatea permanentă a partidului și statului român pentru realizarea dezarmării și, în primul rînd, a dezarmării nucleare.

Interesele generale ale păcii și securității internaționale reclamă — idee subliniată și în cursul întrevederii noastre cu președintele Nicolae Ceaușescu — soluționarea pe cale pașnică a stărilor de încordare și conflict din diferite zone ale lumii.

Salutăm cu căldură atitudinea României în problemele soluționării situației din Orientul Mijlociu. România, așa după cum am constatat, consideră că realizarea unei păci trainice și juste în zonă trebuie să se bazeze pe o soluție globală, care să ducă la retragerea Israelului din toate teritoriile arabe ocupate în 1967, la rezolvarea problemei poporului palestinian, inclusiv prin crearea unui stat independent, la garantarea securității și integrității tuturor statelor din regiune. Un rol important în reglementarea situației din această parte a lumii trebuie să-l aibă Organizația pentru Eliberarea Palestinei, reprezentantul legitim, unic, al poporului palestinian. Fără participarea O.E.P. nu poate fi statornicită o pace justă și trainică în Orientul Mijlociu.

În ceea ce privește situația din Liban, președintele Nicolae Ceaușescu, Partidul Comunist Român se pronunță pentru reglementarea conflictului pe cale pașnică, ceea ce presupune o reconciliere națională între libanezi, în interesul poporului, al independenței și unității țării, lucru ce-l dorim și noi foarte mult și pentru care luptăm".

Vorbind despre locul pe care-l ocupă țara sa în complexul situației din Orientul Mijlociu, președintele Partidului Socialist Progresist din Liban remarcă următoarele :

„După opinia noastră, Libanul ocupă un loc important în situația actuală din Orientul Mijlociu. Este bine cunoscut faptul că Organizația pentru Eliberarea Palestinei își are baza sa politică și militară situată pe teritoriul Libanului. Rezolvarea problemelor esențiale cu care este confruntat Libanul depinde în mare măsură de soluționarea generală a situației din Orientul Mijlociu, a cărei cheie o constituie rezolvarea problemei palestiniene, a drepturilor legitime ale poporului palestinian, inclusiv crearea unui stat propriu, independent. Lucrurile au fost complicate prin faptul că Israelul își exercită influența directă în sudul Libanului, sprijinind militar milițiile de dreapta și împiedicînd forțele O.N.U. să aplice rezoluțiile Consiliului de Securitate privind unitatea statului libanez, restabilirea suveranității sale asupra unei părți a teritoriului său".

La sfîrșitul convorbirii, Walid Joumblatt ne-a spus :

„Vizita noastră în România, deși a fost scurtă, ne-a permis să luăm cunoștință, într-o măsură însemnată, de rapida dezvoltare a țării care se remarcă în toate domeniile : economic, social, edilitar. Am mai fost în România și am reușit să cunosc multe lucruri despre viața țării dumneavoastră. Revenind acum, în cursul acestei vizite efectuate în fruntea unei delegații a Partidului Socialist Progresist din Liban, am avut posibilitatea să compar și să remarc evidentul progres pe care-l realizați continuu și pe toate planurile. Plec din România cu cele mai bune impresii despre țara și poporul român, impresii ce mi s-au întărit pe parcursul acestor zile".

Interviu realizat de Crăciun Ionescu

ARUSHA

„Cei 77" — eforturi în direcţia unor acţiuni comune

(Urmare din pag. 4)

esenţiale ale acestei accelerări includ : deplasări negociate în structurile actuale ale comerţului şi producţiei, care să permită abolirea protecţionismului în sectoarele industriei prelucrătoare, agriculturii şi în alte sectoare ; promovarea unei repartizări mondiale echitabile a capacităţilor de producţie şi accelerarea industrializării ţărilor în curs de dezvoltare ; restructurarea şi dezvoltarea sectorului materiilor prime în economia mondială, concomitent cu o ameliorare a condiţiilor schimburilor şi o sporire a ponderii ţărilor în curs de dezvoltare în activităţile de prelucrare, comercializare şi distribuire ; un context internaţional care să favorizeze creşterea rapidă a capacităţii tehnologice a ţărilor în curs de dezvoltare şi mecanisme eficiente de cooperare financiară internaţională, care să asigure acestor ţări un acces mult mai larg la resurse". Pregătirea şi punerea în aplicare a noii strategii internaţionale pentru cel de al treilea Deceniu al O.N.U. pentru dezvoltare ar trebui să ţină seama de aceste elemente şi să se înscrie în cadrul executării programului de acţiune privind instaurarea noii ordini economice internaţionale.

„Este de o importanţă absolută — accentuează documentul — ca ordinea economică mondială restructurată şi relaţiile economice internaţionale din cadrul acesteia să fie fundamentate pe respectarea strictă a principiilor egalităţii suverane a statelor, neamestecului în treburile interne, recunoaşterii sistemelor economice şi sociale diferite şi dreptului fiecărui stat de a exercita un control deplin şi permanent asupra tuturor activităţilor sale economice, fără nici o intervenţie sau discriminare economică. Guvernele şi popoarele ţărilor în curs de dezvoltare vor continua să-şi mobilizeze resursele pentru sprijinirea luptei lor comune împotriva colonialismului, agresiunii şi ocupaţiei străine, rasismului, apartheidului şi a tuturor formelor de dominaţie şi exploatare străină, pentru suprimarea imediată a acestor obstacole majore din calea dezvoltării". Ele sînt hotărîte să-şi exercite permanent deplina suveranitate asupra bogăţiilor lor, a resurselor naturale şi activităţilor lor economice, a dreptului lor la restituire şi deplină compensaţie pentru exploatarea, epuizarea şi daunele pe care le-au suferit resursele naturale şi toate celelalte resurse ale popoarelor, ţărilor şi teritoriilor care au fost victimele unor asemenea practici.

Subliniind convingerea participanţilor că ţările în curs de dezvoltare trebuie să-şi consolideze „puterea colectivă de negociere" şi să-şi exercite „forţa de contracarare" — pentru a determina astfel ţările dezvoltate să accepte negocierea schimbărilor necesare în sistemul economic internaţional —, precum şi faptul că această „forţă de contracarare" a ţărilor în curs de dezvoltare poate rezulta din bizuirea individuală şi colectivă pe forţele proprii, prin intensificarea şi întărirea legăturilor

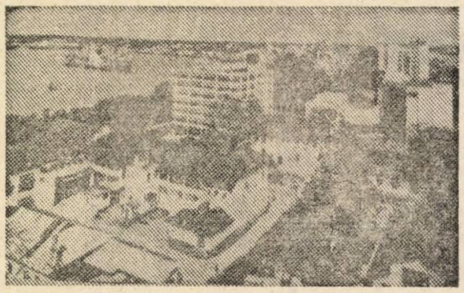

- ***Documente adoptate:***
  - ***— declaraţia***
  - ***— programul de acţiune***
  - ***— planul de acţiune privind cooperarea reciprocă***
- ***România — contribuţie activă în cadrul reuniunii***
- ***Noua ordine economică — restructurări fundamentale***
- ***Propuneri constructive în vederea negocierilor cu ţările industrializate***

lor economice, documentul evidenţiază, totodată, „importanţa vitală" pe care o au, pentru crearea premiselor propice edificării noii ordini economice internaţionale, măsurile pe care guvernele ţărilor „Grupului celor 77" le iau pentru accelerarea dezvoltării şi transformarea economiilor lor naţionale, pentru mobilizarea propriilor resurse şi forţe în vederea propăşirii lor economice şi sociale. Acestui scop fundamental îi este consacrat şi „primul plan de acţiune pe termen mediu privind priorităţile globale ale cooperării economice între ţările în curs de dezvoltare". Planul porneşte de la aprecierea că „schimburile şi cooperarea economică între ţările în curs de dezvoltare constituie un element fundamental al eforturilor întreprinse de aceste ţări în vederea instaurării unei noi ordini economice internaţionale". El preconizează ca acţiuni prioritare : crearea unui sistem mondial de preferinţe comerciale bazat pe principiul reciprocităţii avantajelor, care să se refere atît la produsele manufacturate, cît şi la materiile prime de bază şi la produsele agricole brute sau prelucrate, ca mijloc de importanţă majoră pentru promovarea comerţului, producţiei şi folosirii forţei de muncă în ţările în curs de dezvoltare ; cooperarea între organismele comerciale de stat din ţările în curs de dezvoltare şi crearea de întreprinderi multilaterale de comercializare între aceste ţări. „Planul de acţiune pe termen mediu" prevede, de asemenea, întărirea cooperării economice între ţările în curs de dezvoltare la nivel subregional, regional şi interregional ; cooperarea în domeniul transferului şi dezvoltării tehnologiei, îndeosebi în ramuri ca petrochimia, îngrăşămintele chimice, echipamentele siderurgice, electronica, industria alimentară, asistenţă tehnică, formarea şi perfecţionarea de cadre etc.

În acelaşi timp, „Programul de la Arusha" apreciază că „ţările dezvoltate trebuie să treacă la o restructurare a economiilor lor de o manieră care să le permită să se adapteze rapid la modificările din diviziunea internaţională a muncii şi, totodată, să-şi reorienteze schemele lor de consum, creştere şi dezvoltare, pentru a crea condiţiile unei gestiuni mai raţionale şi ale unei exploatări mai echitabile a resurselor Terrei". Într-un asemenea context, ţările în curs de dezvoltare trebuie să poată participa, în mod echitabil, la adoptarea de hotăriri la nivel internaţional şi la gestiunea economiei mondiale, pentru a veghea ca politicile în domeniile comercial, monetar şi financiar să fie coerente şi favorabile dezvoltării, să faciliteze cursul spre o restructurare pe termen lung. Regulile şi principiile care domină, în prezent, comerţul şi relaţiile economice internaţionale trebuie reaşezate de urgenţă, pentru a le pune în concordanţă cu imperativul noii ordini economice mondiale.

Ţările „Grupului celor 77" consideră, pe de altă parte, că, pentru ca procesul internaţional al negocierilor să funcţioneze în mod eficient şi să faciliteze trecerea la restructurarea actualului sistem economic mondial, este necesar ca mecanismul de negocieri din cadrul O.N.U. să fie întărit în mod corespunzător. Îndeosebi, ele apreciază că trebuie întărit rolul UNCTAD ca principal instrument al Adunării Generale a O.N.U. pentru negocierile economice internaţionale în vederea edificării noii ordini economice internaţionale, ca for de studiere a elementelor şi tendinţelor noi din economia mondială, de sprijin al ţărilor în curs de dezvoltare în problemele comerţului şi dezvoltării. „Întărirea UNCTAD — se subliniază în documentul adoptat — trebuie concepută ca un element al procesului de restructurare a sectoarelor economic şi social ale O.N.U.".

Înscriindu-se ca o contribuţie de cea mai mare însemnătate la edificarea unei noi ordini economice internaţionale, reuniunea de la Arusha marchează — prin atmosfera de înţelegere reciprocă şi de conlucrare care au caracterizat-o şi prin documentele adoptate — un moment de referinţă pe calea întăririi solidarităţii şi unităţii de acţiune a ţărilor în curs de dezvoltare. Stagnarea ce se constată în cadrul diferitelor negocieri dintre ţările în curs de dezvoltare şi statele dezvoltate dovedeşte însă lipsa de voinţă politică a acestora din urmă, fapt căruia ţările „Grupului celor 77" au hotărît să-i răspundă printr-o strategie comună, bazată pe solidaritatea şi unitatea lor de acţiune. Acestui scop îi este consacrat „Programul de la Arusha" în privinţa fiecăreia dintre temele de pe agenda UNCTAD V şi care se referă la diferitele aspecte privind comerţul cu materiile prime de bază şi cu produsele manufacturate şi semifacturate, transferul de tehnologie către ţările în curs de dezvoltare, relaţiile monetare şi financiare internaţionale, transporturile maritime etc.

În spiritul politicii internaţionale constructive a ţării noastre, a ponderii deosebite pe care ea o acordă dezvoltării multilaterale a schimburilor şi cooperării cu ţările în curs de dezvoltare, delegaţia României la reuniunea de la Arusha, în

→

strînsă colaborare cu subgrupul latino-american, din care face parte, cu celelalte țări membre ale „Grupului celor 77", a desfășurat o activitate susținută, formulînd sugestii și propuneri valoroase, care au contribuit la îmbogățirea documentelor elaborate de reprezentanții țărilor „Grupului celor 77" Aceste documente reflectă amplu tezele politicii externe românești privind necesitatea fundamentării relațiilor interstatale pe principiile independenței, suveranității, neamestecului în treburile interne, respectării integrității teritoriale, egalității depline în drepturi și avantajului reciproc, necesitatea intensificării eforturilor în vederea înfăptuirii unor transformări profunde în relațiile economice internaționale, care să conducă la lichidarea decalajelor și subdezvoltării, la o nouă diviziune internațională a muncii, în care țările în curs de dezvoltare să aibă un rol corespunzător, la o dezvoltare ritmică și armonioasă a economiei mondiale, la edificarea unei noi ordini economice internaționale. La propunerea delegației române, declarația ministerială subliniază că, în fapt, „cursa înarmărilor și consecințele economice și sociale dăunătoare ale acesteia constituie o manifestare incompatibilă cu instaurarea noii ordini economice internaționale", că *sînt urgent necesare măsuri în direcția dezarmării,* iar *„resursele eliberate, prin aplicarea acestor măsuri, ar trebui să fie utilizate pentru promovarea bunăstării tuturor popoarelor și ameliorarea condițiilor economice ale țărilor în curs de dezvoltare".* În același spirit, documentele de la Arusha subliniază necesitatea adoptării de *măsuri efective pentru eliminarea obstacolelor și abolirea practicilor protecționiste din calea comerțului internațional și a creșterii rolului UNCTAD în această privință ; extinderea duratei sistemului generalizat de preferințe ; continuarea negocierilor comerciale multilaterale dintre țările în curs de dezvoltare și după încheierea actualei runde G.A.T.T., în vederea promovării intereselor țărilor în curs de dezvoltare.* Ele se pronunță pentru urgentarea negocierilor în vederea creării unui *fond comun privind stabilizarea prețurilor la produsele de bază* și cer să se urgenteze adoptarea *codului de conduită privind transferul de tehnologie către țările în curs de dezvoltare,* ca și *stoparea exodului de inteligență și forță de muncă spre țările dezvoltate.* Aceste documente reflectă, de asemenea, tezele susținute cu tărie de România privind *necesitatea statornicirii raporturilor dintre țările în curs de dezvoltare pe baze de largă perspectivă,* prin promovarea de acorduri și contracte pe termen lung în diferite domenii, care să stimuleze extinderea prelucrării materiilor prime în țările în curs de dezvoltare. Totodată, se afirmă necesitatea de a se asigura luarea în considerare a *intereselor atît ale țărilor importatoare, cît și ale celor exportatoare de materii prime* și de a se promova cooperarea în producție dintre ele.

Rămîne ca acest program concret de acțiune al țărilor în curs de dezvoltare, ce cuprinde o gamă largă de propuneri constructive și rezonabile, să fie avut în vedere, într-un spirit de responsabilitate și deschidere, de către țările industrializate, spre a se trece, încă de la apropiata sesiune a UNCTAD de la Manila, la măsuri practice, efective, pe calea restructurării profunde a relațiilor economice internaționale, în vederea edificării unei noi ordini economice mondiale — necesitate imperioasă a zilelor noastre și obiectiv major în interesul tuturor popoarelor.

GENEVA

Noul Comitet de dezarmare — priorități și exigențe ale negocierilor

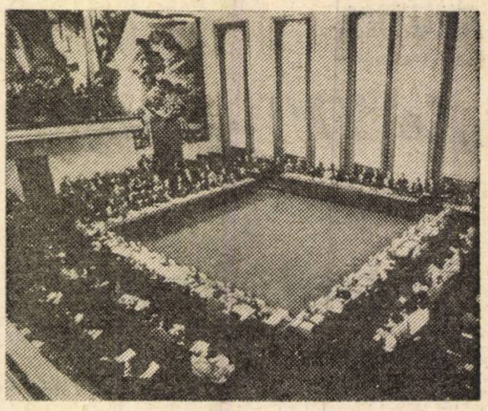

(Urmare din pag. 5)

acestor propuneri spre examinare și aprofundare Comitetului pentru dezarmare și altor foruri existente în domeniul dezarmării. La aceeași sesiune, dintre cele 42 de rezoluții adoptate, cel puțin cinci trasează sarcini concrete pentru activitatea Comitetului. Ele vizează angajarea statelor deținătoare de arme nucleare că nu vor folosi această armă împotriva statelor nenucleare ; încetarea perfecționării armelor nucleare pe calea interzicerii complete a experiențelor cu această armă ; oprirea producției de materiale fisionabile în scopuri militare ; interzicerea producerii și distrugerea armelor chimice ; interzicerea producerii unor noi tipuri și sisteme de arme de distrugere în masă. În ce privește Comitetul, chiar din primele zile ale lucrărilor sale, s-au prezentat și alte propuneri de natură să îmbogățească tematica de negocieri, în domenii prioritare, de primă importanță pentru declanșarea unui proces eficient de dezarmare. Astfel, delegația U.R.S.S. a introdus propunerea de a se începe negocieri pentru oprirea producției tuturor tipurilor de arme nucleare și reducere treptată a stocurilor de asemenea arme pînă la distrugerea lor totală.

Comitetul va trebui să-și organizeze activitatea la sesiunea din acest an, concentrîndu-și eforturile asupra unor probleme de fond, de importanță reală pentru o dezarmare efectivă. Unele dintre punctele ordinii de zi vor oferi cadrul unor inițiative concrete, altele privesc probleme abordate și în trecut, dar care nu și-au putut găsi încă finalitatea. Important este ca ordinea de zi să fie astfel formulată încît să polarizeze negocierile pe baza unui program de lucru rațional, asupra fiecăruia dintre punctele înscrise, pentru a determina un dialog bine orientat, la obiect. Numai pe această cale se va pune capăt discuțiilor sterile care au caracterizat modul de lucru al vechiului Comitet.

O condiție esențială pentru întronarea unui nou spirit, democratic în Comitet îl constituie INTRODUCEREA PE ORDINEA DE ZI, ÎN CONDIȚII DE EGALITATE, A PROPUNERILOR TUTUROR STATELOR. Acest obiectiv va putea fi ușurat de o nouă inovație în cadrul actualului Comitet, prin care, înaintea fiecărei sesiuni anuale, Secretariatul Comitetului va întocmi ordinea de zi provizorie a sesiunii, pornind de la CRITERII OBIECTIVE (recomandările Adunării Generale către Comitet și propunerile primite din partea statelor).

În legătură cu organizarea activității Comitetului se pune, de asemenea, problema ARIEI DE CUPRINDERE A TEMATICII.

Sesiunea specială a O.N.U. consacrată dezarmării a pus în evidență necesitatea acută de a se trece la o dezarmare reală. Comitetul pentru dezarmare împreună cu celelalte foruri care au fost create au obligația de a organiza eforturile în această direcție printr-o abordare rațională și logică a problemelor practice pe care le ridică dezarmarea. Fiind desemnat ca SINGURUL ORGANISM MULTILATERAL DE NEGOCIERI, Comitetul poartă răspunderea pentru tot ce poate avea, pe planul dezarmării, caracter universal. Această caracteristică trebuie să se facă prezentă în organizarea cadrului intern pentru manifestarea totală și în deplină egalitate a membrilor săi și asigurarea tuturor condițiilor pentru a beneficia de contribuția și participarea cu propuneri și inițiative a statelor nemembre interesate, cît și în luarea în considerare, în aceleași condiții, de egalitate a intereselor tuturor națiunilor și a omenirii în ansamblul ei.

În această lumină nu poate fi sarcină mai urgentă și mai importantă, dintre toate problemele dezarmării și de care Comitetul trebuie să se preocupe în primă instanță, decît OPRIREA CURSEI ÎNARMĂRILOR. Acțiunea privește înghețarea cheltuielilor militare, a efectivelor militare și a armamentelor la nivelul actual. Acest concept de mare profunzime pe care îl afirmă cu tărie în prezent țara noastră, activitatea pe care o desfășoară în această direcție președintele Nicolae Ceaușescu vizează ruperea, în sfîrșit, a firului escaladării continue a înarmărilor, încetarea alocării de noi mijloace financiare destinate creșterii potențialului militar al statelor. Asemenea măsuri ar crea condiții pentru trecerea, apoi, la reduceri treptate în domeniul militar, la aplicarea în continuare a unui program de dezarmare pe termen lung, de natură să conducă la înfăptuirea dezarmării generale, în primul rînd a dezarmării nucleare, la eliberarea unor importante fonduri care ar putea fi orientate spre propria dezvoltare economică a țărilor și sprijinirea eforturilor țărilor în curs de dezvoltare pentru eliminarea decalajelor economice care le separă de țările industrializate. În perspectiva întocmirii și adoptării unui Program global de dezarmare, sarcină pe care sesiunea specială a O.N.U. a înscris-o la loc de frunte, fiecărui organism existent în domeniul dezarmării — inclusiv Comitetului pentru dezarmare — îi vor reveni sarcini potrivit specificului și valențelor lui, realizarea Programului trebuind să fie rodul unor

eforturi conjugate bilaterale, regionale şi multilaterale.

Am insistat asupra elementelor de mai sus, dat fiind relevanţa lor pentru organizarea actuală a lucrărilor Comitetului. Această operaţiune va presupune suplete pentru a nu limita cadrul de competenţă de care dispune Comitetul, dar, totodată, suficientă atenţie pentru concentrarea negocierilor pe teme concrete, de natură să conducă la realizarea de acorduri şi la declanşarea unui proces real de dezarmare. Acest obiectiv se va putea realiza prin adoptarea încă de la începutul lucrărilor a unui PROGRAM DE LUCRU menit, pe de o parte, să eşaloneze negocierile în timp, pe diverse puncte înscrise la ordinea de zi, în plenara Comitetului sau în organe subsidiare ale acestuia, asupra cărora să poată raporta ulterior şi Adunării Generale a O.N.U., iar, pe de altă parte, să menţină în atenţie priorităţile stabilite de sesiunea specială a O.N.U. în domeniul negocierilor de dezarmare, printre care problemele nucleare ocupă primul loc.

Un alt element care va trebui luat în considerare va fi semnificaţia exactă a măsurilor pe care şi le propune Comitetul să le realizeze. În trecut, nu o dată au fost prezentate ca măsuri de mare deschidere în domeniul dezarmării acorduri periferice de neînarmare care, cu toată valoarea politică pe care au putut să o aibă pentru climatul internaţional, au fost departe de a contribui la declanşarea unui proces autentic de dezarmare. De asemenea, alte acorduri realizate în perioada postbelică sau în curs de negociere vizează nu atît oprirea escaladării înarmărilor, cît menţinerea perfecţionărilor calitative în anumite limite. Strategii militari occidentali vorbesc de „controlul armamentelor" şi nu de dezarmare. Comitetul va trebui să facă o distincţie clară între cele două concepte şi să aşeze la baza activităţii sale eforturile pentru realizarea de MĂSURI DE DEZARMARE ÎN LOC DE CONTROL AL ARMAMENTELOR care echivalează în fapt cu legalizarea cursei înarmărilor.

II. Folosirea constructivă a mecanismului de negociere

În conformitate cu hotărîrile sesiunii speciale a O.N.U., funcţia de bază a Comitetului pentru dezarmare priveşte mobilizarea eforturilor participanţilor pentru aprofundarea problemelor pe care le ridică înfăptuirea dezarmării, identificarea căilor pentru eliminarea diferenţelor în poziţii, mobilizarea voinţei politice a statelor membre pentru ajungerea la acorduri. Negocierile se manifestă ca un dialog politic continuu, pe parcursul căruia se urmăreşte obţinerea de rezultate pas cu pas. În aceste condiţii, perseverenţa şi fermitatea pentru determinarea unui curs nou pe planul negocierilor de dezarmare vor trebui să se afirme ca principale instrumente de lucru încă de la acest început de drum al Comitetului. De aceea, cu toate dificultăţile şi complexităţile tehnice ce pot apărea şi care nu trebuie ignorate, factorul de bază în realizarea de progrese în cadrul Comitetului rămîne invariabil atitudinea politică a statelor faţă de folosirea constructivă a acestui mecanism pe care li l-a pus O.N.U. la dispoziţie. Din acest punct de vedere, determinant va fi modul în care vor fi respectate în practică principiile stabilite de cea de a X-a sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. pentru a călăuzi negocierile de dezarmare. Regulile de procedură democratice şi o ordine de zi mobilizatoare, pot fi foarte importante pentru stabilirea cadrului în care se va constitui şi funcţiona Comitetul. Nu mai puţin important rămîne însă climatul care va domina în acest organism şi care va depinde exclusiv de atitudinea politică a statelor membre în abordarea problemelor dezarmării.

Dezarmarea fiind o chestiune de interes universal, realizarea ei revine tuturor. Ea nu poate fi concepută decît ca o operă comună, bazată pe dreptul tuturor statelor de a lua parte la eforturile îndreptate spre acest obiectiv, pe dorinţa de cooperare şi solidaritate internaţională. Comitetul va trebui, de aceea, să fie cît mai receptiv la contribuţia tuturor, membri sau nemembri ai săi.

Aşezarea la baza activităţii sale a recomandărilor şi deciziilor Adunării Generale a O.N.U. — expresie a voinţei concertate a tuturor naţiunilor — va constitui un factor de încercare pentru viitoarea orientare a Comitetului.

• Eforturi pentru negocieri concrete, cu participarea egală a tuturor • Nu discuţii sterile, ci abordarea problemelor de fond • Obiectiv central şi urgent – încetarea cursei înarmărilor • Prioritatea priorităţilor: voinţa politică a statelor

Fiind în discuţie securitatea statelor, pacea şi cooperarea internaţională, orice măsură de dezarmare nu poate fi trainică decît în condiţiile luării în considerare a intereselor tuturor statelor.

Participarea tuturor statelor la negocieri în condiţii de deplină egalitate şi în toate fazele acestora, examinarea punctelor de vedere, a propunerilor şi sugestiilor tuturor partenerilor cu aceeaşi atenţie şi receptivitate se impun de aceea ca o condiţie esenţială pentru succesul Comitetului. Contribuţia fiecăruia la acest succes trebuie să fie direct proporţională cu posibilităţile de care dispune şi locul pe care îl ocupă în cadrul cursei înarmărilor, fapt pentru care unul dintre principiile reţinute de sesiunea specială consemnează că începutul în materie de dezarmare trebuie să fie făcut de statele mari, puternic înarmate. Răspunderea pentru modul de desfăşurare a negocierilor în cadrul unui organism internaţional cu vocaţie universală este însă egală. Eforturile depuse în afara Comitetului, pe plan bilateral sau regional, pot fi, şi ele, de natură să influenţeze pozitiv şi să faciliteze negocierea unor acorduri multilaterale în domeniul dezarmării. Faptul că ele au loc nu poate fi însă invocat, în nici un caz, ca motiv pentru suspendarea negocierilor din Comitet sau subordonarea activităţii acestuia aşteptării unor rezultate într-un cadru restrîns. „Dacă venirea noastră în Comitet are scopul de a fi simpli spectatori — arăta ministrul de externe al Sri Lanka încă din prima zi a lucrărilor — aşteptînd să fim doar de acord cu unele acorduri, atunci participarea noastră în acest Comitet nu ar fi decît o farsă".

Participarea la negocieri trebuie să fie cu bună credinţă, cu dorinţa sinceră de colaborare pentru ajungerea la acorduri în cadrul Comitetului. O condiţie în acest sens este aceea ca măsurile de dezarmare să fie încadrate într-o politică constantă de eliminare a forţei sau ameninţării cu forţa din relaţiile internaţionale, de reglementare a diferendelor şi problemelor ce apar între naţiuni pe cale politică şi nu a armelor.

Pe aceeaşi linie, metoda consensului în adoptarea deciziilor în cadrul Comitetului, care porneşte de la luarea în considerare în condiţii de egalitate a intereselor de securitate a tuturor statelor, trebuie folosită într-un mod constructiv, fără abuzuri sau scopuri obstrucţioniste.

Negocierile trebuie să urmărească ca măsurile de dezarmare să aibă un caracter echilibrat şi echitabil pentru a se asigura, în toate etapele, securitatea egală fiecărui stat. Securitatea statelor va trebui garantată însă pe calea reducerii treptate a înarmărilor şi nu a escaladării lor, proces care, dimpotrivă, aşa cum se recunoaşte deja, măreşte gradul de insecuritate.

Implicaţiile grave ale cursei înarmărilor nucleare reclamă prioritatea măsurilor de dezarmare nucleară. Totodată, la negocierea fiecărui acord, trebuie să se urmărească ca, pe plan global, să se asigure un echilibru al răspunderilor şi obligaţiilor reciproce între statele posesoare de arme nucleare, şi cele care nu posedă asemenea arme.

Negocierile vor trebui purtate, de asemenea, într-o viziune de perspectivă, pe etape, care să conducă treptat la realizarea de măsuri de dezarmare. Acest obiectiv va fi facilitat de elaborarea unui Program global de dezarmare, acţiune la care va participa direct Comitetul pentru dezarmare în anii ce urmează.

În acest cadru, tratativele se vor putea purta în paralel, pe mai multe planuri. Nereuşita într-un domeniu nu va trebui să servească drept pretext pentru inacţiune în alte domenii.

De deosebită importanţă va fi însă ca negocierile să se desfăşoare într-un ritm accelerat, care să depăşească ritmul progresului tehnologic în domeniul armamentelor ce poate conduce la substituirea armelor distruse sau pe cale de eliminare, cu noi arme.

În sfîrşit, procesul dezarmării fiind legat în mod organic de progresul economic al tuturor naţiunilor şi, în primul rînd, al ţărilor în curs de dezvoltare, negocierile vor trebui să asigure că nici o măsură de dezarmare nu va crea, sub nici un pretext, îngrădiri în ce priveşte accesul larg al statelor la folosirea realizărilor ştiinţei şi tehnologiei, în primul rînd de către ţările în curs de dezvoltare sau cu potenţial economic şi tehnologic mai redus.

■

Etapa de faţă, de organizare a noului Comitet pentru dezarmare, pune în evidenţă întreaga valoare a abordării noi în problemele dezarmării pe care a inaugurat-o sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării. Activitatea care se desfăşoară pe acest plan nu decurge fără dificultăţi. Premisele care au favorizat rezultatele sesiunii speciale se afirmă însă puternic, şi în acest cadru, şi deschid perspectiva unor progrese faţă de trecut. În această direcţie, a organizării eforturilor pe planul dezarmării, pe baze noi, democratice care să ducă la creşterea eficienţei negocierilor, la măsuri concrete de oprire a cursei înarmărilor şi trecere la dezarmare îşi concentrează România întreaga activitate în Comitet.

TEHERAN

Cursul evenimentelor

Confruntat cu problemele actualei evoluții — a căror complexitate este subliniată în declarațiile oficiale — guvernul provizoriu revoluționar instalat, în urmă cu o săptămînă, la Teheran, își precizează opțiunile, adoptînd măsuri destinate să sprijine procesul de treptată normalizare internă.

Premierul Mehdi Bazargan și-a propus un program de refacere, pe baze noi, a structurilor politice, economice și sociale ale țării. În esență, actuala conducere iraniană are în vedere — potrivit precizărilor conținute în cuvîntarea rostită de Mehdi Bazargan la 9 februarie, la Universitatea din Teheran — o seamă de măsuri și inițiative, menite să imprime un curs nou evoluției societății iraniene. Se preconizează, astfel, organizarea unui referendum asupra sistemului de guvernare a Iranului, desemnarea unei Adunări Constituante, alegerea unui parlament, precum și refacerea infrastructurii industriale, economice a țării.

În prezent, — se subliniază în declarațiile autorităților de la Teheran — eforturile principale se îndreaptă spre consolidarea procesului de revenire la o viață normală în țară, spre preîntîmpinarea și combaterea efectelor tulburărilor din ultimele luni și repunerea în funcțiune a mecanismului economic, greu afectat de lunga grevă generală.

Chiar și o foarte sumară trecere în revistă a evenimentelor petrecute, în Iran, în perioada 12—20 februarie — evenimente consemnate pe baza știrilor transmise de postul de radio „Vocea revoluției" — reliefează, îndeajuns, principalele direcții de acțiune ale actualului proces de reașezare a vieții interne din Iran : instalarea și tendința de consolidare a noii autorități ; efortul de restabilire a calmului ; treptata reluare a activității economice și sociale. Suita evenimentelor relevă, de asemenea, că nu este vorba de un proces linear, lipsit de asperități. Precumpănitoare apare, însă, tendința spre atenuarea tensiunii, spre imprimarea unui curs firesc, destins, în cadrul legal, evoluției din această țară.

Redăm, în continuare, suita principalelor evenimente.

12 februarie — Funcția de prim-ministru al Iranului este preluată de Mehdi Bazargan, care se instalează la Palatul președinției Consiliului de miniștri. Clădirea Mejlisului, sediul guvernului, alte clădiri importante din Teheran trec sub controlul „forțelor revoluționare". Se anunță că „Marele Stat Major al armatei iraniene, garda imperială, precum și diverse corpuri ale armatei s-au raliat mișcării populare".

— Apeluri regulate sînt transmise de posturile de radio și televiziune în direcția păstrării calmului, a restabilirii ordinii, combaterii ferme a oricăror acte de sabotaj sau incendieri, a evitării distrugerilor de bunuri publice. Autoritățile cer ca persoanele înarmate să predea armele și să se evite noi vărsări de sînge. Totodată, se reclamă reluarea activității instituțiilor și serviciilor de utilitate publică.

13 februarie — Este dată publicității componența cabinetului Bazargan. În funcția de ministru de externe este numit Karim Sanjabi, lider al Frontului Național.

— Forțele miliției populare resping un atac întreprins asupra președinției Consiliului de miniștri de un grup de persoane înarmate neidentificate.

— La Tabriz, localitate din nord-vestul țării, izbucnesc tulburări. Postul de radio din Teheran anunță instaurarea interdicțiilor de circulație și face apel la restabilirea ordinii. După unele surse, tulburările — care au durat două zile și s-ar fi soldat cu 600 de morți și 2 000 răniți — s-ar datora intervenției unor agenți ai fostei poliții speciale SAVAK. La 16 februarie, este anunțată restabilirea calmului.

14 februarie — Sub președinția lui Mehdi Bazargan, are loc prima reuniune a noului guvern iranian, în cursul căreia au fost examinate : reluarea activității economice ; probleme privind reinstaurarea ordinii și găsirea celor mai eficiente mijloace pentru a se proceda la dezarmarea zecilor de mii de persoane înarmate ; soarta personalităților politice și militare arestate în ultimele zile.

— Liderul șiit iranian, ayatollahul Khomeini, adresează o chemare la „solidaritate și unitate națională". „Acum nu mai este momentul pentru a face manifestații și a se provoca dezordini. Nu trebuie să se creadă că victoria dă dreptul la haos" — declară el, cerînd persoanelor înarmate să predea armele și să nu mai recurgă la „atacuri împotriva armatei, a prefecturilor și a jandarmeriilor". S-a făcut, de asemenea, apel la aplanarea disensiunilor interne.

— Elemente înarmate atacă ambasada americană din Teheran. Forțe ale miliției revoluționare intervin, eliberînd personalul ambasadei.

— Clădirea radioteleviziunii din Teheran este atacată de persoane înarmate și postul de radio „Vocea revoluției" adresează, la orele 18,10 GMT (21,40 ora locală), un apel către populație și combatanți revoluționari, solicitînd asistență. Spre orele 19,00 GMT, același post de radio anunță respingerea atacului.

15 februarie — Noul șef al statului major al armatei iraniene, generalul Mohamed Vali Gharani, ordonă tuturor militarilor să se reîntoarcă în cazărmi.

16 februarie — În urma unei reuniuni a guvernului, este hotărîtă deschiderea unei anchete asupra provenienței averilor miniștrilor și ale altor înalte oficialități ale fostului regim.

— Un tribunal extraordinar judecă și condamnă la moarte patru generali ai fostului regim : fostul șef al poliției speciale SAVAK, fostul guvernator militar al Teheranului și cel al orașului Ispahan și șeful trupelor de elită. Sentința este executată.

Într-un comunicat radiodifuzat, autoritățile precizează că numirile în noul stat major „nu trebuie considerate ca definitive" și relevă că „epurarea militarilor ce au avut legături cu vechiul regim se înscrie printre sarcinile cele mai urgente ale noului guvern". Se precizează că se are în vedere crearea unei „gărzi naționale armate".

17 februarie — Sute de mii de iranieni reiau lucrul, răspunzînd apelului autorităților de a pune capăt grevei declanșate în urmă cu aproape patru luni. Sînt redeschise magazine, bănci, ministere, diverse instituții publice, întreprinderi particulare, micul comerț și bazarul. Începe să funcționeze transportul în comun în cele mai multe cartiere ale capitalei, iar baricadele sînt îndepărtate.

— Un purtător de cuvînt al Companiei naționale a petrolului din Iran declară că aproximativ 90 la sută din petroliști au încetat greva.

— Noi numiri în guvernul provizoriu privind portofoliile economiei, finanțelor și justiției.

— Sînt desemnați șeful statului major al armatei aerului și șefii poliției și jandarmeriei.

— Printr-o decizie guvernamentală, este dizolvată garda imperială, formată din 12 000 de persoane.

— Este redeschis aeroportul internațional din Teheran, pentru a se permite evacuarea unui număr de cetățeni americani, francezi, britanici.

18 februarie — Sînt anunțate noi numiri în guvern.

— 25 de ambasadori și 6 consuli generali iranieni sînt rechemați în țară.

— Într-un interviu acordat ziarului „The New York Times", primul ministru Mehdi Bazargan declară că țara sa va putea relua, în curînd, exporturile de petrol „spre toate zonele lumii".

— Din surse oficiale se anunță că fostul premier Sahpur Bakhtiar nu a fost arestat și că „forțele revoluției se află în căutarea sa".

— Ministrul de externe, Karim Sanjabi, avertizează populația din provincia iraniană Kurdistan împotriva elementelor „nemilitare, dar înarmate" care încearcă să provoace tulburări. Este anunțată trimiterea la fața locului a unei misiuni „pentru a examina problemele politice, sociale și economice" ale regiunii.

19 februarie — La Teheran, se înregistrează reluarea generală a activității productive. Ministrul muncii și problemelor sociale, Farouhat Dariush, adresează un apel pentru repunerea în funcțiune a mecanismelor producției în întreaga țară și cere să se evite actele ce ar putea tulbura calmul la locul de muncă.

20 februarie — Într-o scrisoare deschisă, partidul Frontul Național solicită formarea unui guvern de uniune națională, crearea unei „gărzi naționale" și etatizarea „comitetelor de securitate", formate în întreaga țară. Frontul Național — al cărui lider, Karim Sanjabi, face parte din guvern cu titlu personal — își exprimă dorința ca diverse componente ale fostei mișcări de opoziție să fie asociate acțiunii guvernamentale.

— Se anunță că numărul generalilor trecuți în retragere, în ultima săptămînă, se ridică la 108 ; între aceștia — fostul premier Gholam Reza Azhari.

— Este numit un nou președinte al Companiei naționale a petrolului.

— Este anunțată redeschiderea școlilor.

Liana Enescu

ROMA

Giulio Andreotti : o suită de exigenţe...

Se caută o formulă de guvern

Criza de guvern declanşată la 31 ianuarie a intrat în cea de a doua fază, după eşecul, de săptămîna trecută, al premierului desemnat, Giulio Andreotti, de a relansa fosta majoritate „în cinci" (democrat-creştini, comunişti, socialişti, socialist-democratici, republicani). Motivul acestui prim eşec : „nu"-ul spus de democraţia creştină intrării comuniştilor în guvern.

De la început, misiunea lui Giulio Andreotti se anunţa dificilă. Conştient de aceasta, premierul desemnat nu şi-a început consultările decît după ce atrăgea atenţia lumii politice italiene asupra unei întregi liste de **necesităţi : Este nevoie** — spunea el — „să se creeze o atmosferă de destindere între partidele fostei majorităţi". **Este obligatorie** — adăuga el — „formarea unui guvern care să reprezinte un punct de înţelegere şi de echilibru, care să poată fi acceptat de toţi". **Este necesar** — atrăgea el atenţia — „să se împiedice alegerile anticipate". **Este esenţial** — sublinia el — „să nu se piardă sprijinul maselor muncitoare".

Pornind, deci, de la asemenea exigenţe, Giulio Andreotti îşi propunea, la 3 februarie, să respingă „orice ipoteză hazardată" şi să reconstituie o majoritate parlamentară care să fie „cea mai amplă posibilă". Reuşita acţiunii sale depindea, în primul rînd, de atitudinea propriului partid — democraţia creştină. Cum era clar că aceasta nu-şi va modifica poziţia iniţială (refuzul de a-i avea pe comunişti alături, în guvern), Giulio Andreotti avea să recurgă la o modificare a stilului tradiţional al consultărilor pentru ieşirea din criză, în speranţa că fiecare ceas, zi sau săptămînă cîştigată îi oferă şanse de reuşită. „Schimbarea de stil" constă în decizia de a nu se mai conduce după un calendar precis şi oficial de întîlniri, ci să dirijeze, după propria-i mărturisire, o „densă reţea de contacte de informare" cu reprezentanţii partidelor politice ale fostei majorităţi. Întîlniri şi contacte, care — comenta cotidianul milanez „Il Giorno" — „pot avea loc, la urma urmei, chiar la restaurant sau la locuinţele unor prieteni" şi întrerupte, în momentele dificile, de „pauze de reflecţie", pe care Andreotti şi le acordă sieşi. Totodată, prin noua sa „metodă de lucru", premierul desemnat încearcă să înfrunte, dintr-o dată, două chestiuni : programul de guvernare şi controversele politice.

De-a lungul tuturor acestor zile, poziţia democraţiei creştine a devenit tot mai rigidă. Vicesecretarul partidului, Donat Cattin, pronunţa un dublu „nu" atît intrării în guvern a comuniştilor, cît şi a independenţilor de stînga : „există, spunea el, o limită de netrecut, atît în ce priveşte formele directe (de participare la guvern — n.n.), cît şi formele indirecte". În tot acest răstimp, atitudinea partidului comunist a rămas aceeaşi, constantă şi fermă : constituirea unui guvern de unitate democratică la care să participe şi comuniştii.

Socialiştii, subliniind necesitatea găsirii „unui punct de întîlnire şi echilibru", au fost, pînă acum, adepţii unui „guvern paritar", constituit jumătate din reprezentanţi ai democraţiei creştine şi jumătate din experţi şi personalităţi acceptate de partidele stîngii. Dar — arată Enrico Berlinguer, secretarul general al P.C.I., în cuvîntarea rostită duminică la Livorno — „nu există nici o raţiune ca democraţia creştină să dispună de cel puţin jumătate din posturile ministeriale, în timp ce nu deţine decît 38 la sută din voturile corpului electoral". Soluţiile pe care partidul comunist ar fi gata să le accepte, în cazul menţinerii veto-ului democrat-creştin, au fost menţionate de Enrico Berlinguer : 1. desemnarea unei personalităţi din afara partidului democrat-creştin pentru formarea unui guvern de coaliţie şi 2. alcătuirea unui guvern care să primească sprijinul exterior — din parlament — al democraţiei creştine, rol pe care, pînă acum, l-a jucat partidul comunist. „În caz contrar — a subliniat Enrico Berlinguer — P.C.I se va reîntoarce în opoziţie, dar o opoziţie constructivă".

Prima formulă avută în vedere de comunişti este luată în considerare şi de socialist-democratici, care au mai lansat şi ideea unui „guvern-punte", în măsură să conducă ţara pînă la alegerile din iunie pentru parlamentul vest-european. De asemenea, cel puţin pînă la ora închiderii ediţiei noastre, P.S.D.I. se declarase de acord şi cu formula lansată de socialişti, fiind gata „să-i dea propriul sprijin şi propria sa contribuţie" (Pietro Longo, secretarul general al P.S.D.I.).

Din toate aceste „scheme ale hărţii politice italiene" (France Presse), cea a desemnării, de către preşedintele Pertini, a unei personalităţi „laice" (ne-democrat-creştine) ca premier ar reprezenta o soluţie fără precedent în istoria postbelică a ţării, executivul fiind întotdeauna, pînă acum, deţinut de un democrat-creştin. Şi aici, semnele de întrebare persistă, dat fiind poziţia exprimată recent de „Il Popolo", organul democraţiei creştine, care consideră o asemenea soluţie drept „lipsită de consistenţă reală".

Rămîne, deci, de văzut dacă Giulio Andreotti va reuşi, aşa cum şi-a propus să reconstituie precedentul cadru politic de unitate naţională. Dacă va eşua, rămîne de văzut la ce soluţii va recurge preşedintele Sandro Pertini.

În orice caz, în tot acest ocean de controverse, o singură opinie este larg împărtăşită, şi anume aceea că este în interesul ţării de a se evita un impas, a cărui ieşire ar fi — cu riscurile pe care le comportă — alegerile anticipate.

Rodica Dumitrescu

„Joc" unilateral...

Marţi 13 februarie, cotidianul „La Repubblica" a publicat un raport confidenţial al Ambasadei S.U.A. la Roma privind serviciile secrete italiene. Documentul, tradus „in extenso", are, în versiunea sa originală, cinci pagini ale căror „en-tête" sînt reproduse de ziarul roman. „Cercetările" în rîndurile serviciilor secrete italiene ar fi fost efectuate la cererea şefului statului major al armatei aerului al S.U.A., a C.I.A. şi a comandantului şef al forţelor americane în Europa occidentală.

Datat 31 ianuarie 1979 şi purtînd menţiunea „no foreign eyes" („nu pentru ochi străini" — în traducere exactă), raportul critică funcţionarea serviciilor secrete italiene şi face consideraţii privind personalităţi precum generalii Giovanni Grassini, directorul SISDE (serviciul pentru informaţii şi securitate democratică), Carlo Alberto Della Chiessa, coordonator al acţiunii antiteroriste, şi Arnaldo Ferrara, consilier al preşedintelui Republicii. Autorul raportului : funcţionarul american Dominic Perrone, dispărut din Italia — după cum precizează ambasada americană de la Roma — „cu o destinaţie necunoscută", cîteva ore înainte ca guvernul italian să-l declare „persoană indezirabilă".

Comentariile presei italiene nu s-au lăsat aşteptate. „La Repubblica", de pildă, consideră că acest episod face parte „din jocul" dintre ţările membre ale NATO. „Joc" unilateral. Pentru că — este de părere ziarul — pare puţin probabil ca informaţii similare să poată fi obţinute „de către italieni pe lîngă serviciile americane".

Ziarul „L'Unità" comentează astfel incidentul : „Excluzînd faptul că o asemenea anchetă — căreia ar fi mai bine să-i spunem spionaj — ar avea scopuri academice, apare evident că ierarhia militară supremă a statului major aliat consideră normal să afle starea serviciilor noastre, care, ironia soartei, se numesc secrete, pentru a stabili pînă la ce punct pot să se încreadă în noi (desigur, din unghiul de vedere al intereselor politico-strategice americane). Firesc, de aceea, să aflăm dacă «neliniştitoarele» concluzii îi vor îndemna să recurgă la măsuri concrete de rectificare a nesatisfăcătoarei situaţii italiene. Ce măsuri ? Politice, militare, economice, de spionaj ? Şi care dintre generalii noştri vor fi concediaţi de Washington ?"

La Roma, a doua zi după publicarea documentului, Comisia pentru problemele apărării din Camera Deputaţilor s-a întrunit în şedinţă specială. Preşedintele comisiei Vittorelli, subliniind că „episodul Perrone" a scos la iveală existenţa unei „nepermise ingerinţe" în afacerile interne ale Italiei, a solicitat o anchetă pentru a se clarifica rolul funcţionarilor şi oficialităţilor italiene. El a cerut, totodată, o reuniune comună a comisiilor cu problemele apărării, internelor şi externelor, pentru a se lămuri diversele aspecte ale acestui caz.

Ambasada Statelor Unite la Roma a refuzat să comenteze oficial incidentul, specificînd că eventualele cereri de clarificare trebuie adresate „departamentului apărării, la Washington". Această atitudine, „Corriere della Sera" o comentează malitios : „E ca şi cum ar spune : sînt lucruri de care se ocupă numai militarii".

Evenimentele din Ciad

Violentele înfruntări care au avut loc în zilele de 12—15 februarie a.c., între Forțele Armate Ciadiene (F.A.C.), sprijinitoare ale președintelui Félix Malloum, și Forțele Armate din Nord (F.A.N.), susținătoare ale premierului Hissene Habre, s-au soldat cu cîteva sute de morți, cu numeroși răniți, au provocat importante pagube materiale și au determinat evacuarea multor rezidenți străini. Încetarea focului, intervenită joi 15 februarie, ora 19,00, ora locală, a fost ratificată printr-un acord semnat luni seara de cele două părți în conflict.

Cu toate acestea, situația din Ciad rămîne complexă în continuare, iar observatorii sînt de părere că desfășurarea luptelor a modificat dimensiunile unor aspecte politice sau militare. Este adevărat, între timp la N'Djamena a sosit o delegație sudaneză de conciliere, condusă de ministrul de stat Izzelddine Hamid ; iar faptul că s-a respectat încetarea focului și că, de asemenea, părțile s-au reunit la masa negocierilor îndeamnă observatorii să aprecieze că există unele elemente ce pot duce la depășirea crizei. Evident, nu se anticipează încă soluții concrete în această direcție.

Despre o criză latentă, la N'Djamena s-a vorbit cu insistență chiar în toamna trecută, la puțin timp după ce demarase aplicarea prevederilor „Cartei fundamentale" a Ciadului, document care consacra reconcilierea intervenită între autoritățile militare guvernamentale și grupul intitulat Consiliul Comandamentului Forțelor Armate din Nord, C.C.F.A.N., condus de Hissene Habre.

Intervalul septembrie—decembrie 1978 a fost, desigur, foarte scurt pentru a putea deveni efective și eficiente toate prevederile „Cartei fundamentale" a Ciadului și, desigur, nu pot fi neglijați factorii interni și externi, amploarea și profunzimea problemelor ce trebuiau rezolvate.

SCURTĂ RETROSPECTIVĂ. Devenit republică autonomă, în 1958, în cadrul Comunității Franceze, la 18 august 1960 Ciadul își proclamă independența, primul președinte fiind Ngarta Tombalbaye, reales în 1962 și 1969 și răsturnat la 13 aprilie 1975, în urma unei lovituri de stat militare ce s-a soldat cu preluarea puterii de Consiliul Superior Militar, condus de generalul Félix Malloum, care devine șef al statului. În august 1978, în conformitate cu prevederile „Cartei fundamentale", Consiliul Superior Militar și instituțiile politice derivate sînt dizolvate, se desemnează un președinte al țării — Félix Malloum și un prim-ministru — Hissene Habre.

Aceste evoluții politice au loc pe fondul unei situații economice dintre cele mai preocupante pe continentul african. De altfel, venitul pe locuitor este între cele mai mici din lume — 90 dolari. Agricultura concentrează peste 80 la sută din populația activă, asigurîndu-se, însă, cu dificultate necesarul de alimente al țării. În plus, Ciadul nu are ieșire la mare, cel mai apropiat port aflîndu-se la 1 000 km distanță, iar dependența sa de monocultură — bumbacul — nu a putut fi lichidată cu ușurință. În aceste condiții, după proclamarea independenței, politica dusă de Tombalbaye nu a contribuit la depășirea grelei moșteniri coloniale, ci, dimpotrivă, a exacerbat o serie de dificultăți, a creat altele noi și a ignorat unele importante.

Astfel, la 16 septembrie 1963, locuitorii capitalei, care se răsculaseră din cauza unor abuzuri ale oficialităților, au fost dur reprimați. La puțin timp, în estul țării — la Mangolme — s-au răsculat și țăranii supuși la impozite duble și triple de către autorități, moment ce a fost considerat ca începutul acțiunii FROLINAT-ului. Frontul de eliberare națională din Ciad, care, treptat, se va organiza și va declanșa lupte armate împotriva forțelor guvernamentale. Între timp, situația politică internă se degradează constant, problemele economice sînt din ce în ce mai grave. Pe acest fundal, regimul Tombalbaye cultivă cu insistență „politica tribalistă și religioasă, ridicată la rang de sistem de guvernare în perioada colonială" — după cum aveau să constate, mai tîrziu, autoritățile militare. Pentru a înțelege acest fapt trebuie reamintit că (cf. și nr. 8/1978), în regiunile din nordul și estul țării, locuiesc musulmani arabofoni, de regulă nomazi crescători de vite, meșteșugari sau comercianți, iar în sud trăiesc negri, creștini sau animiști, ce aparțin etniilor „sara" și „ciadiene" sedentari și cultivatori. Or, acest „decupaj" etnic și religios s-a transformat într-o acerbă rivalitate, atît în perioada colonială, cît și între 1960 și 1975, pînă la răsturnarea regimului Tombalbaye. Aceasta a fost, de altfel, și explicația autorităților militare cînd au preluat puterea : dorința de a pune capăt tendinței de fărîmițare a unității naționale, datorată, pe de o parte, politicii fostelor autorități și, pe de alta, acțiunii FROLINAT. Această intenție devenea și mai importantă întrucît, ca urmare a unor neînțelegeri între liderii FROLINAT — Abba Siddik, Hissene Habre, Goukouni Oueddei —, aceștia au format grupuri rebele distincte, ce și-au extins aria de acțiune, făcînd dificilă posibilitatea amorsării unui dialog global. Noile autorități militare guvernamentale, ce preluaseră puterea în aprilie 1975, s-au văzut, și ele, confruntate cu activitatea armată a grupurilor rebele, dar, spre deosebire de epoca lui Tombalbaye, ele au adoptat o poziție mai flexibilă, s-au pronunțat constant pentru dialog și negocieri și au numit membrii acestor grupuri „frații noștri aflați în rebeliune". De altfel, ele și adoptaseră un „program de acțiune" care, între altele, era menit să conducă la reconcilierea națională, la „unirea conștiințelor și intereselor tuturor ciadienilor".

DATELE CRIZEI ACTUALE. Ca urmare a acestor preocupări, cît și datorită medierii Sudanului, în septembrie 1977 și ianuarie 1978, la Khartum au avut loc negocieri între reprezentanții autorităților de la N'Djamena și Hissene Habre, liderul grupării „toubou", negocieri care s-au materializat printr-un acord global ce prevedea o încetare imediată a focului. De notat că acest acord a fost urmat de o conferință la nivel înalt (februarie 1978, cu participarea Ciadului, Libiei, Sudanului și Nigerului) și de negocieri (martie 1978) la Sebha și Benghazi cu alți lideri ai unor grupări rebele, precum Goukouni Oueddei. Dar, din păcate, acordurile de încetare a focului încheiate cu aceștia n-au fost respectate de respectiva grupare rebelă care invoca motivul prezenței militarilor francezi în Ciad.

Președintele Félix Malloum : „pentru o eficientă reconciliere națională"

Premierul Hissene Habre, prerogative lărgite ?

În paralel, însă, au continuat eforturile privind aplicarea acordului încheiat cu C.C.F.A.N. și s-a ajuns la semnarea, la 25 august 1978, a „Cartei fundamentale" a Republicii Ciad, promulgată patru zile mai tîrziu. Principalele sale prevederi se refereau la dizolvarea celor două organisme — C.S.M. și C.C.F.A.N. —, la integrarea Forțelor Armate din Nord în Forțele Armate Ciadiene, desemnarea unui președinte și a unui premier al guvernului de

uniune națională, a unui Comitet de apărare și securitate (16 membri), a Consiliului Național de Uniune (16 membri). În consecință, șef al statului a devenit Félix Malloum, iar premier Hissene Habre.

Dar, așa cum arătam, problemele ce trebuiau rezolvate sînt dintre cele mai serioase.

Între altele, ziariștii prezenți la fața locului amintesc, frecvent, de acțiunile armate ale celorlalte grupuri de rebeli, astfel încît, pe teren, scria „Le Monde", în ianuarie a.c., situația „este dramatică". Criza energiei a avut în Ciad, ca și în întreaga Africă, urmări deosebit de nefaste. La aceasta se adaugă scăderea prețului la bumbac — circa 70 la sută din exporturile ciadiene —, distrugerea a peste 80 la sută din șeptelul bovin și seceta nimicitoare a anilor 1972—1976 ; în plus, trebuie amintit efortul pentru contracararea gherilei, care „înghite", anual, peste un sfert din bugetul statului și scoate din sectorul productiv o parte importantă a teritoriului național — arăta „Le Monde". E adevărat, în urma unor indicii de petrol la Kanem, Oueddai și Sarh, se speră că Ciadul va intra în clubul producătorilor de petrol — optimiștii avansează cifre similare producției actuale libiene —, ceea ce ar oferi o platformă pentru soluționarea multora din greutăți.

Pe acest fundal complex, în care fiecare nuanță are o semnificație deosebită, s-a conturat criza latentă de care aminteam la început. În perioada care a trecut, „instituțiile politice n-au funcționat, ele fiind blocate de dualitatea conducerii" — scria agenția „France Presse". În același timp, nu au putut fi eliminate rapid rivalitatea nord-sud și antagonismul etnoreligios, determinat de această opoziție regională. Situația s-a degradat lent, iar la 12 februarie între cele două părți au început ciocniri armate, în cursul cărora s-au folosit rachete, obuze, mortiere și a intervenit aviația. Citînd observatori prezenți în capitala ciadiană, Christian Millet de la „France Presse" arăta că, în momentul încetării focului (joi, 15 februarie ora 18,00 gmt), trupele lui Hissene Habre controlau cea mai mare parte a capitalei, cu excepția zonei președinției republicii și a cîtorva puncte, precum garnizoana „13 aprilie", jandarmeria etc. De reținut că cei 2 500 militari francezi — prezenți în Ciad în urma unui acord încheiat de cele două țări — n-au fost implicați în aceste lupte, care, între altele, au dus și la evacuarea celei mai mari părți dintre rezidenți străini de la N'Djamena.

La încheierea ediției noastre, consemnăm semnarea — luni seara — a acordului de încetare a focului de către Félix Malloum și Hissene Habre, care prevede sistarea imediată și permanentă a ostilităților și realizarea, în curînd, a unei reglementări globale a crizei. În ce-i privește, observatorii încearcă să analizeze situația în lumina evoluțiilor consemnate în timpul luptelor. Astfel, se avansează numeroase opinii privind eventuale prerogative lărgite ale premierului Habre. Totodată, dacă la N'Djamena situația s-a stabilizat pe plan militar, iar pe plan politic se duc negocieri între cele două părți — la care asistă misiunea sudaneză de conciliere și generalul Louis Forest, comandantul trupelor franceze staționate în Ciad —, nu trebuie neglijate reluarea activității celorlalte grupuri rebele și amploarea atacurilor lor militare.

Sînt, toate acestea, cîteva dintre aspectele unei situații a cărei complexitate impune eforturi, răbdare, comprehensiune și încredere reciprocă, astfel încît ea să poată fi depășită spre binele și progresul poporului ciadian, al unității sale naționale și al independenței sale.

Dumitru Constantin

DACCA

Rezultatele scrutinului legislativ

Partidul Național din Bangladesh (B.N.P.), condus de președintele țării, Ziaur Rahman, a cîștigat alegerile parlamentare din 18 februarie, adjudecîndu-și trei pătrimi din mandatele parlamentare. La Dacca s-a apreciat că recentul scrutin marchează „etapa finală a trecerii spre democrația internă".

Peste 20 de milioane de alegători au participat la scrutinul legislativ organizat la 18 februarie. A fost a doua consultare de acest fel din istoria țării, prima avînd loc cu șase ani în urmă. Cele 300 de mandate parlamentare au fost disputate de peste două mii de candidați, reprezentînd aproximativ 30 de formațiuni politice. 21 900 de centre de vot, răspîndite în cele 300 de circumscripții din țară, au fost deschise în tot cursul zilei de duminică. Fiecare alegător și-a exprimat opțiunea pe un buletin de vot avînd înscrise însemnele partidelor în competiție : un spic de orez pentru B.N.P., o barcă — pentru Liga Awami, un pumn strîngînd o torță — pentru Partidul socialist revoluționar (J.S.D.), o cheie — pentru Partidul Comunist din Bangladesh, ș.a.m.d.

Atît campania electorală, cît și alegerile s-au desfășurat, în genere, într-o atmosferă destinsă ; doar cîteva incidente minore au fost semnalate în suburbiile capitalei și în cîteva locuri din provincie. A fost aceasta, desigur, și un efect al apelului lansat de guvern către formațiunile politice pentru păstrarea ordinii și evitării unor eventuale înfruntări. Partidele participante la scrutin au dispus, de altfel, — conform relatărilor presei din Dacca — de posibilități egale de prezentare a programelor electorale și a candidaților.

În fruntea Partidului Național din Bangladesh (B.N.P.), președintele țării, Ziaur Rahman, a cerut alegătorilor să acorde votul lor candidaților B.N.P. ca un vot în favoarea menținerii ordinii și stabilității în țară și pentru evitarea reeditării perioadei de anarhie, care — a arătat șeful statului — a caracterizat anii de după proclamarea independenței, în 1971. Exponent al forțelor guvernamentale, Partidul Național și-a axat programul, în principal, pe ideea menținerii și consolidării unității naționale, a continuării proiectelor de depășire a stării de subdezvoltare și de asigurare a progresului în toate sectoarele vieții economice și sociale. B.N.P. a prezentat 298 de candidați dintr-un total de 2 120.

Opoziția — divizată în 28 de partide, în afara candidaților independenți — a cuprins, în special, cele două fracțiuni ale fostului partid de guvernămînt, Liga Awami, o serie de partide de orientare de stînga, precum și unele grupări de tendință musulmană. În condițiile recentei ridicări a interdicției cu privire la activitatea partidelor politice, la scrutin a participat și Partidul Comunist din Bangladesh cu un program bazat pe cerințele soluționării problemelor esențiale ale celor ce muncesc, precum asigurarea necesarului de alimente pentru populație, lupta energică împotriva șomajului și a unor fenomene sociale frînînd dezvoltarea țării. Revendicarea asupra căreia au insistat formațiunile din opoziție în timpul campaniei electorale s-a referit la ridicarea legii marțiale, în vigoare de peste trei ani în Bangladesh. (De altfel, în ajunul alegerilor, pentru a permite tuturor partidelor să-și desfășoare activitatea, guvernul a anunțat suspendarea legii marțiale ; în același timp, a fost promisă înlăturarea stării de excepție în termen de o săptămînă de la deschiderea sesiunii viitorului parlament).

În cadrul măsurilor preconizate de autorități, președintele Ziaur Rahman a precizat că va desemna un prim-ministru „care se va bucura de încrederea majorității deputaților aleși".

La Dacca se consideră că, prin rezultatele recentelor alegeri parlamentare — organizate la numai cîteva luni după primele alegeri prezidențiale din istoria statului Bangladesh —, procesul de reașezare a vieții politice în cadre constituționale și de sporită democratizare a vieții interne a înregistrat un important pas înainte. Comentînd însemnătatea scrutinului, principalele cotidiene din capitala R.P. Bangladesh au subliniat că, desfășurate la trei ani de la „reinstaurarea ordinii interne" — aluzie la venirea la putere a actualei conduceri —, alegerile legislative din 18 februarie au marcat „etapa finală a trecerii spre democrație".

Liana Nichifor

În cursul vizitei sale prin mai multe țări arabe din zona Golfului, regina Elisabeta a Marii Britanii s-a întîlnit, la Riad, cu regele Arabiei Saudite. În imagine — suverana britanică este întîmpinată, pe aeroportul capitalei saudiene, de regele Khalid

Peisaj modern din Kuweitul de azi

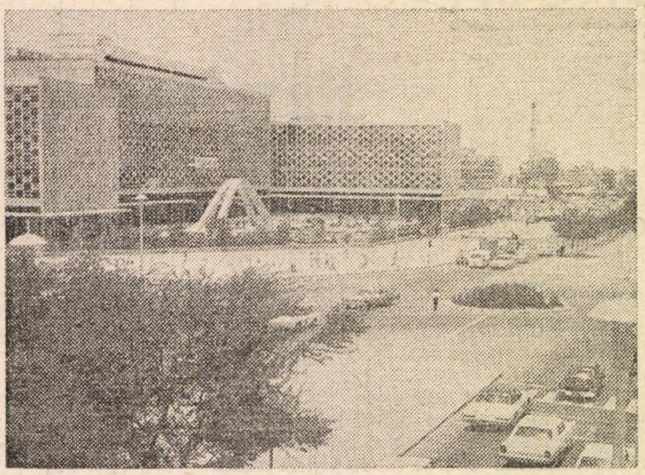

REPORTAJ PE GLOB

Kuweitul în „era petrolului"

Crăciun Ionescu

Cîndva, nu mult timp de atunci, Kuweitul era doar un mic port comercial și pescăresc, în ale cărui ape, puțin adînci, ancorau corăbiile de lemn cu pînze, așa-numitele „sambukuri", nave specifice ale cărăușilor Golfului și căutătorilor de perle, meserii aspre, trăind permanent primejdia întîlnirii neplăcute cu sîngeroșii rechini din adîncuri sau cu tot atît de nemiloșii pirați de la suprafață. Țara întreagă se limita, în acele vremuri, la orășelul-port cu ulițele sale strîmte și prăfuite, la care se adăugau cîteva oaze risipite pe întinderile de nisip și rocă fărîmițată de vînturile fierbinți ale nesfîrșitului deșert.

Cu o jumătate de secol în urmă, populația totală a emiratului atingea abia 60 000 de locuitori, supuși invaziilor destul de dese ale triburilor războinice din deșert și diverselor dominații străine. Ca mărturii ale acelor vremuri, subzistă și astăzi adevărate relicve istorice — porțile de cetate ale vechiului zid de apărare al orașului, dărîmat în 1954, pentru a face loc noilor cartiere ce ocupă, în prezent, o suprafață de 20 de ori mai mare decît fosta incintă împrejmuită. Cu șase ani în urmă, cînd am fost pentru prima oară în Kuweit, din orășelul începutului de secol se mai vedeau, în imediata apropiere a țărmului, doar cîteva străduțe cu case în formă cubică, proprii arhitecturii arabe clasice. În vechiul bazar, mai întîlneai bătrîne vînzătoare de diverse obiecte artizanale, cu fețele acoperite de măști din piele și îmbrăcate în văluri negre din creștet pînă la călcîie, sau beduini cu cartușiere încrucișate pe piept, purtînd pe umăr o veche flintă împodobită cu ținte de argint, precum și alte aspecte ale trecutului tradiționalist. Vizitînd din nou Kuweitul, la un interval de mai puțin de trei ani, am observat că pitorescul oriental, cît se mai putea distinge, era aproape cu totul estompat, acum, de cursul modern, manifestat prin schimbări incredibil de rapide nu numai în arhitectura orașului, dar și în însuși modul de viață al oamenilor.

Kuweitul de astăzi, în întregimea lui, trăiește într-o epocă cu totul nouă, marcată de prefaceri structurale în diversele domenii ale vieții economice și sociale, purtînd pecetea procesului nașterii unei societăți prospere și moderne. De la oglinda de smarald a marelui Golf, de unde se răsfiră în evantai elegantele cartiere, proaspăt construite, ale capitalei kuweitiene și pînă la Ahmadi, orașul petroliștilor, sau și mai spre sud, de-a lungul țărmului, spre uriașa platformă industrială de la Shuaiba, călătorul străin are tot timpul impresia că se află sub efectul mirajului optic al deșertului. Din mijlocul întinderilor de nisip răsar șiruri de vile înconjurate de grădini luxuriante, apariții stranii în plin deșert, etalîndu-și podoabe florale policrome și sfidînd parcă legile unei naturi atît de puțin propice oricărei vegetații ; edificii publice cu linii arhitectonice monumentale mărginesc bulevarde spațioase din mijlocul cărora, sub un soare dogoritor, havuzuri răcoritoare își deschid larg umbrelele, suprapuse, din stropi fini de apă ; autostrăzile ce brăzdează nisipul deșertului, de-a lungul și de-a latul țării, sînt marcate, de o parte și de alta, cu boschete de leandrii încărcate cu buchete de flori roșii, albe și roz ; astfel de imagini ce se derulează pretutindeni, încîntînd privirea, nu țin de fenomenul optic al deșertului numit Fata Morgana ; ele aparțin unei realități palpabile, convingătoare.

Izvorul prosperității actuale, al amplei activități constructive, transformatoare, se află în valorificarea, în interes național, a marii avuții naturale a emiratului ce o constituie petrolul. Descoperirea „mării de aur negru" de la Burgan — cel mai bogat cîmp petrolier din lume, unde pe o suprafață de cîțiva kilometri pătrați se află în exploatare aproape 400 de puțuri, cărora li s-au adăugat pe parcurs alte sonde în diferite zone, a operat, într-un sfert de veac, schimbări esențiale în peisajul emiratului, în viața și preocupările celor un milion și două sute de mii de oameni cît numără Kuweitul astăzi — țară ce ocupă primul loc în ierarhia mondială a venitului mediu pe locuitor.

Zăcămintele petrolifere ale emiratului totalizează, după estimările actuale, 13 la sută din rezervele mondiale, fiind capabile să asigure o producție la nivel ridicat încă 70—80 de ani de acum înainte. Producția record a Kuweitului a fost realizată în 1972, cînd s-au extras 163 milioane de tone. Datorită excedentului financiar al emiratului și pentru a cruța rezervele, autoritățile au hotărît să limiteze extracția, producția petrolieră scăzînd astfel forțat, în ultimii șase ani, pînă la 75 de milioane tone. Creșterile survenite în această perioadă la prețul petrolului au făcut, și în condițiile unei producții mai scăzute, ca valoarea venitului național să sporească de aproape trei ori față de anul financiar 1972—1973, ajungînd la 3,6 miliarde dinari kuweitieni (12 miliarde și jumătate de dolari).

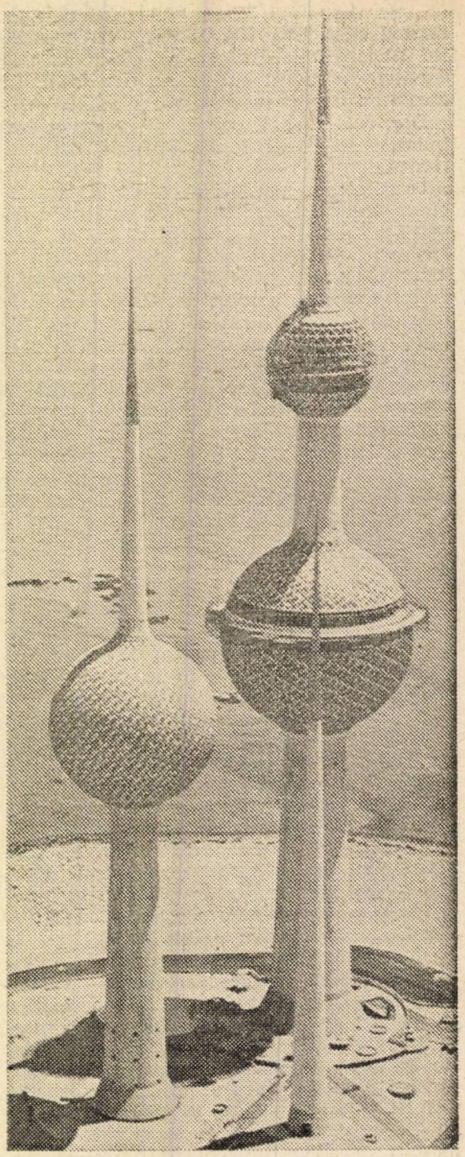

Ansamblu arhitectonic pe faleza capitalei kuweitiene, de pe țărmul Golfului — un simbol al noului oraș

Bazîndu-se pe veniturile obținute din petrol, care formează peste 90 la sută din venitul național, autoritățile kuweitiene acordă o mare importanță diversificării economiei prin dezvoltarea și a altor ramuri industriale, în primul rînd a petrochimiei. Această preocupare pornește de la dorința de a se asigura viitorul Kuweitului și în condițiile cînd rezervele petroliere se vor diminua cu timpul, încetînd să mai constituie principala resursă în economia națională. La Shuaiba, platformă industrială întinsă pe 4800 de hectare, la 45 km sud de capitală, au fost construite o serie de uzine de îngrășăminte chimice ; aici funcționează, de asemenea, cea mai mare dintre cele trei rafinării petroliere ale Kuweitului ; două importante centrale electrice și uzine de desalinizare a apei de mare ; o fabrică de ciment ; o întreprindere metalurgică ; o fabrică de preparare a creveților și peștelui, cu camere frigorifice avînd o capacitate de 1200 tone ; întreprinderi de diverse profiluri. S-a avut în vedere instalarea de întreprinderi industriale și în alte zone ale țării, numărul total al unităților mari și mici

ajungînd la 450, de la metalurgie şi pînă la paste făinoase. Datorită condiţiilor naturale neprielnice, sectorul agricol se menţine încă în limite modeste, dar, şi în această direcţie, au fost înregistraţi paşi înainte prin crearea unor ultramoderne sere pentru legume şi ferme zootehnice, îndeosebi cu profil avicol. Tabloul economic al Kuweitului de azi este întregit de activitatea portuară — petrolieră şi de mărfuri generale — desfăşurată în Mena Ahmadi, Mena Abdulah, Mena Saud şi Shuweikh, la care îşi aduc o importantă contribuţie flota petrolieră kuweitiană, dispunînd de 11 tankere cu o capacitate totală de două milioane tone, şi flota de mărfuri a emiratului, cu 47 cargouri, avînd o capacitate totală de un milion de tone.

Acţiunea de diversificare a industriei urmează unei ample activităţi de dezvoltare a infrastructurii într-o ţară urbanizată în proporţie de peste 90 la sută. Amenajarea edilitară continuă într-un ritm alert, cele peste 50 de localităţi ale emiratului îmbogăţindu-se continuu cu noi cartiere de vile şi blocuri moderne.

Expansiunea urbanistică rapidă se explică prin creşterea demografică de proporţii datorată, în primul rînd, afluxului de străini (palestinieni, omanezi, iranieni, indieni, pakistanezi etc.) care depăşesc în prezent numărul autohtonilor. Străinii constituie, în cea mai mare parte, mîna de lucru temporară din construcţii ; sînt preponderenţi în sectorul serviciilor ; deţin o parte importantă din micul negoţ. Unii din ei pot fi întîlniţi şi în aparatul administrativ, în învăţămînt, ingineri specialişti în domeniul petrolului, oameni de afaceri.

O atenţie deosebită se acordă dezvoltării învăţămîntului şi asistenţei sociale. Într-o ţară în care, cu trei decenii în urmă, numărul elevilor de toate gradele nu depăşea o mie, astăzi, peste 20 la sută din totalul populaţiei se află pe băncile şcolilor dispunînd de clădiri spaţioase utilate în modul cel mai modern. Universitatea din capitala kuweitiană, înfiinţată cu zece ani în urmă, numără în prezent 8000 de studenţi, crearea de cadre naţionale în toate domeniile vieţii economice şi sociale fiind o preocupare permanentă a autorităţilor.

Bilanţul realizărilor Kuweitului din era petrolului pot fi completate cu multe alte aspecte inedite ale progresului vizibil, pe care îl percepi de la primii paşi în această ţară, aflată, cu vigoare, pe drumul unei evidente dezvoltări.

Vizitînd Kuweitul am avut posibilitatea să remarc interesul deosebit de care se bucură România şi politica sa externă, în această ţară aflată la peste 3000 de kilometri depărtare — distanţă geografică surmontată de relaţiile tot mai strînse, pe diverse planuri, dintre ţările noastre. Legăturile economice româno-kuweitiene au cunoscut, în ultimii ani, o extindere importantă ; între Bucureşti şi Kuweit funcţionează o linie aeriană directă ; nave arborînd tricolorul românesc acostează la cheiurile porturilor emiratului ; un număr de studenţi kuweitieni urmează cursurile institutelor româneşti de învăţămînt superior ; mulţi turişti kuweitieni îşi petrec vacanţele în ţara noastră.

Un impuls deosebit au cunoscut relaţiile româno-kuweitiene, în urma vizitei în Kuweit a preşedintelui Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în anul 1976, dialogul fructuos la nivel înalt desfăşurat cu acel prilej ridicînd pe o treaptă superioară colaborarea dintre cele două ţări şi deschizînd noi orizonturi unei cooperări mai intense, în interes reciproc şi al cooperării internaţionale.

Călătorind prin această ţară a aurului negru şi cunoscînd nemijlocit preocupările poporului kuweitian, sentimentele calde exprimate faţă de România şi români, ţi se confirmă, odată mai mult, că te afli într-o ţară prietenă, fapt întărit, de altfel, de cursul continuu ascendent al relaţiilor româno-kuweitiene.

REPORTAJ PE GLOB

Minnesota — de la ferme la computere

Radu Toma

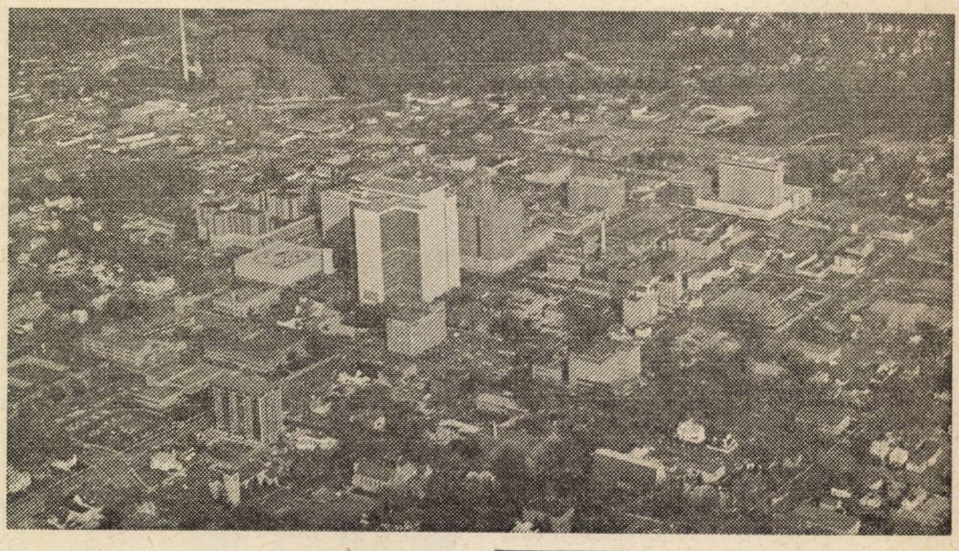

Şase aeroporturi internaţionale, un amurg prelungit şi o senzaţie de destindere treptată jalonează „lungul drum al zilei către noapte" — cum ar fi spus dramaturgul O'Neill — al noului sosit european la Minnesota, statul situat exact la jumătatea spaţiului interoceanic nord-american.

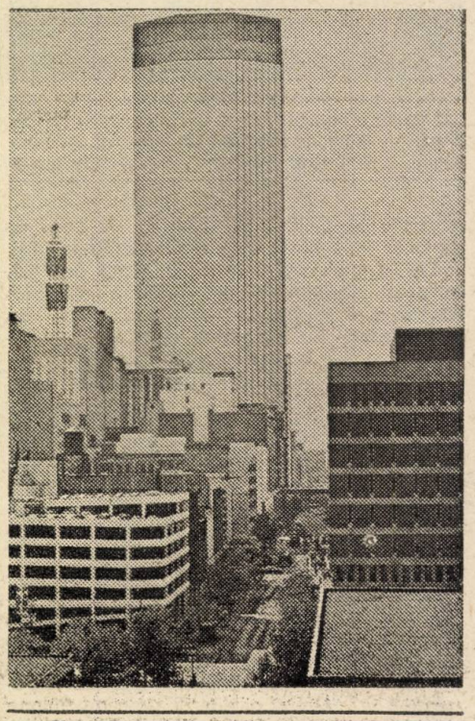

Minneapolis : silueta argintie a „gigantului" I.D.S.

La Rochester se află clinica De Mayo, unul din cele mai cunoscute centre medicale din Statele Unite

Dincolo de realitatea cunoscută din lecturile curente, este derutantă, pentru cîteva clipe, senzaţia „in vivo" a „inversării" în timp a unor locuri pe care legendele, producătorii de filme sau istoricii le mai numesc încă „Vestul Sălbatic" şi „patriarhala Nouă Anglie colonială" de la Atlantic. Cu cei 230 000 kmp ai săi, străbătuţi la limita treimii inferioare de paralela de 45° latitudine nordică, cu cîmpiile întinse şi dealurile molcome, fluviile, rîurile, lacurile scînteietoare şi pădurile sale, cu rezervaţiile naturale, deasupra cărora se rotesc în cercuri ireale vulturii, cu trecutul său agro-zootehnic, menţinut dar depăşit astăzi printr-un efort local, susţinut, de cîteva decenii, de industrializare şi modernizare economică, cu „climatul" favorabil investiţiilor locale şi străine, cu tradiţia şi posibilităţile reale de creştere a turismului local şi a veniturilor realizate din acest sector economic, Minnesota aparţine astăzi — spun pe bună dreptate localnicii şi vizitatorii săi — mai degrabă Vestului decît Estului nord-american.

Numele statului este indian şi, ca cele mai multe dintre denumirile băştinaşe, poetic, sintetizînd în mod inspirat elemente şi spaţii distincte : „Minisota — pămîntul apelor înmuiate în azurul cerului". Indian, de asemenea, este capitolul cel mai întins din istoria statului, deocamdată nescris, aşa cum se afirmă la Societatea Istorică din Minnesota, una din vechile instituţii de acest gen din Statele Unite. „Fata din Minnesota" — o importantă descoperire antropologică de la începutul anilor '30 — atestă prezenţa omului pe aceste meleaguri în urmă cu circa 11 000 de ani. Indienii Dakota, cunoscuţi mai ales sub numele de Sioux-i, au fost primul trib băştinaş important al locurilor, iar, la jumătatea

veacului al 18-lea, pe meleagurile lor s-au așezat indienii Chipewa, izgoniți de pe pămînturile lor, de la Atlantic, de valul de imigranți albi.

Astăzi, cei 18 000 de indieni din Minnesota locuiesc în apropierea zonei metropolitane a „orașelor gemene" – Minneapolis și St. Paul – și în șapte rezervații ; sărăcia și inescuritatea economică, socială și morală caracterizează, în mare măsură, existența lor cotidiană. Pe Hennepin Avenue, artera principală din centrul Minneapolis-ului, un indian tînăr, în haine ponosite, mi-a cerut o țigară... Inadaptabilitate, autoizolare sau, mai curînd, interesul limitat încă al autorităților, în general, la curiozități etnografice, la producția artizanală băștinașe, la cea a cărților poștale și organizarea unor festivaluri de dansuri, ritualuri și parăzi în costume pitorești ? În sudul Statelor Unite, se spune că eforturile autorităților locale se bucură de cooperarea serioasă a indienilor Navajo, pentru ridicarea lor social-economică. În Minnesota, se vorbește, deocamdată, de „renașterea" unei noi conștiințe indiene. Fără îndoială, aceasta ar putea să constituie o bază pentru integrarea și restabilirea marii moșteniri culturale și demnității native a primilor locuitori ai statului.

Istoria „albă" – recentă – a Minnesotei este bine cunoscută, urmele sale pot fi întîlnite la tot pasul. Capitoliul Statului – una din cele mai frumoase construcții administrative din Statele Unite, în stilul renașterii italiene – este sediul guvernului local și, în același timp, muzeu, galerie de artă și monument istoric. Numeroase tablouri, sculpturi și vitrine cu obiecte de epocă evocă trecutul Minnesotei, tema predilectă constituind-o participarea și jertfele minnesotanilor din armatele președintelui Lincoln, în anii războiului civil al S.U.A., din veacul trecut.

St. Paul, capitala statului, formează, împreună cu Minneapolis-ul și suburbiile, zona metropolitană a „orașelor gemene", cu o populație de aproape 2 milioane locuitori, o jumătate din numărul rezidenților statului. Cele două zone urbane sînt despărțite de apele Mississippi-ului, acolo unde „se poate arunca o piatră de pe un mal pe celălalt" ; izvoarele „tatălui apelor" nord-americane se află în interiorul Minnesotei la cîteva sute de kilometri către nord.

Dincolo de posibila rezonanță surprinzătoare, cunoscutul titlu „Viața pe Mississippi" ar putea defini și existența orașelor învecinate, din nordica Minnesotă, la fel de complexă și trepidantă precum cea din New Orleans-ul veacului trecut și a romanelor lui Mark Twain. Pe o arie de cîteva sute de kilometri pătrați se pot întîlni obiective economico-industriale ale căror produse sînt cunoscute în întreaga lume, complexe de prelucrare a produselor alimentare, unități agricole, instituții artistice, culturale și de învățămînt superior renumite, biblioteci, zone turistice, de agrement, clinici medicale etc. Contracarînd tendința generală de deteriorare fizică – și morală – a zonelor centrale din aglomerările urbane nord-americane, la începutul anilor '60, aspectul perimetrului central al Minneapolis-ului a început să se schimbe. Blocul „zgîrie-nori" I.D.S., cu cei 233 metri înălțime, este cea mai înaltă clădire dintre Chicago și California.

Potrivit unui recent studiu al „Fundației Ford", dotarea tehnico-editorială, cheltuielile și programele artistice oferite fac ca „orașele gemene" să formeze al doilea centru cultural din S.U.A. Alături de celelalte 50 sau 60 de grupuri teatrale ocazionale sau permanente, „The Guthrie Theater", deschis în 1963, este binecunoscut în Statele Unite și străinătate pentru contribuția adusă la perfecționarea artei dramatice, iar faimosul „Walker Art Center", prima galerie de artă din Vestul american, fondată la 1879, a devenit unul din renumitele muzee de artă contemporană. În 1974, „Societatea de Arte Frumoase" din Minneapolis a inaugurat un complex edilitar ce include, în prezent, Institutul local de Arte, un Colegiu de Arte și Design, precum și unicul teatru permanent pentru copii din Statele Unite. În sfîrșit, Orchestra Simfonică din Minneapolis, cunoscută în întreaga lume, numără, printre invitații stagiunii 1978–79, pe nu mai puțin celebrii instrumentiști și dirijori contemporani Leonard Slatkin, Kiril Kondrașin și Yehudi Menuhin.

Universitatea din Minneapolis, cu secții la St. Paul, Duluth, Morris, Crookston și Waseca, este una din cele mai cunoscute instituții de învățămînt superior din S.U.A. ; cursurile sale sînt frecventate regulat de peste 55 000 studenți. Statisticile consemnează alocarea a două treimi din impozitele locale pentru educație, iar 33 la sută din bugetul universitar provine din aceste sume.

Minnesota dispune astăzi de o economie diversificată, sectorului agro-zootehnic predominant pînă în anii '50 adăugîndu-i-se, în ultimele decenii, ramuri industriale noi, alături de cele 25 000 de firme locale, care oferă servicii și o rețea de transporturi dezvoltată. Un sfert din cele 500 de corporații nord-americane mari își desfășoară activitatea de producție, parțial sau integral, pe teritoriul statului, iar 13 dintre ele au sediile centrale la Minneapolis, St. Paul, Rochester și Duluth. În nord-est, în ținutul Arrowhead, se află importante zăcăminte de minereu de fier, ce asigură peste 60 la sută din necesitățile țării. Industria forestieră – în regres după anii '20, în urma exploatării neraționale a pădurilor din nord – reprezintă astăzi, din nou, un sector economic important, orientarea principală constînd în exploatarea rațională și valorificarea chimică superioară a resurselor lemnoase.

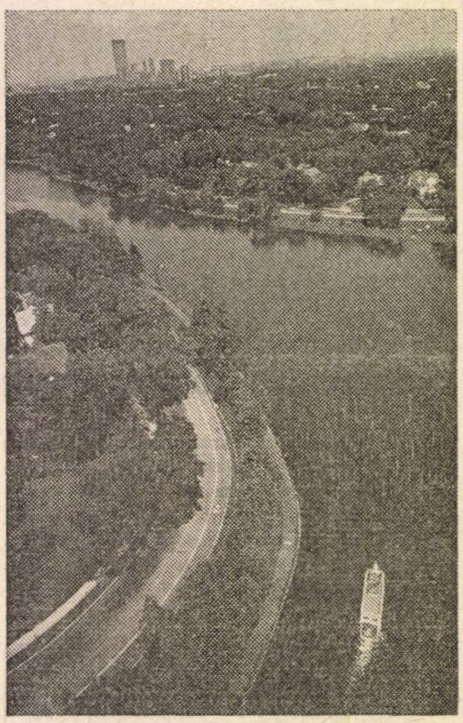

„Orașele gemene" — Minneapolis și St. Paul — sînt despărțite de fluviul Mississippi, „părintele apelor" nord-americane

În Minnesota există 117 000 ferme cu o suprafață medie de 260 acri fiecare, iar exploatarea lor – alături de industria alimentară, rețeaua de desfacere comercială și industriile producătoare de utilaj agricol – asigură aproape 30 la sută din locurile de muncă din stat. La St. Paul, am vizitat Complexul de achiziționare, marketing, tăiere și semiprelucrare a cărnii – cel mai mare de acest gen din Statele Unite, după închiderea, în 1971, a celebrelor abatoare din Chicago. Printre altele, vicepreședintele secției de marketing menționa faptul că acest complex achiziționează vite, porci și oi din 15 state americane și din Canada, cifrele de afaceri ridicîndu-se, zilnic, la aproape 3 milioane dolari. Mai puțin satisfăcut îmi păruse un fermier din apropiere de St. Paul, a cărui gospodărie o vizitasem cu cîteva zile înainte. Cu toată creșterea absolut fantastică a prețului tuturor alimentelor (în Minnesota, o scumpire de peste 12 la sută în anul trecut), prețurile de achiziție a produselor fermei au rămas în urmă, iar guvernatorul statului, Rudy Perpich, definea drept „tragic" faptul că fermierii minnesotani sînt atît de prost plătiți pentru munca lor. Se întrevăd, totuși, puține șanse de îndreptare a lucrurilor : problema „istorică" a fermei americane din Vestul mijlociu și de aiurea rămîne, în continuare, presantă, și după mai bine de un deceniu și jumătate, e la fel de valabilă observația fostului președinte Kennedy, care afirma că „fermierul american este singura persoană care cumpără toate produsele de care are nevoie la prețuri de vînzare cu amănuntul, vinde producția sa la prețuri de vînzare cu ridicata și, totodată, plătește impozite de două ori".

În cadrul economiei americane, Minnesota deține unele recorduri incontestabile, numărul obiectivelor industriale din stat a crescut cu șase la sută, în primii cinci ani ai deceniului actual, față de o creștere de numai 2,7 la sută pe scară națională. Deși indicatorii principali ai situației economice a statului evidențiază o creștere, desigur limitată, economia Minnesotei este grevată de efectele constante ale recesiunii și inflației din ultimii ani. Pentru întregul an 1978, în Minnesota s-a înregistrat o rată inflaționistă generală de 6,5 la sută, iar prețurile extrem de ridicate ale combustibililor, într-o regiune cu ierni grele, fac ca criza energetică să fie mai puternic resimțită în Minnesota decît în alte părți. Statul este dependent de livrările de țiței canadiene, care, se pare, vor fi sistate în 1980, soluția preconizată – evident mai costisitoare – fiind aceea a aducerii combustibililor din Sud.

În sfîrșit, înscris temeinic pe ruta dezvoltării tehnologice și științifice contemporane, Minneapolis-ul poate fi socotit, pe drept cuvînt, „centrul mondial al computerelor". Aici își au sediile centrale o parte din secțiile de fabricație ale cunoscutelor firme americane producătoare de computere „Univac", „Honeywell", „3 M Company", „DATA 100", „Control Data Corporation" și, în apropiere, la Rochester, „I.B.M.". După vizitarea centralei și a unei secții de producție, dl James Kilian, directorul Departamentului de marketing pentru Europa răsăriteană al firmei „Control Data Corporation", mi-a relatat că motivele principale ale acestei „concentrări" a industriei computerelor în zona Minneapolis-ului sînt nivelul local de educație și instrucție tehnologică – unul din cele mai ridicate din S.U.A. –, posibilitățile de angajare a unor specialiști formați în imediata sa vecinătate, în sfîrșit, menținerea personalului, o perioadă îndelungată, la aceleași locuri de muncă, ceea ce asigură stabilitatea producției și o calificare profesională tot mai bună.

După cum se știe, în România a fost creată, în anul 1973, în colaborare cu „Control Data Corporation", prima societate mixtă româno-americană, „Rom Control Data", întreprindere de producție și comercializare de echipamente periferale pentru computere, ale cărei produse sînt comercializate în S.U.A. și într-o serie de țări din răsăritul Europei. Apreciind că, în general, societatea mixtă constituie „o cale extraordinară de dezvoltare a relațiilor politice și economice" dintre țări, interlocutorul meu a ținut să sublinieze, în mod deosebit, cooperarea excelentă a corporației sale cu partea română, a insistat asupra faptului că nivelul foarte ridicat de educație și instrucție tehnologică din România constituie o bază solidă pentru adîncirea viitoare a acestei cooperări. Am întîlnit, astfel, la mii de kilometri distanță, în îndepărtata Minnesotă, în locul menționat și în multe altele, aprecieri pozitive, durabile, față de efortul României de dezvoltare a relațiilor sale cu toate statele, indiferent de mărime sau sistemul politic, social și economic, pentru instaurarea unor noi raporturi economice mondiale, mai echitabile, într-o lume permanent perfectibilă.

SINGAPORE

Știință — tehnologie — dezvoltare

(Urmare din pag. 5)

specialitate în aceste țări, dezvoltarea cooperării tehnico-științifice între țările în curs de dezvoltare, precum și între acestea și celelalte state ale lumii, orientarea spre scopuri pașnice a cercetărilor puse în prezent în slujba perfecționării mijloacelor de distrugere.

În vederea pregătirii Conferinței mondiale a O.N.U. s-a hotărît, de asemenea, organizarea unor simpozioane la Tallin, Singapore, Kuala Lumpur și Ciudad de Mexico. După cum se știe, simpozionul organizat în ianuarie a.c. la Tallin (U.R.S.S.), la care au participat oameni de știință din 30 de țări ale lumii, între care și din România, a avut ca temă „Tendințele și perspectivele dezvoltării științei și tehnicii și influența lor asupra soluționării problemelor globale ale contemporaneității".

Următorul simpozion, organizat la Singapore, și-a consacrat lucrările temei „Știința și tehnologia în slujba dezvoltării". Au participat 140 oameni de știință din numeroase țări ale lumii, printre care și din România, observatori din partea O.N.U. și a organismelor specializate ale Națiunilor Unite. A fost un veritabil forum mondial al științei și tehnicii, fiind reprezentate numeroase discipline — de la astronomie, fizică atomică la agricultură, biologie, genetică.

Au fost dezbătute teme ca : rolul oamenilor de știință și tehnologilor în procesul dezvoltării, cooperarea internațională în știință și tehnologie pentru dezvoltare, educație și instrucție, politica științei și tehnologiei și instituțiile corespunzătoare, cercetare și dezvoltare, alimentație și populație, potențialul bioresurselor, tehnologia și transferul ei etc.

O atenție deosebită a fost acordată sprijinirii eforturilor de progres ale țărilor în curs de dezvoltare, în domeniul alimentației și agriculturii. S-a pornit de la constatarea că 600—800 milioane locuitori din țările cele mai slab dezvoltate din Africa, Asia și America Latină suferă în prezent de foame sau sînt subnutriți.

În cadrul simpozionului, au fost evidențiate rezultatele obținute de institutele internaționale de cercetări agricole din Asia, America Latină, Africa, subvenționate de Națiunile Unite, bănci internaționale și regionale.

Pentru viitor s-a cerut să se facă cercetări în legătură cu păstrarea și industrializarea produselor agricole, îndeosebi pentru cereale, oleaginoase, leguminoase, rădăcinoase, fructe, legume și pentru conservarea peștelui.

Lucrările simpozionului au evidențiat că majoritatea țărilor în curs de dezvoltare sînt situate în zonele tropicale și subtropicale, putînd obține chiar cinci recolte pe an de pe aceeași suprafață cultivată, prin irigații, prin folosirea îngrășămintelor chimice și a metodelor noi de cultivare, prin valorificarea condițiilor naturale.

Privitor la transferul de tehnologie, în multe țări nedezvoltate economic s-a ajuns la concluzia că industrializarea cu tehnologie de import nu a dat rezultatele așteptate. Se caută să se găsească tehnologii adaptate condițiilor economice și sociale diferite din țările respective. Principalele probleme pentru aceste țări constau în folosirea rațională a forței de muncă a sutelor de milioane de locuitori, răspîndirea științei de carte în mase, precum și în pregătirea de cadre calificate, capabile să asigure progresul economic al statelor respective.

În domeniul educației și instruirii au fost discutate, de asemenea, probleme importante cu implicații naționale și internaționale. Deoarece analfabetismul afectează aproape un miliard de oameni, deci aproape o pătrime din populația globului, s-a dat o atenție deosebită combaterii acestui grav flagel. Constatîndu-se că procentul de analfabeți este mult mai mare în rîndul femeilor, programele de educație și instruire trebuie alcătuite în așa fel încît să fie deopotrivă accesibile bărbaților și femeilor.

Prezent la acest simpozion, semnatarul acestor rînduri a subliniat rolul esențial al științei și tehnologiei ca factori de bază, dintre cei mai dinamici, pentru eradicarea subdezvoltării ce afectează grav sute de milioane de oameni și amenință progresul economic general al omenirii.

O contribuție apreciată a adus partea română prin referatul privitor la educația permanentă, procesul de pregătire continuă fiind necesar pentru a face față cu succes cerințelor progresului științei și tehnicii, pentru a contribui efectiv la bunul mers al societății.

S-a accentuat că pentru realizarea acestui deziderat este absolut necesar ca fiecare cetățean să găsească în societatea în care trăiește condiții pentru educația permanentă. Totodată, s-a subliniat modul în care în țara noastră se aplică metoda educației complete, prin îmbletirea pregătirii teoretice cu activitatea practică, cu munca fizică, cu cercetarea ca principiu de bază al învățămîntului de toate categoriile și de toate gradele.

Republica Cooperatistă Guyana: opțiuni economice

Națiune tînără, singura de limbă engleză din continentul sud-american, Guyana se află situată — 34 000 kmp și 800 de mii de locuitori — între Venezuela și Surinam, cu o scurtă frontieră spre Brazilia. La 26 mai 1966, Guyana a devenit stat independent, după 200 de ani de dominație colonialistă, iar, la 23 februarie 1970, a fost proclamată Republica Cooperatistă Guyana.

Numeroase modificări de structură au urmat acestor înnoiri politice. Guvernul condus de premierul Forbes Burnham a decis naționalizarea principalelor întreprinderi din economia țării. În 1971, au fost preluate minele de bauxită (Guyana este al cincilea producător mondial), aparținînd unor companii canadiene, apoi, în 1975, cele deținute de firma nord-americană Reynolds, iar, în 1976, cîteva întreprinderi industriale ale companiei engleze Booker, care realiza 40 la sută din exporturile țării. Prin naționalizarea industriilor de bază — bauxită, lemn, zahăr — statul controla, încă la sfîrșitul primului deceniu de independență politică, peste 70 la sută din economia națională.

Al doilea proiect de anvergură inițiat de guvern a constat în promovarea sistemului cooperativelor, care, din punct de vedere istoric, a făcut parte din modul de viață al indigenilor din Guyana, apoi al sclavilor eliberați și muncitorilor. Sistemul cooperativelor funcționează, mai ales, în domeniul agricol și al construcției de locuințe.

Accentul cade, în prezent, pe dezvoltarea industriei grele. La bază se află proiectul hidroelectric Alto Mazaruni, care va asigura energia necesară instalațiilor industriale.

După cîștigarea independenței, Guyana dezvoltă o politică internațională bazată pe principiile autodeterminării și neamestecului în treburile interne. În 1967, stabilește primele relații cu țările socialiste. Apropierea de țările latino-americane face un important pas în 1972, cînd Guyana devine observator permanent în cadrul Organizației Statelor Americane. În același an, la Georgetown, capitala țării, are loc Conferința țărilor nealiniate, unde este adoptat un program de acțiune pentru cooperarea economică. Georgetown este și sediul Pieței comune a țărilor din Caraibe (Caricom).

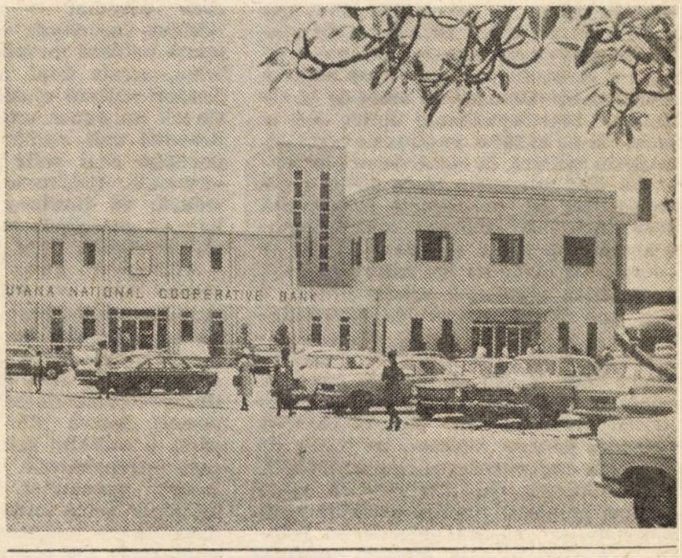

Vedere din Georgetown, capitala Guyanei

În spiritul politicii sale de solidaritate cu noile state care au pășit pe calea independenței, România dezvoltă o largă cooperare cu tînărul stat. Ca o expresie a bunelor relații, în 1975 a avut loc vizita la București a premierului Forbes Burnham. Colaborarea dintre cele două țări are loc pe multiple planuri, de la cel economic, pînă la cel al conlucrării pe plan internațional, tot atîtea domenii ale afirmării prieteniei și înțelegerii, ale adîncirii legăturilor multilaterale.

Independența — premisă indispensabilă a unei reale și autentice colaborări internaționale

Pe harta lumii există, în momentul de față, cu circa 100 state mai mult decît înaintea celui de-al doilea război mondial. Cine, pornind de aici, ar mai putea să conteste, în mod serios, valoarea politică și morală a ideilor de independență, de suveranitate, de progres economico-social propriu, de sine stătător, în epoca actuală ?

Parte integrantă a vastului și profundului proces revoluționar contemporan, apariția noilor state independente — pe ruinele fostelor imperii coloniale — conferă un spor de diversitate, de originalitate lumii în care trăim. Nu doar numărul participanților la viața internațională a crescut simțitor, ci și complexitatea problemelor care stau în fața întregii omeniri. Chestiunile păcii și securității sînt, desigur, de dată mult mai veche, dar, în condițiile internaționale actuale, ale unei costisitoare și deosebit de periculoase curse a înarmărilor, ale amenințării atomice și ale multiplelor interdependențe dintre țări și popoare, ele au căpătat un plus de acuitate. Și, în egală măsură, în soluționarea lor neîntîrziată sînt interesate toate țările, toate popoarele. La fel, problemele progresului și dezvoltării, ale depășirii crizei economice actuale nu pot fi abordate fără să se țină seama de evidenta lor natură globală, de necesitatea eliminării subdezvoltării, a făuririi noii ordini economice internaționale.

Caracterul acut, general-global al acestor probleme face ca ele să nu mai poată fi abordate în cerc îngust, limitat, de către un număr restrîns de țări, ci reclamă participarea tuturor statelor, pe picior de egalitate, la reglementarea lor echitabilă, justă și durabilă. Cu alte cuvinte, existența unei ample și rodnice colaborări internaționale, pe măsura obiectivelor complexe care stau în fata întregii omeniri. Dezvoltarea conlucrării dintre state, a colaborării lor — în cele mai diferite domenii — reprezintă o exigență fundamentală a cursului spre destindere și pace în viața internațională actuală. Și, în egală măsură, o necesitate pentru progresul economic și social al fiecărui popor. În etapa actuală a revoluției tehnico-științifice, colaborarea, participarea la diviziunea internațională a muncii sînt o necesitate obiectivă. Nici un popor nu se poate izola, nu poate renunța la conlucrarea internațională, fără ca aceasta să nu aibă grave urmări asupra dezvoltării sale economico-sociale. Prin participarea lor suverană la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale și spirituale, popoarele își exercită, de sine stătător, drepturile și obligațiile ce le revin pe eșichierul politic mondial.

Promovînd o asemenea concepție despre colaborarea internațională, România consideră, însă, că aceasta nu trebuie să fie opusă, în nici un caz, politicii de independență, de afirmare liberă, suverană a fiecărui popor. A gîndi altfel înseamnă, în fapt, a nega tocmai valorile politice și morale în numele cărora au loc profundele mutații din epoca actuală, înseamnă a nega obiectivele luptei pentru pace, securitate și dezvoltare, pentru afirmarea personalității și identității tuturor națiunilor. **„Lărgirea colaborării, deci a interdependenței, pe plan mondial** — sublinia președintele **Nicolae Ceaușescu — nu trebuie să fie opusă politicii de independență, ci, dimpotrivă, aceste două aspecte ale activității fiecărei națiuni constituie o strînsă unitate. Cu cît un popor este mai independent, se dezvoltă mai rapid, cu atît el poate să participe mai activ la colaborarea internațională. Colaborarea internațională nu trebuie să limiteze, ci, dimpotrivă, trebuie să contribuie la afirmarea personalității fiecărei națiuni și popor".**

Afirmarea noilor state independente, concomitent cu dorința participării lor egale la soluționarea marilor probleme actuale, demonstrează, în mod elocvent, că independența și colaborarea, departe de a se opune, sînt două noțiuni complementare. Importanța lor deosebită, în epoca contemporană, derivă din necesitatea asigurării păcii, a cursului spre destindere și înțelegere internațională, a progresului liber al tuturor popoarelor. Semnificativ, de altfel, chiar acolo unde procesul cuceririi independenței politice s-a încheiat de mai mult timp (de exemplu, în America Latină), statele duc o luptă hotărîtă pentru cucerirea celei de-a doua independențe — a celei economice. Aceasta arată că noțiunea dezvoltării libere, suverane, departe de a fi devenit anacronică, își păstrează rolul de forță motrice a progresului în lumea actuală.

Partidul și statul nostru consideră că sprijinirea dezvoltării politico-economice independente a tuturor statelor, și îndeosebi a celor tinere, este o latură esențială a luptei pentru pace, pentru întărirea securității și destinderii pe plan internațional. Prin tendințele imperialiste de reîmpărțire a lumii în sfere sau zone de influență, de cucerire a noi poziții dominante de către diferite state și grupări de state, asupra unor popoare apasă mari pericole. De aceea, sprijinirea dezvoltării lor libere, independente, reprezintă o datorie de onoare pentru toate forțele democratice, progresiste, antiimperialiste, o latură esențială a luptei pentru progres, democrație și egalitate între națiuni.

Cerință obiectivă a epocii actuale, extinderea conlucrării și a colaborării între state impune trecerea hotărîtă la așezarea ansamblului raporturilor internaționale pe baze noi, echitabile, care să garanteze evoluția liberă, independentă, a fiecărui popor, dreptul său la suveranitate deplină, la folosirea resurselor naturale de care dispune în interesul propriei dezvoltări. Un obiectiv fundamental al acestei lupte îl constituie ampla democratizare a relațiilor internaționale, făurirea noii ordini economice și politice, trecerea la adoptarea unor măsuri hotărîte în vederea înfăptuirii dezarmării generale și în primul rînd nucleare. Iată tot atîtea domenii în care statele sînt chemate să conlucreze, pentru a asigura viitorul pașnic al omenirii. Noul cadru al relațiilor interstatale trebuie să corespundă schimbărilor calitative survenite în lume, afirmării fără precedent a identității și personalității fiecărui popor, dorinței comune a statelor — îndeosebi a celor mici și mijlocii — de a participa, în mod egal, la soluționarea problemelor de interes general. Totodată, el trebuie să constituie un pas hotărîtor pe drumul spre promovarea unei politici noi, de deplină egalitate și echitate, de respect al independenței și suveranității naționale, spre construirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

La soluționarea problemelor complexe ale vieții internaționale actuale, statele trebuie să participe ca subiecte de sine stătătoare, ca entități suverane, cu voință proprie, recunoscută prin normele și principiile de drept internațional. Este cu atît mai important acest deziderat în condițiile resuscitării unor tendințe imperialiste în zilele noastre, inclusiv prin lansarea sau repunerea în circulație a unor teorii profund anacronice despre pretinsa incompatibilitate care ar exista între dezvoltarea raporturilor de colaborare internațională și afirmarea statelor în deplinătatea prerogativelor lor de independență și suveranitate. Pornind de la considerente cum ar fi așa-zisa „internaționalizare a producției", „cadrul limitat" al economiilor naționale etc., asemenea teorii afirmă că menținerea neștirbită a atributelor suverane ale statelor ar frîna avîntul forțelor de producție, ar constitui obstacole în calea întregii colaborări pe plan mondial. De aici pînă la afirmația că independența națională ar fi incompatibilă cu dreptul internațional sau că veritabila „apărare" a unui stat nu ar putea avea loc decît în interiorul blocurilor militare nu mai este decît un pas. În această situație, se afirmă, ar fi mai potrivite organismele supranaționale, cedarea unor atribute și prerogative ale suveranității. Or, prin întreaga ei dezvoltare, lumea actuală arată că națiunea și statul național suveran continuă să îndeplinească un rol istoric progresist în dezvoltarea omenirii. Prin atributele lor fundamentale, națiunea și statul național sînt chemate să aibă, și în continuare, pentru o lungă perioadă de timp, un rol de mare importanță în societate, în lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru lichidarea vechilor relații de inegalitate și așezarea raporturilor internaționale pe baze noi, de-

mocratice, de deplină egalitate de drepturi națională și socială. Pe toate continentele — și, mai ales, în țările în curs de dezvoltare —, formarea națiunii, a statelor naționale independente reprezintă o necesitate obiectivă, un factor determinant al progresului economico-social al popoarelor. Tendințele de a aduce prejudicii statelor naționale prin formarea unor organisme supranaționale constituie, în ultimă instanță, o formă nouă de aspirație la dominație asupra altor popoare. Experiența istorică a omenirii arată că o conlucrare trainică, pe plan internațional, nu se poate realiza decît pe baza deplinei egalități între națiuni și state, a respectării independenței și suveranității fiecărui popor. **„Salvgardarea independenței și suveranității** — se arată în **Programul P.C.R. — constituie o parte integrantă a luptei împotriva politicii imperialiste, a dominației și asupririi de clasă, pentru transformarea revoluționară a societății, eliberarea socială a maselor muncitoare și făurirea noii orînduiri sociale".**

Faptele demonstrează că tocmai atunci cînd unui popor i s-a răpit o parte din atributele sale suverane, el a încetat să mai fie liber, periclitîndu-i-se însăși dezvoltarea economico-socială independentă. De altfel, se naște următoarea întrebare : din momentul în care independența și colaborarea, participarea la schimbul internațional de valori materiale și spirituale, la diviziunea internațională a muncii sînt concepute ca noțiuni contradictorii, antinomice, din momentul în care statele ar renunța la atributele lor suverane, cedînd o parte a independenței, între cine s-ar stabili raporturile de conlucrare ?

Întrebare evident retorică, pentru că nimeni, nici un stat nu este dispus să-și înstrăineze, de bună voie, competențele care-i sînt proprii în favoarea unor interese contrare propriei dezvoltări. Cursul evenimentelor internaționale atestă cu vigoare că garanția unei bune conviețuiri internaționale, a eliminării surselor de încordare și conflict, a stărilor de animozitate, premisa unei reale și autentice colaborări o reprezintă tocmai respectarea de către toți și față de toți a dreptului sacru al fiecărui popor de a decide, în mod suveran, asupra naturii și modalității raporturilor sale cu celelalte state, asupra întregii sale activități interne și internaționale. Iată de ce, se poate spune că independența și suveranitatea reprezintă o condiție sine qua non a colaborării. Participarea unui stat la viața internațională, la soluționarea problemelor complexe ale omenirii este în legătură direct proporțională cu respectarea opțiunilor sale fundamentale, a independenței și suveranității sale naționale.

Pentru România, participarea la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale și spirituale constituie o preocupare esențială. Îmbinînd armonios efortul propriu cu roadele unei ample colaborări internaționale, țara noastră urmărește obiective importante ale propriei dezvoltări și, totodată, își aduce o contribuție larg apreciată la soluționarea complexelor probleme ale umanității, la lupta pentru făurirea noii ordini economice, pentru democratizarea amplă a raporturilor interstatale. Procesul de afirmare a acestor obiective demonstrează că independența și colaborarea constituie noțiuni solidare, complementare, de a căror respectare strictă, în toate împrejurările, depinde însăși dezvoltarea pașnică a lumii contemporane.

I. Madoșa

RASPUNDEM CITITORILOR

„Berufsverbot" — o atenuare semnificativă

La mijlocul lunii ianuarie a.c., guvernul federal vest-german a hotărît să aducă o serie de importante modificări ordonanței cu privire la interdicția profesională care, de mai mulți ani, condiționa angajarea în serviciile publice de orientarea politică a solicitanților. Potrivit noilor reglementări, candidații la posturi publice nu vor mai fi, cum s-a întîmplat pînă acum, interogați sistematic în legătură cu eventuala lor apartenență politică, iar organismele în drept nu vor mai putea ordona anchete în această direcție decît dacă, în perioada angajării de probă, există grave indicii concrete ce permit să fie pusă sub semnul întrebării loialitatea candidatului față de stat.

Decizia guvernului de coaliție social-liberală de la Bonn are menirea, firește, să estompeze imaginea pe care a creat-o Germaniei federale o astfel de practică discriminatorie și care, în fapt, — așa după cum sublinia, cu o „luciditate meritorie" (termenul aparține ziarului „Le Monde"), ministrul de interne vest-german, Gerhard Baum, — a făcut „mai mult să se piardă, decît să se cîștige, în substanță democratică". Dar, este în afara oricărei îndoieli că o atare hotărîre a fost determinată îndeosebi de amploarea protestelor propriei opinii publice, cercuri tot mai largi ale populației vest-germane pronunțîndu-se, cu fermitate crescîndă, pentru abolirea „noului maccarthysm" sau „vînătorii de vrăjitoare", cum a calificat presa cele peste 800 000 de anchete întreprinse în virtutea prevederilor privind interdicția profesională.

Demonstrație, la Darmstad, împotriva practicilor discriminatorii ale interdicției profesionale

Ordonanța cu privire la interdicția profesională („Berufsverbot") a avut, ca motivație formală a adoptării ei, tulburările, însoțite de violențe, izbucnite în țară la sfîrșitul anilor '60. Astfel, la 28 ianuarie 1972, prim-miniștrii landurilor au semnat „ordonanța cu privire la extremiști", menită să interzică intrarea în funcțiile publice a persoanelor „care ar putea pune în primejdie Constituția federală și ordinea stabilită". Curînd, punerea în practică a ordonanței a vădit clar intenția ca prevederile acesteia să fie interpretate într-o direcție unilaterală : împotriva forțelor sociale de stînga, inclusiv a membrilor P. C. German. Potrivit unor date publicate de Comitetul vest-german pentru abolirea interdicției profesionale, circa 3 000 de persoane avînd opinii politice de stînga au fost refuzate la angajare în anii scurși de la adoptarea ordonanței.

Numeroasele manifestații organizate împotriva practicilor discriminatorii și modalității lor de aplicare, nemulțumirea profundă stîrnită, îndeosebi în rîndul generațiilor tinere, intervenția publică a unor oameni politici și personalități din domeniul culturii, ca și ecoul negativ din străinătate au făcut ca, încă de la început, autoritățile vest-germane (în momentul semnării ordonanței la guvernare se afla tot coaliția P.S.D.-P.L.D.) să-i minimalizeze semnificația, pretextînd că s-a avut, de fapt, în vedere contracararea partidelor de opoziție U.C.D.-U.C.S., care pregăteau un proiect de ordonanță cu prevederi mult mai drastice în landurile în care creștin-democrații dețineau conducerea. Este, de altfel, incontestabil că rigorile interdicției profesionale au fost aplicate potrivit culorii politice a guvernelor regionale, toate încercările de uniformizare a procedurii venite din partea coaliției guvernamentale P.S.D.-P.L.D. fiind sortite eșecului. Dar polemicile pe această temă nu au fost duse doar între cercurile direct vizate de ordonanță și autorități. Ele au antrenat și rîndurile autorilor ordonanței, aripa de stînga a P.S.D., spre exemplu, distanțîndu-se de „principiile" interdicției profesionale. De asemenea, „tinerii socialiști" și „tinerii liberali" și-au manifestat deschis nemulțumirea față de discriminările practicate. Au fost exprimate opoziții chiar și printre membri ai U.C.D.-U.C.S., care s-au pronunțat împotriva înăspririi ordonanței, solicitate de liderii acestor partide.

Toate acestea au condus, așadar, la recentele măsuri adoptate de guvernul cancelarului Helmut Schmidt ; măsuri ce, fără îndoială, sînt bine primite de populație, consolidînd, cu peste un an și jumătate înaintea alegerilor generale parlamentare, pozițiile actualei coaliții P.S.D.-P.L.D. Rămîne acum, desigur, ca, în virtutea sistemului federal, exemplul guvernului de la Bonn — a cărui hotărîre se referă la serviciile publice din domeniul competențelor federale (ministere federale, poștă, calea ferată) — să fie urmat și la nivelul landurilor și comunelor. Se pare, oricum, că așa se va întîmpla cel puțin acolo unde aparatele locale sînt guvernate de social-democrați și liber-democrați (la începutul săptămînii trecute, senatul orașului-land Hamburg a decis, primul, să se alinieze directivelor guvernului federal).

C. V.

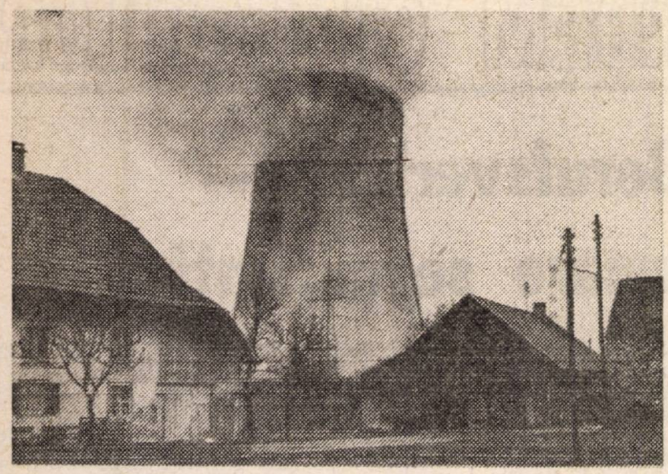

Alegătorii elvețieni au autorizat guvernul, într-un referendum desfășurat duminică, să continue programul de dezvoltare a energiei nucleare. În fotografie : Centrala nucleară de la Gösgen, intrată de curînd în funcțiune

1000+1

Opoziție

Ministrul kuweitian al afacerilor externe, șeicul Sabah Al-Ahmed, a declarat că țara sa se opune „politicii pactelor", deoarece, a precizat el, „oricare ar fi forma pe care au îmbrăcat-o, pînă în prezent toate au eșuat", informează ziarul „Al Anbaa". Ministrul, menționează ziarul, a răspuns astfel propunerii pe care i-ar fi făcut-o Harold Brown, în timpul recentei sale vizite în Arabia Saudită, în legătură cu încheierea unui pact militar între țările riverane Golfului, sub auspiciile Statelor Unite. „Noi, cei din Golf, avem capacitatea să ne apărăm, prin cooperarea comună, împotriva oricărei intervenții străine. Poziția Kuweitului este suficient de limpede. Sîntem împotriva alianțelor militare sau a altor pacte și acționăm împreună cu frații și prietenii noștri pentru a ține regiunea în afara conflictelor", a spus ministrul kuweitian.

Argint

În 1978, Mexicul a realizat 1 532 tone argint, cifră care îl situează în continuare pe primul loc în rîndul producătorilor acestui metal. De la începutul acestui secol și pînă acum, Mexicul a produs 143 941 tone argint, mai mult decît în toată perioada dintre 1521 și 1900. Potrivit aprecierilor geologilor, în subsolul a 24 de state mexicane (din totalul de 31) au fost identificate zăcăminte de minereuri cu concentrații de argint.

Recomandări

Recent, în Statele Unite a fost înființată o nouă companie, dotată cu cel mai modern utilaj, specializată în acordarea de asistență firmelor și persoanelor particulare în probleme privind... terorismul ! Agenția Reuter informează că „Risks International Incorporated", creată din inițiativa unor foști experți ai serviciilor de contrainformații ale forțelor aeriene ale S.U.A., și-a programat computerele pentru a putea furniza informații la zi — contra sumei de 960 dolari — asupra acțiunilor teroriste sau răpirilor de persoane. În afara informațiilor menționate, „R.I.I." oferă și consultații asupra metodelor celor mai eficace de „reducere a riscurilor" legate de activitățile teroriste. Se afirmă, de pildă, că cea mai mare parte a celor care au constituit ținta unor atacuri teroriste sînt, în primul rînd, victime ale propriilor lor obișnuințe. „Dacă păstrați în apartamentul dumneavoastră plante ornamentale, este recomandabil să renunțați la ele, deoarece reprezintă ascunzători ideale pentru bombe și în general pentru orice «mașină infernală»". Un alt sfat : „Nu vă deplasați în diverse locuri — serviciu, locuință — la aceleași ore și pe aceleași rute !". Recomandări, evident, greu de urmat. Dar, în sfîrșit, pentru un onorariu de aproape 1 000 de dolari, trebuie să primești ceva în schimb. Măcar sfaturi.

Idee

Un număr de 19 britanici vor participa în toamna acestui an la prima expediție în jurul lumii, via Polul Nord și Polul Sud, utilizînd mijloace ca automobile de teren, scutere de zăpadă și ambarcațiuni pneumatice. Expediția va fi finanțată de circa 400 de firme, ea urmărind să contribuie la promovarea intereselor industriilor britanice în lume. Plecarea este prevăzută pentru ziua de 2 septembrie, de la Greenwich, grupul de temerari urmînd să traverseze Europa, Africa, apoi Polul Sud, pentru a ajunge la Polul Nord și a reveni la punctul de plecare, în septembrie 1982. Prințul Charles, care patronează această inițiativă, a declarat în cursul unei întîlniri cu cîțiva membri ai expediției : „Este o idee cam riscantă, dar foarte englezească...".

Delfi

Ministerul grec al culturii a anunțat recent că va adopta o serie de măsuri speciale menite să ducă la apărarea monumentelor și a peisajului tradițional de la Delfi, amenințate de poluare și de lucrările de industrializare. Între operațiunile de restaurare de aici se numără reașezarea terenului, împădurirea unor zone, mascarea unor obiective industriale și unor rețele de transport. Ministerul se opune, pe de altă parte, proiectului de construire în apropiere, la Itea, a unei fabrici de alumină, care ar spori pericolele ce amenință monumentele de la Delfi, între care templul lui Apollo și al Atenei. De menționat că apărarea monumentelor de aici face și obiectul unei campanii internaționale desfășurate sub deviza „Salvați Delfi !".

Cum se spune „duminică", în limba engleză ? O simplă apăsare de buton și pe ecran apare cuvîntul „sunday". Minicomputerul traducător, unul din cele mai noi produse ale electronicii, poate însă mai mult : în funcție de limbile programate (deocamdată engleză, germană, franceză, spaniolă sau italiană), cu ajutorul „ghidului" imprimat pe spatele său, el facilitează conversații simple, cu caracter informativ („unde se află strada"..., „aș dori să ajung la"..., „cît costă"... etc.)

Răcirea bruscă a vremii din ultima săptămînă a afectat serios traficul maritim din nordul Europei, navele fiind blocate de gheață în numeroase porturi (imaginea a fost luată la Kiel, R.F.G.)

Laborator

Referindu-se la satelitul artificial al Pămîntului „Cosmos 1076", agenția TASS relatează că acesta este un satelit oceanografic specializat și că lansarea lui a fost făcută pentru cunoașterea problemelor meteorologice și oceanografice globale ale planetei noastre. Andrei Monin, directorul Institutului de Oceanologie al U.R.S.S., a relevat în legătură cu aceasta că una din problemele principale ale științei moderne în domeniul oceanologiei constă în efectuarea unor aprecieri precise privind influența oceanului asupra fenomenelor meteorologice. Aparatele instalate la bordul primului laborator oceanografic cosmic sovietic – „Cosmos 1076" – vor fi ațintite asupra acelor zone ale oceanului care sînt determinante pentru fenomenele meteorologice globale. Datele obținute prin intermediul satelitului vor fi coroborate cu cele culese de navele oceanografice în diferite regiuni ale oceanului planetar. În viziunea oamenilor de știință, metodele de studiere a oceanului din Cosmos pot avea o influență deosebită asupra creșterii siguranței navigației și intensificării pescuitului.

Program

Autoritățile argentiniene au aprobat un proiect energetic, privind construirea a patru centrale nucleare care vor avea fiecare o putere instalată de 600 MW și vor utiliza uraniu îmbogățit și apă grea. Potrivit previziunilor oficiale, toate centralele proiectate vor intra, pe rînd, în funcțiune în următorii opt ani. Realizarea acestor importante obiective energetice va costa 4,5 miliarde dolari. Argentina va dispune – înainte de sfîrșitul acestui secol – de șapte centrale atomo-electrice, ceea ce îi va permite să-și acopere din producția internă necesarul de energie electrică.

Reproș

Aproape jumătate din copiii minorităților rasiale americane merg la școli unde discriminarea rasială se manifestă cel puțin într-o formă „moderată" – se arată într-un raport dat publicității la Washington de către Comisia americană a drepturilor civice. Situația este mai evidentă în statele din nord-est și centru-nord. În Tennessee, Virginia, Carolina de Nord, Carolina de Sud, Mississippi, Alabama, Georgia și Florida, aproape toate statele din partea cea mai de sud a S.U.A., sînt cele unde segregarea este mai puțin marcantă. Comisia drepturilor civice reproșează Congresului de a fi adoptat recent texte de lege limitînd puterile executivului și justiției în domeniul desegregării rasiale școlare. „Parlamentarii, se declară în raport, au acționat împotriva obiectivelor drepturilor civice larg acceptate și au contribuit la o diminuare a voinței naționale în materie de drepturi civice în domeniul vital al educației publice".

Luvru

Muzeul Luvru urmează să fie modernizat pentru a permite ameliorarea condițiilor de lucru și de pază – a anunțat direcția muzeului. Lucrările vor dura cinci ani și se vor ridica la suma de 220 milioane franci (aproximativ 55 milioane dolari).

Capricii

Capriciile acestei ierni afectează și... culorile. Astfel, locuitorii orașului Györ (R. P. Ungară) au fost martorii unui fenomen meteorologic rar – ninsori cu zăpadă de culoare galbenă. Colaboratorii stației meteorologice locale apreciază că această culoare a zăpezii, care s-a înregistrat, de altfel, săptămîna trecută și la Viena, se datorează unui transport de nisip fin din Sahara, adus de un vînt foarte puternic în zona Europei Centrale.

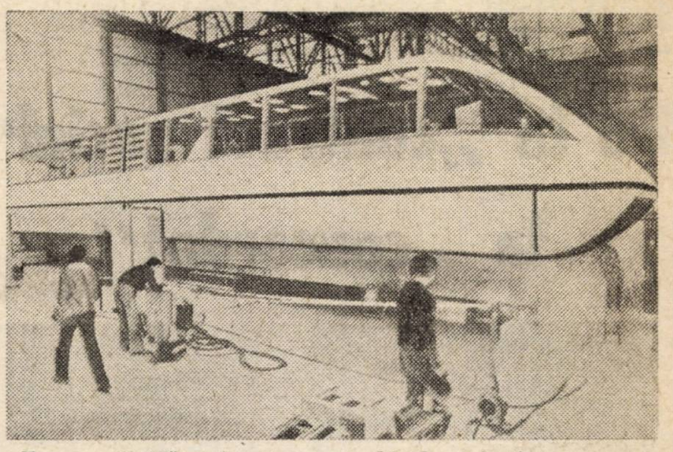

„Transrapid 05", cel mai mare vehicul cu susținere magnetică din lume, este asamblat la München. Avînd o lungime de 26 metri și 36 tone greutate, el poate atinge, datorită motorului liniar cu inducție de care dispune, o viteză de 400 kilometri pe oră

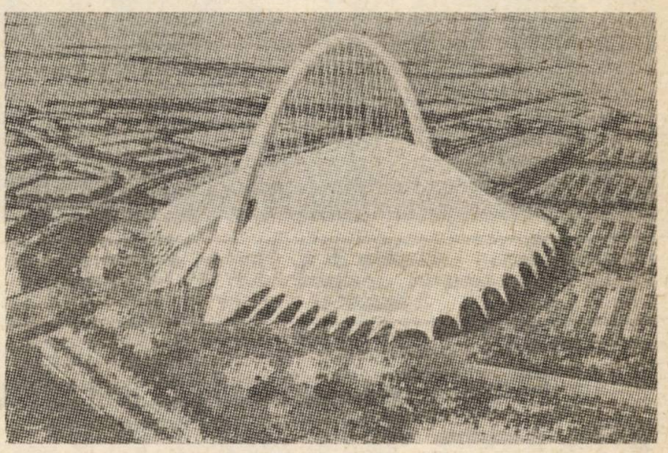

Arhitectură modernă la Riad, Arabia Saudită : viitorul Palat al sporturilor

Anuar

Departamentul poștelor din Marea Britanie a publicat recent anuarul poștal, care conține informații din acest domeniu din întreaga lume. Cel mai interesant capitol al anuarului este cel consacrat interdicțiilor la expedierea coletelor în diverse țări ale lumii. Astfel, în Elveția, de pildă, este interzisă expedierea prin poștă a... horoscoapelor, în Afganistan – a scrumierelor. Aproape toate țările africane nu primesc colete cu... pămătufuri japoneze de bărbierit. Poșta Guyanei a anunțat locuitorii că nu expediază colete cu... brazi sintetici. Marea Britanie, în schimb, interzice expedierea... noroiului obișnuit.

Controverse

Controversa iscată de mai multă vreme între paleontologi cu privire la originea omului continuă în zilele noastre, odată cu descoperirea de noi date. Una din teoriile existente afirmă că omul ar fi descendentul unei specii de maimuțe dispărute de mult. Alții susțin că familiile de simieni și de hominieni au avut un trunchi comun, o specie de preom din care s-a desfăcut ramura umană și cea a maimuțelor. Recent, Donald Johanson, paleontolog de la Universitatea americană din Cleveland, a anunțat rezultatele unor săpături efectuate în regiunea Hadar, de-a lungul rîului Awash, din Etiopia. El a găsit aici 350 fragmente de schelet uman fosilizate, care l-au condus la concluzia că se află în fața unor mărturii ale existenței strămoșului comun al omului și al maimuței încă în urmă cu 3–4 milioane de ani. Studiind aceste fragmente, el a ajuns la ipoteza că aceste ființe aveau forme umane, cunoșteau starea bipedă, dar aveau o cutie craniană mai apropiată de cea a maimuței decît de cea a omului. Acestui strămoș i-a dat numele de „australopithecus afarensis". Dar concluziile acestor cercetări sînt privite cu rezervă de alți cercetători, printre care celebrul Leakey, care a găsit – tot în Africa, dar de astă dată în Tanzania și Kenya – fragmente ale unei ființe mai apropiate de om, pe care a denumit-o „homo abilis".

Ploile torențiale, însoțite de vijelie, aduse în Peninsula Iberică de „toanele" acestui anotimp, au provocat în Portugalia inundațiile cele mai mari de un secol încoace. Secvența fotografică, surprinsă în orașul Oporto, redă proporțiile revărsării rîului Douro

Rubrică realizată de Vasile Crișu

MAREA BRITANIE

De la „contract social" la „concordat"

Premierul James Callaghan și L. Murray, secretar general al T.U.C., după semnarea „concordatului". Ce îi va aștepta pe laburiști la alegeri ?

Miercuri, 14 februarie, după a treia întîlnire, în prezența primului ministru, între membrii guvernului și conducerea sindicatelor, a fost semnat un document numit, de mai mulți oficiali, „concordat" ; el se referă la relațiile dintre laburiști și sindicatele britanice. Acordul, prezentat imediat de premierul James Callaghan în Camera Comunelor, încearcă să pună capăt conflictului social, izbucnit cu o neașteptată virulență în această iarnă, dar, totodată, să fundamenteze noi raporturi între laburiști și T.U.C. Principalele puncte ale „concordatului" : un efort comun de a coborî rata inflației (acum, de aproape 10 la sută) la 5 la sută pînă în 1982 ; întruniri anuale, în fiecare primăvară, între guvern, sindicate și patronat, pentru analizarea stării economice ; control sporit al prețurilor ; noi direcții de conduită în organizarea grevelor, în sensul recurgerii la ele numai în ultimă instanță și numai după o atentă considerare a impactului lor asupra celorlalte categorii de salariați și sindicate ; obligația guvernului și a sindicatelor de a studia noi proceduri de negocieri pentru lucrătorii din serviciile publice, pentru a asigura salarii corespunzătoare muncitorilor din acest sector ; organizarea de consultări urgente în problema salariilor. James Callaghan aprecia acordul ca „un nou pas înainte", capabil „să reînvie șansele laburiștilor la viitoarele alegeri".

Prin urmare, raportul dintre acest nou acord și viitoarele alegeri este direct și mărturisit. Primirea i-a fost, în general, favorabilă, deși opoziția conservatoare l-a denunțat ca ineficient, iar patronii au afirmat că e prea vag și sosește prea tîrziu.

Pentru moment, conflictul social din Marea Britanie nu este rezolvat, mai multe categorii de muncitori continuă să revendice noi sporiri de salarii. Dar, admițînd că se va ajunge la o înțelegere și în aceste situații „concordatul" ar putea însemna, într-o perspectivă mai amplă, intrarea într-o nouă fază a conlucrării dintre laburiști și sindicate. Toate partidele politice recunosc forța sindicatelor și rolul pe care îl pot juca în strategia economică. Dar, pînă acum, partidul laburist a fost singurul dintre partidele deținătoare ale puterii care a reușit să stabilească și să mențină relații cu T.U.C., fundamentate, în general, pe conlucrare și nu pe confruntare. Cu cei 12 milioane de membri, sindicatele constituie, în orice consultare electorală, un însemnat sprijin. Acest sprijin, noul acord și consecințele sale posibile invită la o analiză a relațiilor dintre sindicatele britanice și partidul laburist.

Relațiile laburiști — sindicate

REPERE ISTORICE. Rolul pe care îl dețin, în ultimul deceniu, sindicatele britanice le diferențiază, în mare măsură, de omonimii lor din celelalte state occidentale ; este, între altele, o urmare a unei dezvoltări istorice, firească în această țară în care s-a afirmat, înaintea altora, industria și exploatarea industrială a cărbunelui. Încă din 1920, Sydney și Beatrice Webb demonstrau (în „The History of Trade Unionism, 1666—1920") că existența unei activități sindicale n-a cunoscut nici o întrerupere în Marea Britanie, începînd cu secolul al XVIII-lea. Asociațiile muncitorești au apărut odată cu formarea unei noi clase și, fără să dispună de vreun model, au luptat, de la început, pentru apărarea salariilor, a condițiilor de lucru și a dreptului legal de a se asocia. Dar, chiar legale, asociațiile locale ale muncitorilor nu puteau oferi o protecție suficientă și, drept urmare, s-a căutat fondarea unei organizații mai largi, mergînd pînă la o confederație a tuturor meseriilor. Între 1834 și 1868 au existat mai multe asemenea tentative, dar abia în acest din urmă an a avut loc primul Congres al sindicatelor. Deși n-a fost înființată nici o organizație specială, 1868 e considerat anul apariției T.U.C. **(Trade Union Congress** — Federația sindicatelor britanice) și, conform unei rezoluții votate cu acel prilej, congresul s-a reîntîlnit, ulterior, an de an (cu două excepții : în 1970 și 1914 ; dar, în 1875, au avut loc două sesiuni). Acestui prim mare moment istoric i-a urmat, la scurtă vreme, un altul : în 1874, au fost aleși în Parlament primii conducători sindicali — revendicările muncitorilor aveau să fie ascultate în Camera Comunelor. Mai mult, muncitorii care, pînă atunci, nu puteau, în mod practic, să participe la alegerile parlamentare și, mai cu seamă, să candideze, obțin amîndouă drepturile. Legea sindicală din 1871 **(Trade Union Act)** acordă recunoaștere și protecție legală sindicatelor cărora, cu anumite limite, li se recunoaște și dreptul la grevă.

Nu e, de aceea, surprinzător că, spre sfîrșitul veacului, numărul membrilor sindicatelor depășește un milion și că, în 1893, este fondat Independent Labour Party. Candidații T.U.C. devin mai numeroși și colaborează, în Camera Comunelor, cu liberalii. În 1906, 29 de reprezentanți formează un partid independent în Cameră, **partid** cunoscut mai tîrziu sub numele de **laburist.**

La scurtă vreme după primul război mondial, în timp ce numărul membrilor atinge 6,5 milioane, forța sindicatelor cunoaște un prim apogeu. În 1926, Congresul hotărăște o grevă generală, în sprijinul acțiunilor minerilor greviști ; iar audiența în rîndurile oamenilor muncii este impresionantă. Patronatul și guvernul impun, din teamă, restricții activității sindicatelor. Prin legea din 1927 **(Trade Disputes and Trade Unions Act),** abrogată în 1946, se restrînge activitatea lor politică, dar — fapt important — nu este pus sub semnul întrebării statutul sindicatelor, dobîndit deja. Înaintea celui de-al doilea război mondial, T.U.C. continuă să-și mențină influența în rîndurile maselor muncitoare, deși se înregistrează un anume declin în activitatea sa. Convingătoare pot fi, în acest sens, și opiniile lui Neville Chamberlain și Winston Churchill, potrivit cărora T.U.C. trebuie consultat asupra tuturor problemelor. La sfîrșitul războiului, prestigiul T.U.C. era restabilit, iar guvernarea laburistă redă forță sindicatelor — în 1952, numărul membrilor ajunsese la 8 milioane.

COLABORARE ȘI CONFRUNTARE. Înfruntarea directă dintre sindicate și guvernele britanice s-a manifestat insistent după 1960, într-o perioadă de răscruce pentru Marea Britanie, de remarcabile cotituri politice și mari schimbări : pierderea imperiului și apropierea de Europa, diminuarea puterii economice, politice și militare, reducerea influenței pe plan internațional. Între toate acestea, cauzele economice au fost primordiale. În aproape două decenii, Marea Britanie devenise una dintre țările occidentale cu cel mai scăzut procent de creștere economică — un „bolnav" al Occidentului — într-o permanentă uzură a forțelor. Dominaseră politici recunoscut eronate, de menținere a echipamentului tehnologic postbelic, de investiții reduse și așa-numita concepție „stop and go" în domeniul industrial (creștere reținută), care s-au soldat cu depășirea, din punct de vedere economic, a Marii Britanii de multe din țările occidentale. În ciuda limitării dreptului la grevă și a altor îngrădiri ale activității sindicale, febra socială a sporit mereu, în asemenea condiții. Guverne succesive și patronatul au încercat să se opună creșterii salariilor în moduri diferite : prin sporirea prețurilor, concedieri colective, introducerea contractelor colective („productivity bargains"), concentrarea întreprinderilor (care însemna, în esență, alte concedieri), investiții în exterior și apelul la capitalul străin. Dar, cum toate aceste măsuri indirecte n-au reușit să limiteze acțiunile revendicative, s-a recurs la „politica veniturilor". Acel moment poate fi considerat începutul unei faze noi a raporturilor guvern-sindicate, fază caracterizată prin efortul de definire mai clară a pozițiilor și tentative mai concrete de acorduri.

În 1966, **Price and Incomes Act** instituia o comisie a prețurilor și veniturilor, a cărei sarcină era examinarea și avi-

zarea, pro sau contra, a oricărei creşteri a preţurilor şi salariilor, ce îi era supusă de guvern. Sindicatele sau patronii care nu respectau hotărîrile comisiei erau pasibili de amenzi. Conservatorii, atunci în opoziţie, solicitau limitarea acţiunii sindicatelor. În 1968, însă, raportul laburist **In Place of Strife** (Alternativa la conflict) considera grevele drept cauza dificultăţilor economiei britanice şi propunea măsuri de combatere şi intervenţia statului în „relaţiile industriale". Protestul sindicatelor, exprimat în **Programme for Action** (precum şi al unor deputaţi de stînga ai partidului laburist) şi opoziţia faţă de politica laburistă a veniturilor, din acel moment, s-a concretizat nu numai în valul revendicativ din anul următor, dar şi în retragerea sprijinului pe care, în mod tradiţional, sindicatele îl acordau partidului. Rezultatul : în iunie 1970, laburiştii au pierdut alegerile.

Guvernul conservator, preluînd imediat sarcina îngrădirii acţiunii sindicatelor şi forţei T.U.C., introduce, în 1971, **Industrial Relations Act** („legea Carr" sau „lege scelerată", după opinia sindicatelor), în urma căreia acestea trebuiau să-şi prezinte statutele şi să se înregistreze — numai atunci avînd drept de grevă ; guvernul putea amîna orice grevă considerată ca aducînd prejudicii ; se înfiinţa un „tribunal naţional al relaţiilor industriale" (care, în trei ani, a examinat peste 1 000 de cazuri) etc. Cu toate acestea, Industrial Relations Act n-a reuşit să împiedice acţiunile revendicative ale muncitorilor, care, în iernile lui 1972 şi 1974, au cunoscut o uriaşă amploare. În plus, au apărut tactici noi. Muncitorii au trecut la ocuparea uzinelor **(sit-in)**, s-au înmulţit pichetele greviste, a cunoscut extindere **work-on** (ocuparea activă a uzinelor şi desfăşurarea activităţii conduse direct de muncitori) ş.a.

Nu credem a fi lipsite de fundament afirmaţiile că, în acea perioadă, activitatea politică a sindicatelor a sporit prin coeziune, unitate de acţiune, program de perspectivă. Această activitate politică a sindicatelor e diversă, de la favorizarea sau combaterea adoptării unor legi care le ating interesele, la susţinerea candidaţilor în alegeri, desfăşurarea unei propagande pentru obiectivele lor politice, contribuţii în campania electorală ş.a. Dar, tot în acea perioadă, a fost înţeles mai bine raportul ce există (şi sensul pe care trebuie să-l aibă acesta) între sindicate şi partidul laburist. T.U.C. nu este obligat să susţină partidul laburist ; acesta, însă, conform statutului său, trebuie să colaboreze cu Consiliul general al Congresului sindicatelor. T.U.C. îşi trimite reprezentanţi la conferinţa anuală laburistă, iar aceştia participă la dezbateri. Partidul laburist nu este, desigur, subordonat, dar trebuie să aibă în vedere, în modul de guvernare, interesele T.U.C.

În acea perioadă de opoziţie, bazele unei noi înţelegeri au fost realizate de Jack Jones, fost secretar general al celui mai mare şi puternic sindicat — transporturile —, şi James Callaghan, care, înaintea deţinerii unor funcţii în partidul laburist, fusese lider sindical. Noul mecanism a fost stabilit în 1972 : **comitetul de legătură dintre partidul laburist şi T.U.C.**, care, din ianuarie acel an, se întruneşte în fiecare lună (din el fac parte : premierul şi principalii miniştri, o parte din liderii T.U.C. şi 10 membri ai Comitetului Naţional Executiv laburist). Declaraţiile acestui comitet de legătură au devenit baza celor două manifeste electorale laburiste la alegerile din 1974, pe care aceştia le-au cîştigat. Şi, tot în acest comitet, s-a stabilit **contractul social** — un document prin care partidul laburist şi T.U.C. se angajează să se sprijine reciproc după ieşirea din opoziţie. Actele imediate şi cele mai importante, după revenirea la putere, au constat în abolirea legii Carr şi adoptarea, în septembrie 1974 a lui **Trade Union and Labour Relations Act,** care stabileşte drepturile şi prerogativele sindicatelor. Apoi, în cadrul „contractului social" (care cuprindea idei referitoare la „relaţiile industriale", „democraţia industrială", politica industrială, politica economică şi salariile), pentru a stăvili inflaţia, care atingea aproape 30 la sută, şi, mai tîrziu, pentru a realiza o redresare economică, guvernul a solicitat acordul pentru limitarea sporirii salariilor. Nu există un text scris care să oblige sindicatele să respecte politica salarială a „contractului social", dar documentul intitulat **Collective Bargaining and the Social Contract,** adoptat de T.U.C. în 1974, conţinea instrucţiuni privind negocierile salariale. În trei faze, durînd trei ani succesivi, sindicatele au acceptat limitările salariale, contribuind substanţial la reducerea inflaţiei, redresarea economică şi stabilitatea monedei. Principala lor cerinţă — reducerea numărului de şomeri — n-a fost însă îndeplinită. În plus, de redresarea ultimului an masele muncitoare n-au beneficiat, în ciuda restricţiilor acceptate în anii dinainte. Ca urmare, „faza a patra" a contractului, care trebuia să înceapă în iulie trecut, n-a mai fost acceptată ; noii limitări de 5 la sută i s-a opus şi Congresul T.U.C. şi Conferinţa laburistă, iar insistenţa guvernului a determinat valul de greve din această iarnă.

Delegaţi sindicali votînd o rezoluţie la conferinţa anuală a partidului laburist

„NOUL SINDICALISM". Cel puţin două lucruri se cer precizate pentru a înţelege condiţiile în care s-a ajuns la noul acord numit **concordat.** În primul rînd, guvernul — fără să nege justeţea multora dintre revendicări — declară, limpede, că acceptarea sporirilor solicitate ar compromite strategia sa economică, ale cărei rezultate nu sînt încă pe deplin satisfăcătoare. Soluţia ar fi un compromis şi o atenţie mai mare pentru categoriile mai dezavantajate la negocierile salariale viitoare. Totodată, guvernul recunoaşte că are nevoie de sprijinul sindicatelor în continuarea politicii sale şi, în acest an, în mod deosebit, pentru cîştigarea alegerilor. Deci, colaborarea este categoric necesară.

În al doilea rînd, în cadrul sindicatelor au intervenit, în ultimii ani, mai multe modificări. Au fost aleşi noi lideri, mulţi mai de stînga. S-au întinerit rîndurile. Dar — şi aceasta este, poate, cel mai important — se poate observa, acum, o radicalizare mai pronunţată : noile generaţii de sindicalişti ţin cont, în mai redusă măsură, de tradiţii, îşi manifestă mai deschis împotrivirea faţă de unele decizii ale conducerilor, insistă pentru obţinerea unor condiţii de muncă şi de trai mai bune, independent de starea generală, se fac adepţii „comparabilităţii" (egalizarea salariilor diferitelor sectoare de activitate — particular sau naţionalizat), îşi sporesc legăturile cu partidul comunist, unii lideri fiind chiar membri ai acestui partid. Acest fenomen — care ar putea fi numit „noul sindicalism" al acestui veac — obligă, în mare măsură, la reconsiderarea raporturilor cu partidul laburist. Şi sindicatele doresc o colaborare. Dar, cum condiţiile sînt altele în 1979, bazele acestei colaborări au fost modificate. Totodată, sindicatele nu doresc eşecul laburiştilor la alegeri. De aceea, stabilirea şi semnarea unui acord — care stipulează continuarea colaborării şi, în plus, are în vedere o perspectivă suficient de îndepărtată — ar putea avea o anume influenţă asupra electoratului.

„Concordatul" continuă, prin urmare, coordonatele generale ale „contractului social", diferenţele fiind mai puţin semnificative dacă se abordează perspectiva. Rămîne de văzut dacă efectele sale vor fi asemănătoare celor din ultimii ani şi, mai ales, benefice laburiştilor.

Stelian Ţurlea

Preşedintele R. F. Germania, Walter Scheel (în centrul fotografiei), a sosit, la începutul acestei săptămîni, într-o vizită de stat în Austria, fiind întîmpinat de preşedintele austriac, Rudolf Kirchschläger (dreapta)

N.A.T.O.

Dosarul dezacordurilor — capitolul militar

NATO revine mereu în actualitate. Nu numai prin declaraţiile generalului Haig dornic să sacrifice pe altarul înarmărilor bugete mai substanţiale. Se discută despre perfecţionarea armamentului şi, inevitabil, despre contractele ce vor însoţi deciziile pe acest plan, contracte ce pot traversa oceanul sau rămîne pe continent. Preocupări generează, în cadrul alianţei, simptomele unui proces de lentă, dar vizibilă erodare a raporturilor dintre membrii „familiei atlantice".

Iarna, cu capriciile ei, s-a dovedit mai puternică decît ţancurile atlantice. Intemperiile care bîntuie pe continent l-au obligat pe generalul Alexander Haig, comandantul suprem al forţelor NATO din Europa, să se îndepărteze de la planurile minuţios întocmite, ordonînd oprirea, înainte de termen, a marilor manevre de iarnă „Certain Sentinel". 4 300 vehicule de toate tipurile, printre care s-au contabilizat 700 tancuri, n-au mai putut fi folosite în afara reţelei rutiere, deoarece daunele provocate agriculturii vest-germane riscau să furnizeze o notă de plată de dimensiuni considerabile. Generalul s-a declarat, totuşi, „în întregime satisfăcut" de aceste manevre la care au luat parte 63 000 militari. Satisfacţia lui nu pare a fi împărtăşită de unii oameni politici de pe malurile Rinului, care, într-o măsură, sînt tentaţi să plaseze sub semnul îndoielii utilitatea unor asemenea exerciţii. Potrivit agenţiei „Reuter", aceşti exponenţi politici nu-şi ascund rezervele faţă de acţiuni care pun Occidentul într-o lumină nefavorabilă şi care „pot afecta procesul de destindere". Ar mai fi şi latura materială : pagubele pe care trebuie să le suporte vest-germanii, dar aceste inconveniente devin minore în raport cu obiecţiile de ordin politic. Dubiile mărturisite la Bonn nu sînt surprinzătoare. Încă din septembrie, oficialităţi ale Ministerului apărării au criticat amploarea manevrelor atlantice prevăzute pentru toamnă şi nu l-au cruţat pe generalul Haig, atribuindu-i intenţia „de a se pune pe el însuşi în valoare". O aluzie la ambiţiile generalului care, recent, avea să anunţe că va abandona, în iunie, comandamentul NATO şi care s-ar putea angaja în jocul politic american ? Există comentatori care cred că Haig ar dori să utilizeze notorietatea dobîndită graţie uniformei militare pentru a se impune în politica americană („Nu am nici un fel de planuri pentru nici o profesie sau angajament, dar nimic nu este exclus" — a răspuns întrebărilor insistente ale reporterilor).

Nemulţumirile Bonnului vizează, însă, mai puţin persoana generalului şi mai mult orientările Washingtonului. Hans Apel, ministrul vest-german al apărării, pleda pentru examinarea prudentă a raportului dintre valoarea militară a acţiunilor şi efectele lor politice. În NATO, afirma el, oamenii politici sînt cei care trebuie să decidă şi nu poate fi vorba ca numai militarii să aibă cuvîntul. „Die Welt" înregistra temeri exprimate în cercurile NATO, potrivit cărora asemenea declaraţii ar putea fi „semnul prevestitor al unei modificări a atitudinii Bonnului faţă de alianţă". O modificare de atitudine nu presupune o îndepărtare de NATO. Bonnul are, de altfel, grijă să sublinieze fidelitatea sa faţă de blocul atlantic ca un „element inalterabil" al politicii sale externe. Dar evoluţia raporturilor dintre Bonn şi Washington ilustrează schimbările intervenite în interiorul unui pact care suportă destul de greu eroziunea timpului şi a evenimentelor. Elementul esenţial l-ar reprezenta, în viziunea ziarului „The Guardian", „îngrijorarea în legătură cu credibilitatea viitoare a angajamentului american" (faţă de Europa occidentală). Partenerul major nu mai oferă garanţiile de odinioară. Ceilalţi membri ai NATO privesc cu suspiciune promisiunile sale, refuzînd să-şi lege soarta de o politică pe care nu o pot determina. „Germania occidentală şi alte ţări vest-europene au devenit mai puţin dispuse ca în trecut să accepte dominaţia americană asupra elaborării politicii atlantice" — constată tot „The Guardian". Reticenţele sînt, desigur, diferenţiate şi originea lor nu este uniformă. Interesele specifice joacă un rol cardinal, determinînd poziţii neconcordante. Generalii care comandă NATO propun accelerarea înarmărilor, amplificarea bugetelor militare. Comandantul suprem al flancului nordic al NATO, generalul Peter Whiteley, s-a declarat „dezamăgit" de bugetul militar norvegian pe 1979. Generalul a dat, în plus, sfaturi parlamentarilor spre a opera modificări bugetare în sensul dorit de el. Ceea ce i-a atras replica dură a guvernului de la Oslo care l-a acuzat de amestec în treburile interne ale ţării. Incidentul a fost închis, spiritele s-au calmat, dar întîmplarea are o semnificaţie peste care nu se poate trece. Chiar şi aliaţii care se distingeau, cu zel, printr-o alinieré necondiţionată au devenit mai reticenţi. În ce priveşte Parisul, a cărui atitudine a creat destule probleme

Generalul Haig : „Nimic nu este exclus"...

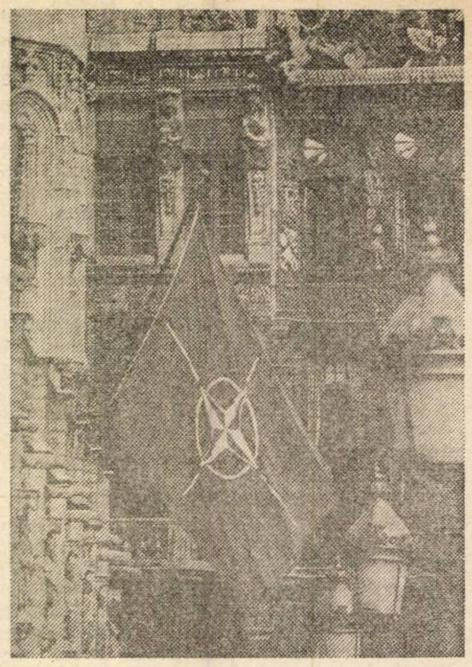

NATO : o alianţă supusă eroziunii timpului şi evenimentelor

aliatului american, perseverează pe o linie autonomă, după cum au demonstrat-o precizările franceze din ultimele săptămîni privind politica în materie de apărare.

Cei patru mari (S.U.A., Anglia, Franţa, R.F.G.) s-au străduit să ofere, în Guadelupa, o imagine solidară. S-au spus cuvinte frumoase, s-a zîmbit fotografilor, dar, în şedinţe restrînse, armonia n-a semănat cu cea proclamată public. Informaţiile care circulă relevă că poziţiile celor patru au fost diferenţiate în unele probleme cu caracter militar. „Cecul în alb" solicitat de preşedintele Carter, din partea interlocutorilor săi, n-a fost acordat. Perspectivele unui dialog „SALT-III" au provocat un refuz francez clar de a plasa „forţa de descurajare" de care dispune Parisul într-o panoplie occidentală negociată la nivelul blocurilor. Bonnul, în schimb, manifestă un vizibil interes pentru deblocarea negocierilor M.B.F.R. de la Viena, care bat pasul pe loc şi n-au realizat progrese după peste cinci ani de deliberări. Londra este, în esenţă, mai aproape de atitudinea americană. N-a fost întîmplător că ideea franceză a unei conferinţe europene a dezarmării n-a obţinut din partea americană decît o formală promisiune de a fi luată în studiu, ceea ce traduce rezerve. Bonnul exprimă sprijin faţă de propunerea pariziană. Un sprijin care nu trebuie trecut doar în contul unor „relaţii speciale" care sînt vizibile în C.E.E. Cordialitatea franco—vest-germană nu exclude rivalităţi care sînt perceptibile nu numai în spaţiul economic. S-a scris, deseori, că R.F.G. ar fi un „gigant economic" şi un „pitic politic". Prezenţa cancelarului federal la conclavul din Guadelupa a consacrat intrarea R.F.G. în „clubul" celor mari ai Occidentului, fără însă a beneficia de „atúul nuclear".

Răceala sesizată în relaţiile americano—vest-germane, pe care, public, ambele capitale s-au străduit s-o minimalizeze, este legată de neînţelegerea de către Washington a noilor realităţi din Europa occidentală. „Americanii nu acordă nici o atenţie necesităţilor şi dorinţelor aliaţilor lor" — scria „The Economist". Problema nu se referă doar la cheltuielile pentru întreţinerea trupelor americane de pe continent sau la achiziţionarea de armament. În vînzările de arme în cadrul NATO, balanţa comercială este, în general, de 10 la 1 în favoarea S.U.A. (Haig recunoştea că a auzit şi cifre de... 22 la 1). Aspectul cel mai

sensibil rămîne cel politic. Hans-Dietrich Genscher, într-un articol publicat de „Revue de l'OTAN" (nr. 6/decembrie 1978), sublinia necesitatea „unui dialog permanent" în cadrul NATO. „A fi doar de acord asupra scopurilor comune nu este suficient" — opina ministrul vest-german de externe, care se pronunța pentru „un sistem de consultări regulate" între vest-europeni și americani, la toate nivelurile. Bonnul, despre care „Die Zeit" scrie că este „partenerul vest-european cel mai important" al S.U.A., dorește să fie consultat atunci cînd se adoptă decizii ce vizează interesele sale. Exact ceea ce revendică și alți aliați ai Washingtonului. Președintele Valéry Giscard d'Estaing a exprimat clar sentimentele acestora : „Este de dorit să menținem relații prietenești cu Statele Unite, însă Europa (occidentală) trebuie să fie independentă pentru a putea exista". Mai poate fi făcută o observație : prima linie de preocupări vest-germane privește Europa. Bonnul este mai prudent în legătură cu alte continente, preferînd pătrunderi economice. Washingtonul se dovedește ghidat de o strategie globală, fiind angajat într-o competiție cu o miză mult mai mare. Obiectivele diferite determină o ordine de priorități care nu se corelează în mod perfect. Herbert Wehner a produs o oarecare vîlvă prin declarațiile pe care le-a repetat ostentativ. „Eminența cenușie" a social-democrației vest-germane („Le Figaro") nu este în favoarea asumării unor riscuri suplimentare prin instalarea de noi arsenale nucleare pe teritoriul R.F.G. Reticențele sale l-au condus spre un dezacord cu cancelarul federal. Avertismentele influentului șef al grupului social-democrat din Bundestag urmează „săgeților" pe care, cu cîteva luni în urmă, Egon Bahr, secretarul general al P.S.D., le-a lansat împotriva bombei cu neutroni.

Tendințele contradictorii detectabile în raporturile dintre membrii NATO au ca fundal înmulțirea tentativelor de a stimula cursa înarmărilor în numele unui „echilibru al terorii" ce ar fi periclitat. Înțelegerea privind cele 18 „radaruri zburătoare" AWACS (investiție : aproape trei miliarde dolari), creșterea arsenalului antitanc cu 25 la sută într-un an, realizarea în practică a disputatului „contract al secolului" (348 avioane achiziționate de Belgia, Olanda, Danemarca și Norvegia) sînt măsuri ce nu pot fi disociate de amplificarea neliniștitoare a bugetelor militare. Apariția unor noi generații de arme mai sofisticate și mai costisitoare introduce elemente de tensiune suplimentare, subminează speranțele în destindere.

După ședința de cabinet de la Bonn, în săptămîna trecută, s-a dat publicității o declarație în care se afirmă că guvernul vest-german intenționează să-și intensifice eforturile pe plan regional și mondial în direcția controlului înarmărilor. Bonnul se pronunță pentru continuarea convorbirilor M.B.F.R., „cu răbdare", făcînd apel la solidaritatea occidentală. La rîndul ei, Franța, ocupîndu-și locul în forul de la Geneva consacrat dezarmării, exprima speranța ruperii „cercului vicios al discuțiilor sterile". Dar Parisul a ținut să precizeze „caracterul independent al forței sale de descurajare" („France Presse").

Evoluțiile din NATO dezvăluie un proces de substanță, cu efecte pe termen lung, mai puțin spectaculos în aspectele sale exterioare, dar care implică natura legăturilor dintre componenții alianței. Fenomenul se exprimă, în prezent, pe planul contestației subtile sau nedisimulate, în multiplicarea renunțării la vechiul reflex al unei identificări automate cu politica Washingtonului. Cu toate că, teoretic, armonia punctelor de vedere este proclamată cu neslăbită perseverență în documente și declarații.

Eugeniu Obrea

BRUXELLES

„Misiunea de mediere"

Willy Claes : după o tentativă nereușită, o nouă încercare — „misiunea de mediere"

Belgienii par obișnuiți cu crizele de guvern pentru că istoria lor este presărată din abundență cu asemenea evenimente. Totuși, decizia luată la Palatul regal de a apela la o „misiune de mediere" este fără precedent. Această „premieră" politică traduce îngrijorarea în fața unui impas care riscă să se prelungească, depășindu-se toate recordurile în materie.

La Bruxelles, unde frecvența crizelor este mai mare decît în alte capitale apusene, datorită fărîmițării forțelor politice și a mozaicului comunitar și unde, de obicei, răbdarea se asociază resemnării și scepticismului, începe să se resimtă o pronunțată neliniște. După 57 de zile în care tatonările, contactele și negocierile s-au consumat într-un tempo alert, Wilfried Martens s-a văzut nevoit să certifice eșecul tentativei sale de a forma un nou guvern. Liderului social-creștinilor flamanzi nu i-a mai rămas altceva de făcut decît să comunice public, cu vizibilă amărăciune, diagnosticul : „Neîncredere generală". Reproș pe care l-a adresat tuturor interlocutorilor, inclusiv propriului său partid, partid pe care îl prezidează dar care i-a opus un veto categoric atunci cînd unele din soluțiile preconizate au dovedit un plus de suplețe. S-a început discuția cu șase partide, apoi la masa tratativelor n-au mai rămas decît patru, pentru ca, în final, Martens să se regăsească singur, incapabil pentru moment să dezlege nodurile crizei. În esență, componența guvernului este legată de dificilul dozaj comunitar și de locul partidelor lingvistice. Viitorul statut al Bruxelles-ului (enclavă francofonă în zona flamandă) se află în centrul acestei controverse prelungite și pe care alegerile din decembrie n-au clarificat-o (vezi „Lumea" nr. 8/1979). Gravitatea situației este subliniată de înmulțirea dosarelor economice nesoluționate, ceea ce riscă să provoace dereglări sociale. Șomajul, inflația, deficitul bugetar se amplifică în condițiile în care există un vid al guvernării, o autentică absență a factorului decizional. Echipa ministerială condusă de Paul Van den Boyenants rezolvă problemele curente, dar nu poate aborda problemele spinoase, blocate de impasul din viața politică a țării.

După eșecul lui Martens, au circulat mai multe nume de „formatori". Tradiția cere ca să fie solicitat un reprezentant al formațiunii care a determinat dificultățile existente. Vinovații principali, în viziunea multora, ar fi social-creștinii flamanzi, care au manifestat o rigiditate ce a alterat relațiile cu partenerii de guvernare. Alții atribuie cauza acestui imbroglio politic intransigenței socialiștilor majoritari în Valonia și care leagă prezența în guvern de includerea „frontului francofonilor" — cîștigătoarea alegerilor la Bruxelles.

În timp ce comentatorii întocmeau liste cu posibili „formatori", suveranul a decis să inițieze „misiunea de mediere" — „pentru prima oară în istoria Belgiei", după cum observa ziarul „Le Soir". Misiunea a fost încredințată unui fruntaș politic flamand și unui coleg al său valon. Cei doi aparțin marilor „familii" politice : social-creștinii și socialiștii. Dar, se remarcă, este un socialist flamand — Willy Claes și un social-creștin francofon — Charles Ferdinand Nothomb. Adică, s-a produs o oarecare inversare de roluri, deoarece în Flandra sînt majoritari social-creștinii, iar în Valonia socialiștii. Pentru Claes, ministru al economiei, este o reintrare în scenă, deoarece după scrutinul din decembrie a încercat să reînnoade firele care uneau pe participanții la vechea coaliție guvernamentală. Șansele „misiunii de mediere" sînt greu de evaluat. La Bruxelles, afirmă „Le Monde", „lumea politică n-a cunoscut niciodată o asemenea dezordine". Două luni de criză amenință să doboare „recordurile" de pînă acum (78 zile în 1968). Pesimiștii nu exclud ca viitoarele alegeri pentru parlamentul „celor nouă" (iunie) să găsească Belgia fără guvern. Totuși, la Bruxelles, n-au dispărut optimiștii...

E. O.

Aflat într-o vizită oficială la Moscova, ministrul de externe al Franței, Jean François-Poncet (stînga), a fost primit de Aleksei Kosîghin, președintele Consiliului de Miniștri al Uniunii Sovietice

VIENA

Alegeri anticipate pe fundal economico-social

Lideri ai Partidului socialist și ai Partidului populist într-o convorbire consacrată îmbunătățirii atmosferei politice : în prim plan, în centrul fotografiei, președintele Partidului socialist și cancelarul Austriei, dr. Bruno Kreisky ; în planul doi, al cincilea din stînga, Josef Taus, președintele Partidului populist

Campania electorală pentru reînnoirea parlamentului austriac se află în plină desfășurare. Deși una din cele mai scurte din istoria țării, ca urmare a deciziei guvernului socialist de a devansa cu cinci luni data alegerilor legislative, înfruntarea se anunță dură, fiind grăitoare în acest sens frecventele luări de poziții ale personalităților principalelor partide reprezentate în Consiliul Național, poziții caracterizate de presa austriacă drept „lipsite de menajamente".

Motivarea hotărîrii guvernului de a recurge la alegeri parlamentare anticipate (acestea vor avea loc la 6 mai, în loc de 7 octombrie a.c., cum fusese inițial stabilit) a fost circumscrisă de cancelarul federal Bruno Kreisky dorinței de a fi evitată o campanie electorală „prea lungă și prea costisitoare". Dincolo însă de acest deziderat, observatorii subliniază preferința Partidului socialist — care guvernează de opt ani Austria cu o majoritate parlamentară absolută — de a vedea instalat, cît mai grabnic, un nou guvern, care să-și dedice, cu prioritate, activitatea elaborării unei strategii pe termen lung, capabilă să diminueze, pe plan național, efectele crizei prelungite ce confruntă statele occidentale industrializate.

Accentul pus unanim de protagoniști, în cadrul luărilor de poziții, pe problematica economică oferă, de altfel, indicii clare asupra „terenului" actualei bătălii electorale. Un teren la care, fără îndoială, electoratul austriac a devenit cu atît mai sensibil cu cît, în ultima vreme, conjunctura economică începe să fie mai puțin favorabilă Austriei. Astfel, deși aici, ani la rînd, șomajul a înregistrat cote foarte mici, în timp ce cota inflaționistă s-a menținut la niveluri scăzute, Austria aflîndu-se, din acest punct de vedere, într-o situație mai bună decît marea majoritate a celorlalte state vest-europene, stagnarea apărută în industrie — și, drept urmare, o serie de restrîngeri a capacităților de producție, efectuate în industria metalurgică, a mineritului, textilă, soldate cu concedierea mai multor sute de salariați —, ca și planurile de restructurare anunțate, pentru acest an, de o serie de întreprinderi din industria siderurgică, chimică, alimentară, precum și din alte ramuri, anunță o certă erodare a stării economice și sociale.

În timp ce Partidul Socialist din Austria a decis, așadar, chemarea anticipată la urne a electoratului, convins că șansele de a-și păstra majoritatea absolută în parlament și în următoarea legislatură sînt mai bune acum decît ar fi fost, datorită tendințelor în economie, spre sfîrșitul anului, Partidul populist și Partidul liberal — formațiuni politice de opoziție, reprezentate în forul legislativ suprem — s-au raliat acestei hotărîri în ideea că simptomele de „uzură a puterii", apărute la socialiști, îndeosebi în cursul ultimelor luni, vor putea fi exploatate cel mai bine acum, pentru înclinarea balanței alegerilor în favoarea lor. În orice caz, reculul socialiștilor la scrutinul municipal din Viena, înfrîngerea guvernului în referendumul pentru punerea în funcțiune a centralei nucleare de la Zwentendorf, însuși climatul din sînul Partidului socialist, care a cunoscut o ușoară deteriorare, adăugate evoluțiilor pe plan economic și social, întăresc aceste speranțe.

Va putea oare partidul condus de dr. Bruno Kreisky, așa cum a făcut-o și în cele două alegeri generale anterioare, să le dovedească neîntemeiate ? Măsurile adoptate, recent, de guvern, pentru relansarea economiei, arată că, cel puțin în ceea ce privește principalul „teren" al bătăliei electorale, Partidul socialist este hotărît să-și priveze opoziția de importante argumente. A fost, astfel, suprimată taxa asupra investițiilor, costul creditelor a fost diminuat, au fost luate o serie de măsuri pentru sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii. De asemenea, se au în vedere măsuri pentru relansarea sectorului textil și siderurgic, înviorarea exportului, precum și a turismului. Mijloacele financiare alocate acestui program pe cinci ani totalizează 8,3 miliarde de șilingi, pentru acest an fiind prevăzute 3,7 miliarde.

Deci, un plan de relansare a economiei, considerat, de altfel, bun chiar de către Josef Taus, președintele Partidului populist ; cu remarca acestuia de a fi, totuși, prea tîrziu adoptat. Este un fapt că efectele concrete ale acestor măsuri nu se vor putea simți decît peste mai multe luni. Dar, sînt de părere observatorii, efectul lor psihologic ar putea juca un rol nu lipsit de importanță în actuala campanie electorală.

Vasile Crișu

Între 14—16 februarie a avut loc vizita președintelui Jimmy Carter, în țara vecină, Mexic. Între problemele discutate: livrările de petrol mexican către Statele Unite, comerțul bilateral, soarta imigranților mexicani în S.U.A.

Se schimbă clima pe Terra?

Specialiştii încearcă să descifreze perspectivele climatice ale secolului al XXI-lea

Se schimbă clima pe Terra? Este o întrebare la care încearcă să răspundă specialiştii în climatologie reuniţi într-un colocviu de ample dimensiuni. Dilemele lor privesc viitorul. Nu-i vorba doar de schimbările curente, cele care privesc asaltul brusc al iernii sau neaşteptate încălziri. Prognozele pe termen scurt aparţin obişnuitului, cu doza de eroare ce nu poate fi exclusă. Dar, la Geneva, se discută despre deceniile viitoare. Ipotezele sînt diverse, argumentele provin din variate surse şi, fireşte, o sinteză este greu de stabilit. Dacă omul va continua să ardă carbon şi petrol în cantităţi crescînde, este probabil că va împiedica planeta să se răcească. Rămîne de văzut dacă aceasta este un avantaj sau un inconvenient. Temperatura, care, din 1880 pînă la jumătatea acestui secol, a cunoscut o creştere, este actualmente în scădere. O scădere greu perceptibilă. Dar erorile nu pot fi excluse.

Care este influenţa climei asupra destinului uman? Specialiştii pretind că înflorirea civilizaţiei scandinave în Evul Mediu este o consecinţă a încălzirii climatului, înregistrată din secolul IX pînă în secolul XIII.

Unii văd viitorul climat al Terrei într-o optică mai puţin optimistă. Alţi specialişti îi contrazic. Este, desigur, prematur să se desprindă concluzii. Momentul este al studiilor.

Încălzire? Răcire?

Savanţi de la Observatorul geofizic din Leningrad consideră că temperatura Terrei se reîncălzeşte. „Valuri anormale" ar mai putea fi resimţite pînă în 1990. Dar tendinţa generală, consideră ei, este cea a îndulcirii climatului. Desigur, vor rezulta modificări ale regimului precipitaţiilor, se va provoca o slăbire a cicloanelor etc. Ştiinţa s-a dovedit, însă, capabilă să angajeze bătălia cu capricioasa natură. Oamenii ar trebui să-şi conjuge eforturile pe acest plan. Competiţia ruinătoare a înarmării ar putea fi înlocuită cu o cooperare constructivă, în beneficiul tuturor popoarelor.

La Geneva s-au reunit experţi cunoscuţi în climatologie. Pe ordinea de zi: viitorul climatic al planetei. După ani de îndoieli şi de dezbateri contradictorii, specialiştii au un punct comun: neliniştea — constată revista „L'Express". Îngrijorarea nu este datorată valului de frig care a cuprins Europa. Acesta reprezintă un simplu fenomen meteorologic, o modificare efemeră a atmosferei, neplăcută desigur, dar care nu are nimic excepţional.

Nu. Umanitatea ar putea fi confruntată cu o mutaţie mai cuprinzătoare şi mai persistentă: o profundă schimbare a climei. Şi majoritatea specialiştilor prevăd nu atît o scădere, cît o creştere, chiar minimă, a temperaturii — afirmă revista pariziană.

Primul semnal: o ceaţă ciudată care de circa 20 de ani pluteşte deasupra Arcticii. Identificată de cercetătorii americani, această ceaţă nu are nimic natural. Este vorba de nori încărcaţi cu acid sulfuric şi cu sulfat de amoniac, pe care vînturile de iarnă şi de primăvară îi împing către Pol dinspre marile centre urbane şi industriale ale emisferei de nord. Actualmente, la Point Barrow, în Alaska, şi la Spitzberg, în Norvegia, conţinutul de acid sulfuric din aer este de 2 micrograme/mc. În nord-estul Statelor Unite, el este de două ori şi jumătate mai ridicat. Această ceaţă poluată, explică cercetătorii americani, joacă rolul unor geamuri, ca într-o seră: reţine căldura deasupra banchizei. „În cîteva zile, temperatura acestei mase de aer a crescut cu cîteva grade: un ritm terifiant", — declara, la o reuniune a Academiei de ştiinţe din New York, prof. Kenneth Rahn, unul din specialiştii care au identificat această ceaţă.

„Atenţie, omul este pe cale de a modifica clima într-o manieră care s-ar putea dovedi ireversibilă!". În octombrie 1978, la un colocviu organizat la Nisa de Centrul naţional de studii spaţiale (CNES), climatologul Herbert Flöhn lansa acest avertisment. Desigur, nu va fi prima dată cînd Terra va cunoaşte acest gen de perturbare. Înaintea erei glaciare, acum circa 3 milioane de ani, nivelul oceanelor a crescut cu 15 metri. Probabil în urma topirii gheţurilor din Antarctica. „Paleo-climatologii" sînt neobosiţi cînd este vorba să descrie ciclurile climatice ale trecutului. Acestea sînt de ordinul a miliarde de ani, iar preistoria omului se numără în milioane de ani.

„L'Express" arată că, în zorii istoriei Terrei, acum circa 5 miliarde de ani, atmosfera se compunea din gaze carbonice, metan, azot şi vapori de apă. Acum un miliard de ani, aceste elemente s-au transformat în carbon, oxigen şi azot, dînd naştere vieţii. Fazele de frig intens alternează cu perioadele interglaciare calde, mai scurte, între zece şi cincisprezece mii de ani.

În prezent trăim într-o eră interglaciară care a început acum 10 800 de ani. Este vorba de holocen, epoca agriculturii şi a civilizaţiei, perioada în care omul şi-a extins dominaţia sa pe Pămînt.

În decursul acestor perioade, planeta noastră cunoaşte cicluri climatice mai scurte şi mai neregulate. Din anul 1500 pînă în 1850, în Europa occidentală iernile sînt reci, verile ploioase, banchiza înaintează în nordul Atlanticului şi gheţarii coboară în văi. Apoi, clima se încălzeşte din nou.

Pentru a explica aceste variaţii, astronomii şi fizicienii invocă diferite fenomene naturale: variaţia căldurii solare către Pămînt, a orbitei terestre în jurul Soarelui şi deriva continentelor.

Oricare ar fi cauzele naturale, schimbările climatice sînt înscrise în istoria Terrei. Noutatea care mobilizează astăzi toţi experţii este că omul însuşi, prin transformările brutale pe care le impune planetei, ar fi principalul responsabil al schimbării care ameninţă. Şi că ritmul acestei perturbări ar fi infinit mai rapid decît cel al ciclurilor naturale.

Activităţile umane aduc, într-adevăr, perturbări fără precedent în atmosfera terestră. Normal, aceasta este sediul unui „du-te-vino" termic: Terra primeşte căldura solară şi trimite în spaţiu o parte din ea. Or, ansamblul poluărilor produse de om formează un ecran care perturbă funcţionarea acestei maşini termice. Primul acuzat: gazul carbonic provenit din arderea energiilor fosile (cărbune, petrol) a căror producţie creşte în ritmul dezvoltării industriale şi urbane. Permeabil ca sticla la trecerea razelor solare, gazul carbonic reţine căldura emisă din nou sub formă de raze infraroşii. El o menţine deci într-o atmosferă joasă. Este ceea ce climatologii numesc *efectul de seră*.

În prezent, atmosfera terestră nu conţine decît 0,3 la sută gaz carbonic. Venus, a cărei atmosferă conţine 93 la sută gaz carbonic, cunoaşte temperaturi de 470 de grade. Or, de la începutul revoluţiei industriale, conţinutul de gaz carbonic în aer s-a mărit deja de la 10 la 20 la sută. Începînd cu jumătatea secolului, reziduurile anuale ar fi de ordinul a 5 miliarde de tone. Ecologul Kenneth Hare apreciază că aceste reziduuri cresc de acum cu 3 la sută pe an. Şi nu s-a terminat încă. „În anul

2050, proporția de CO_2 în aer se va dubla, iar temperatura se va ridica cu 2—3 grade în zonele temperate, în timp ce precipitațiile se vor mări în medie cu 7 la sută — prevede Stephen Schneider, de la Centrul de cercetări atmosferice din Boulder (Colorado). „Procentul de CO_2 se va dubla din nou înainte de sfîrșitul secolului viitor, și creșterea temperaturii va atinge circa 6 grade înainte de anul 2100", adaugă William Kellogg, unul din cei mai mari meteorologi americani. Aceiași cercetători consideră că încălzirea va fi de 3—5 ori mai substanțială la Poli. Pentru S.U.A., aceasta ar însemna secetă în statele din Middle West, principalul rezervor de cereale.

O creștere a temperaturii mărilor cu 5 grade ar fi de ajuns spre a ridica nivelul oceanelor cu 1 metru, apreciază Roger Revelle de la universitatea din California, San Diego, într-un raport înaintat Academiei de științe a S.U.A. Acum o lună, la un colocviu al Asociației americane pentru promovarea științei, la Houston, Revelle adăuga că respectiva calotă glaciară s-ar retrage cu 10 grade latitudine în Arctica. Chiar dacă dezghețarea banchizei oceanice nu influențează decît în mică măsură nivelul mărilor, ea va avea efect asupra temperaturilor la suprafața oceanelor și, deci, asupra ecosistemelor marine, a posibilităților de pescuit și a climei din regiunile de coastă. După Kellogg, o topire completă a calotei glaciare ar face ca nivelul oceanelor să crească cu 65 de metri! O eventualitate, din fericire, puțin plauzibilă.

Cei mai pesimiști înfățișează un scenariu aproape similar pentru Antarctica. În favoarea încălzirii, ninsorile mai abundente ar exersa o presiune mărită asupra calotei glaciare. Or, la vest de Polul Sud, aceasta se sprijină pe un soclu situat sub nivelul mării. Îngreunată, această calotă ar putea să se miște în ocean, ceea ce ar provoca o creștere a nivelului mărilor cu 5 metri. Cu care s-ar putea acoperi Florida și Olanda, cît și o serie de mari porturi din lume.

Aceste previziuni se sprijină pe modele matematice complexe și nu pe certitudini — atrage atenția revista franceză. Unii consideră că extrapolările lui Revelle, Kellogg, Flöhn și Schneider sînt exagerate. Într-adevăr, obiectează ei, dacă ritmul eliminărilor de CO_2 în atmosferă este de 5 miliarde de tone pe an, conținutul total de gaz carbonic din aer ar trebui să fie dublu față de cel măsurat de laboratoare. Aceasta este dovada, spun ei, că, datorită pădurilor și oceanelor care

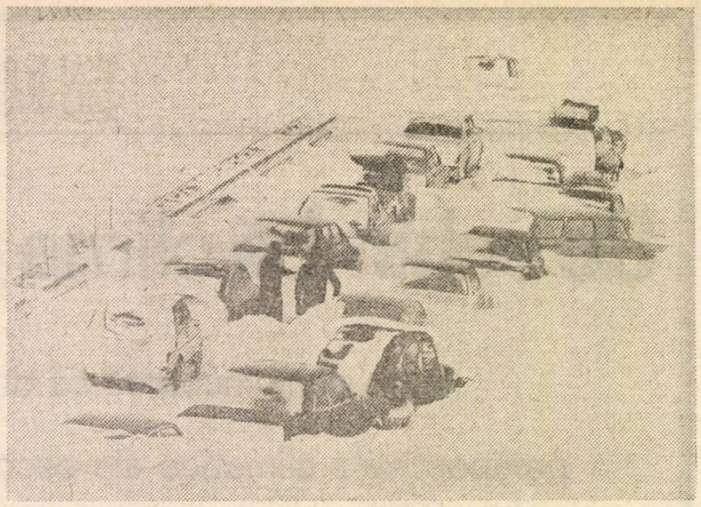

Iarna rămîne capricioasă. O dovedește experiența acestor săptămîni

absorb gazul carbonic și elimină oxigenul, planeta nu este în pericol.

Din păcate, dezvoltarea activităților umane atacă și acest mecanism natural de epurare. Pădurile tropicale, care absorb, numai ele, 42 la sută din CO_2 produs în lume, sînt exploatate pe scară largă de către companiile forestiere sau defrișate de țărani pentru noi terenuri. Cea mai mare pădure din lume, aceea din Amazonia, se retrage sub „loviturile" progresului: străbaterea Transamazoniei, exportul de lemne etc. „Dacă despădurirea continuă, brazilienii vor crea aici o altă Sahară" — pretinde ecologul american Harry Knowles.

În ce privește oceanele, capacitatea de absorbție a straturilor lor superioare ajunge în prezent la saturare. Pentru a absorbi excedentul de CO_2, trebuie să se apeleze la mecanismele lente de schimb între apa de la suprafață și straturile profunde. Un reechilibru care, spun specialiștii, cere cel puțin o mie de ani... În sfîrșit, poluarea mării prin pelicule de hidrocarburi, mai ales în apropierea regiunilor polare, ar diminua și schimbul între suprafață și adîncuri, ca și posibilitățile de reflectare a razelor solare.

Producția crescîndă de CO_2 și distrugerea accelerată a epuratorilor naturali se conjugă spre a mări efectul de seră: clima terestră pare a fi într-adevăr destinată reîncălzirii. Dacă nu acționează și alte tipuri de poluări, în sensul invers, al răcirii. Este teza americanului Reid Bryson, pentru care fenomenul esențial este eliberarea în atmosfera terestră a circa 690 milioane tone de praf pe an. Încă un „ecran". Dar acesta, departe de a reține căldura, este un obstacol în calea razelor solare.

Bryson se sprijină pe calculele efectuate după marile erupții vulcanice care au eliberat peste 100 milioane tone de particule. După erupția lui Krakatoa, din insulele Sonde (Indonezia), în 1883, a vulcanului Bezymianny, în Kamciatka, în 1956, și a muntelui Agung, în Bali, din 1963, s-au înregistrat ierni aspre. De asemenea, ar trebui să se aștepte o răcire climatică a ceea ce Bryson numește „vulcanul uman".

O ipoteză care rămîne foarte minoritară printre specialiști. Majoritatea specialiștilor apreciază că, dimpotrivă, particulele de praf creează și ele un efect de seră. Ele nu ar reprezenta un ecran pentru razele solare decît atunci cînd concentrarea lor în aer ar fi enormă. Un fapt este sigur: temperatura marilor metropole dominată de un ecran de gaz carbonic și de diverși poluanți este totdeauna ușor superioară celei din regiunile rurale învecinate lor.

■

Complexitatea științifică a fenomenelor climatice, a multiplelor interacțiuni între factorii naturali de variație și activitățile umane cer, într-adevăr, o mobilizare mondială a mijloacelor de cercetare. Pînă în prezent, cunoștințele în materie de climă se sprijină esențialmente pe studiul variațiilor trecute. Mai multe tehnici, analiza straturilor glaciare ale Groenlandei sau studiul striațiilor concentrice ale arborilor permit să se reconstituie istoria climei. Se știe, de exemplu, că acum circa șase mii de ani, planeta a cunoscut un fel de „mică eră tropicală". În acea epocă, așa cum atestă frescele tassili, populațiile din Sahara trăiau din cultivarea pămîntului și din creșterea animalelor. Pe timpul lui Herodot, Africa de nord era grînarul lumii antice.

Această prospecțiune a trecutului permite să se imagineze care ar fi putut fi consecințele unei ușoare încălziri. Dar ea nu permite nici înțelegerea, nici prevederea metamorfozelor, capricioase ca fumul, ale acestui imens strat fluid care îmbracă planeta noastră. Desigur, există legi fizice care să condiționeze evoluția timpului, deci a climei. Dar aceste legi scapă uneori înțelegerii experților.

Lansat în decembrie, programul G.A.R.P. (Global Atmospheric Research Program) mobilizează un număr de mijloace fără precedent. Timp de 12 luni, stațiuni terestre, baloane-sondă, geamanduri, nave și avioane vor măsura permanent toți parametrii atmosferei, în timp ce cinci sateliți situați la 36 000 km altitudine îi vor fotografia comportamentul. Vor trebui doi ani pentru a pune aceste date în ordinatoare. Și, poate peste cinci ani, specialiștii vor fi în măsură să anunțe cu mai multă certitudine ce climă va avea planeta în zorii secolului viitor.

Încălzire sau răcire? Dezbaterea este încă deschisă — consideră „L'Express".

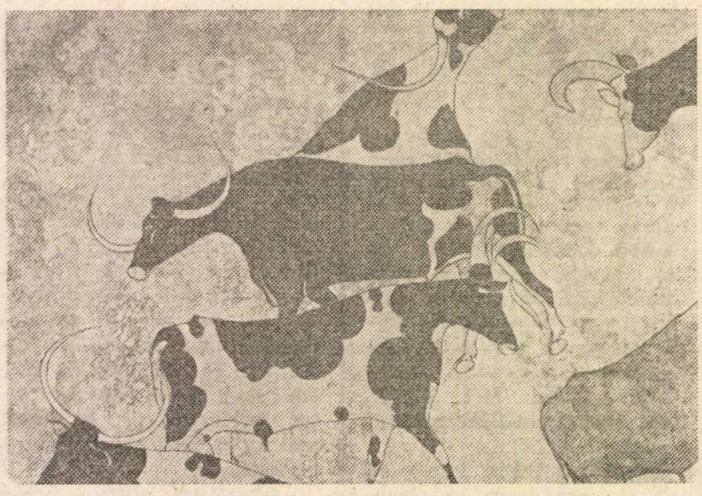

În plină Sahara, în nord-estul masivului Hoggar, gravurile rupestre de la Tassili mărturisesc că, în urmă cu cinci mii de ani, oamenii care trăiau în zona actualului deșert practicau creșterea animalelor

POSTA REDACȚIEI

Gh. Dascălu, Babadag, jud. Tulcea ; Peșcă I. Ion, com. Mărgineşti, jud. Bacău ; Traian Covaci, com. Năpradea, jud. Sălaj. Documente oficiale pakistaneze au relatat că, la 21 decembrie 1978, Curtea Supremă din Pakistan a încheiat audierile pe marginea apelului adresat de fostul prim-ministru, Zulfikar Ali Bhutto, împotriva sentinței Înaltei Curți din Lahore. Precum se știe, după un proces desfășurat timp de cinci luni cu ușile închise, la 18 martie 1978, tribunalul din Lahore l-a condamnat la moarte pe Zulfikar Ali Bhutto, împreună cu alți patru acuzați, sub învinuirea de a fi pus la cale, în 1974, asasinarea unuia dintre adversarii săi politici din acea perioadă, acțiune căreia i-a căzut victimă tatăl acestuia. În principiu, Curtea Supremă dispunea de trei posibilități : să respingă sentința, să o reducă sau să o confirme. În cazul în care sentința era confirmată — ceea ce s-a și întîmplat — acuzatul ar fi putut invoca clemența președintelui Zia-Ul-Haq, modalitate la care, însă, Zulfikar Ali Bhutto nu a recurs. În aceste condiții, apărarea lui Bhutto a înaintat o petiție care contestă respingerea de către Curtea Supremă a apelului împotriva sentinței la moarte. În consecință, Curtea Supremă a amînat cu zece zile executarea sentinței. Într-un comunicat s-a precizat că audieri oficiale vor fi organizate la 24 februarie, pentru a hotărî dacă să se admită sau nu petiția apărării.

Islam

Victor Goruneanu, București. Fondat în Arabia în secolul al VII-lea de către profetul Mahomed, islamismul cuprinde o serie de ramuri, dintre care principale sînt : **sunniții** (90 la sută dintre musulmani), **șiiții** (8,75 la sută), răspîndiți în special în Iran și Irak, și **kharedjiții,** răspîndiți cu precădere în nordul Africii și estul arabic. Aproximativ 600 de milioane de persoane împărtășesc credința islamică, dintre care doar circa 80 de milioane trăiesc în țări arabe. Peste 20 de state sînt în majoritate musulmane. Islamismul este prezent în alte peste 40 de țări. Deși din punct de vedere etnic, lingvistic, cultural, toate aceste țări sînt foarte diferite una de cealaltă, în afară de afilierea la comunitatea islamică, ele mai au o caracteristică comună : aparțin grupului de țări în curs de dezvoltare și cele mai multe dintre ele au cunoscut, în trecut, dominația străină.

În ceea ce privește primele două curente : sunnismul se bazează pe învățăturile Coranului și pe tradițiile referitoare la viața profetului Mohamed (sunna), în timp ce, negînd valoarea dogmatică a sunnei, șiismul împărtășește preceptele lui Ali, ginere al profetului Mahomed. Există azi, în lume, aproape 50 de milioane de șiiți. Dacă, în cadrul comunității musulmane ei formează o minoritate, reprezentînd doar 8,75 la sută din numărul total al musulmanilor, șiiții formează o majoritate zdrobitoare (circa 90 la sută) din populația iraniană. În cursul istoriei lor de peste 13 secole, șiiții — un fel de protestanți ai islamului — s-au simțit ca o componentă distinctă și au rămas profund atașați șefilor lor religioși — ayatollahii (cuvînt însemnînd semnele lui Alah)

Barbu Stratulat, București. Potrivit afirmațiilor oficiale, de la Dacca, aproximativ 67 800 de birmani — adică peste o treime din persoanele care s-au refugiat în 1978 din Birmania în Bangladesh — s-au reîntors în patrie în urma acordului semnat în august, anul trecut, între Rangoon și Dacca. După unele informații, circa 20 000 de birmani au fost repatriați în fiecare lună, sub supravegherea Înaltului Comisariat al O.N.U. pentru refugiați.

Ion Ieremie, București. Pentru Birmania, ale cărei regiuni nordice fac parte din așanumitul „triunghi de aur" — cunoscut în geografia producției și a traficului de droguri — lupta împotriva „morții albe" este o problemă de importanță majoră. Încă nu se cunosc datele privind producția și contrabanda de narcotice din anul 1978, dar cele publicate de autorități, referitor la anul 1977, atrag atenția asupra pericolului pe care îl prezintă această activitate nu numai pentru Birmania, ci și pentru țările cărora le este destinată contrabanda de droguri. Detașamentele speciale de poliție au arestat, în anul 1977 în Birmania aproximativ 4 000 de contrabandiști, de la care au fost confiscate 4,8 tone de opiu și 72,1 tone de heroină. Producția și prelucrarea ilegală a drogurilor a constituit de mai mulți ani obiectul preocupărilor guvernului birmanez, care a luat importante măsuri pentru stăvilirea acestui veritabil flagel național. În ultimii patru ani, au fost distruse peste 11.500 hectare de plantații de mac și lichidate mai multe sute de laboratoare ilegale de transformare a macului în opiu. Au fost luate măsuri pentru ca populația din zonele respective să treacă la cultivarea orezului, pe locurile unde cultivau mac, acordîndu-se ajutor țăranilor sub formă de fonduri, inventar agricol și îngrășăminte. În cadrul campaniei naționale pentru combaterea producției, contrabandei și consumului de droguri au fost prezentate filme, expoziții de fotografii, conferințe pe teme educative, afișe și broșuri speciale.

Maricel Duduman, Botoșani. „Pavilioanele de complezență", despre care revista noastră a scris de mai multe ori în cadrul acestei rubrici, sînt acordate de mai multe state și constau în perceperea unei taxe extrem de mici și, practic, neimpunerea unei legislații. Astfel, armatorii pot utiliza nave vechi, care în mod normal ar trebui scoase din uz sau reparate, plătesc salarii foarte mici echipajelor, care nu beneficiază de sprijinul nici unui sindicat, controalele autorităților portuare sînt inexistente sau foarte superficiale etc. Acesta este și motivul pentru care cele mai multe accidente navale au loc cu nave aflate sub „pavilioane de complezență". Statele cu cel mai mare număr de nave astfel înregistrate sînt Panama și Liberia.

Dumitru Alexe, Agigea, jud. Constanța. Vă sugerăm să vă adresați revistei „Magazin".

D. Iovițoiu, Drăgușești, jud. Gorj. Spațiul de care dispunem în cadrul acestei rubrici nu ne permite publicarea unei liste a tuturor poeților care au primit Premiul Nobel. Vă sugerăm consultarea, într-o bibliotecă publică, a unei enciclopedii.

Ilie Agafiței, Vaslui. 1. Armata Somaliei numără 31 500 de militari. Cei mai mulți dintre aceștia — 30 000 — sînt afectați infanteriei, în timp ce marina are 500 militari, iar aviația 1 000.

2. Adresați-vă revistei „Magazin istoric".

Culiță Pletea, Bîrlad. 1. Informațiile despre familia Kennedy pe care le solicitați le puteți găsi în „serialul" publicat în acest an în nr. 2—6 sau în numerele din mai 1974.

2. Președinții americani de după 1940 au fost : Franklin D. Roosevelt, Harry Truman, Dwight Eisenhower, John F. Kennedy, Lyndon Johnson, Richard Nixon, Gerald Ford, Jimmy Carter. Detalii veți găsi consultînd volumul „Președinte la Casa Albă".

Virgil Baicu, București. Din N.A.T.O. fac parte : S.U.A., Canada, Marea Britanie, Islanda, Norvegia, Belgia, Danemarca, Olanda, Luxemburg, Portugalia, Italia, R. F. Germania, Franța, Grecia și Turcia. „Criza rachetelor" (despre care ați citit în nr. 51/1978) se referă la tensiunea din 1962 dintre Statele Unite și Cuba.

Iacob Simion, București. **Graficul** alăturat, reprodus din ziarul vest-german „Handelsblatt", răspunde întrebării pe care ne-ați adresat-o. Am adăuga că, potrivit lui „Lloyd's Register of Shipping", flota petrolieră mondială consta, la mijlocul lui 1978, din 6382 unități, cu o capacitate totală de 175 milioane tone brute registru. De remarcat că, în ultimii doi ani, ea a crescut doar cu 6,9 milioane tone registru, față de sporul de 38,7 milioane tone, realizat în anii 1975 și 1976.

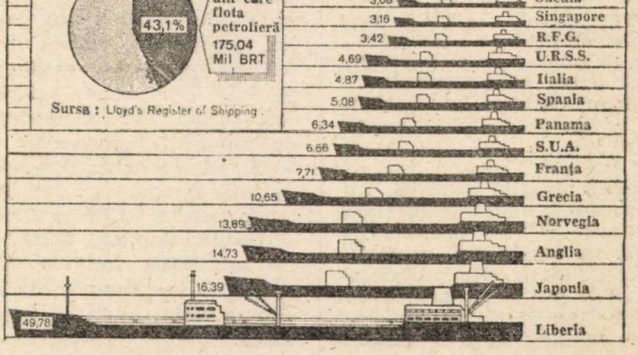

POSTA REDACȚIEI

Marșul fermierilor americani

Gh. Virgil, Buzău. 1. Marșul de protest al fermierilor și muncitorilor agricoli din S.U.A. la care au participat peste 2 000 tractoare (vezi și rubrica „1000+1" din nr. 6 a.c.) și 80 000 persoane a dorit să atragă atenția autorităților asupra situației din agricultura americană, prețurile produselor agroalimentare fiind înghețate, în timp ce profiturile marilor monopoluri sporesc. În ultimul sfert de secol, peste 50 la sută din totalul gospodăriilor agricole au dat faliment, iar datoriile fermierilor care au rezistat falimentului se ridică la 120 miliarde dolari. Un marș similar a fost organizat în 1978.

2. În urmă cu cîteva luni, scriam în cadrul acestei rubrici despre intenția realizării unui consorțiu suedezo-norvegian avînd la bază firma „Volvo", care să-și diversifice producția, în afara automobilelor. Pentru moment, realizarea acestui proiect, care trebuia să funcționeze din acest an, a fost amînată, o parte însemnată a acționarilor suedezi ai firmei opunîndu-se, cu toate că acordul fusese semnat, la 12 decembrie, de primii miniștri ai celor două țări.

3. Aproximativ 45 la sută din rezervele de petrol recent descoperite se găsesc sub fundul mărilor și oceanelor, sînt de părere experții. Exploatările marine de petrol nu sînt chiar de dată recentă, în unele regiuni ele realizîndu-se de mai multe decenii. În golful Maracaibo din Venezuela se află 5 000 platforme petroliere, în golful Mexicului — 2 000. Adîncimile de la care se extrage țițeiul sînt, însă, mici. Nivelul record este atins de Italia (600 m) și de Spania (450 m). În Marea Nordului, petrolul se află la aproximativ 100 metri sub nivelul mării.

Adriana Mironescu, București. 1. Cotidianul elvețian „Tribune de Genève", al cărui prim număr a apărut la 1 februarie 1879 (deci, recent, și-a sărbătorit centenarul, este unul din cele mai influente din Elveția și cel mai important din cantonul Geneva. Are un tiraj de aproximativ 72 000 exemplare.

2. Revista „Look", care își încetase apariția în urmă cu șapte ani, a reapărut în acest februarie într-un tiraj de 1,2 milioane exemplare, ca publicație bilunară. Dar proprietarul ei este, de astă dată, francezul Daniel Filipacchi, cel care deține și „Paris Match".

Romeo Marinescu, Rîmnicu Vîlcea. Prima republică acoperă, în istoria franceză, perioada dintre septembrie 1792—mai 1804. Consecință logică a prăbușirii regalității, Republica a fost proclamată, pentru prima dată în Franța, de către Convenție la 21 septembrie 1792. Odată cu Directoratul cunoaște o etapă nouă, conservatoare. Acapararea puterii de către Bonaparte (9—10 noiembrie 1799) marchează, în fapt, abandonul treptat al legalității republicane, evoluînd spre un regim monarhic. Consulatul va exista între 1799—1804.

Dan Bunescu, Timișoara. 1. Spectacolele realizate cu participanți din întreaga lume și ale căror încasări sînt destinate fondurilor UNICEF au loc anual. Nu dispunem, din păcate, de detalii în legătură cu programul spectacolului din acest an.

2. Vă sugerăm să adresați cealaltă întrebare revistei „Automobil".

Réunion

Petre Homău, Cluj-Napoca. Insula Réunion are o suprafață de 2510 kmp și se află situată în sud-vestul Oceanului Indian (780 km est de Madagascar și 150 km sud-vest de Mauritius). Cunoscută de navigatori din timpuri străvechi, devine, în 1665, domeniu al Companiei franceze a Indiilor, iar peste un secol, colonie a Franței. Numele de Réunion îl primește după Revoluția franceză, în 1793 (înainte era denumită Ile de Bourbon). Din 1946 primește statutul de departament al Franței de peste mări, fiind reprezentată în parlamentul francez prin 3 deputați, iar în Senat prin 2 senatori. Economia insulei este slab dezvoltată, bazată pe monocultură. Astfel, din 62 000 hectare suprafață agricolă, 42000 hectare sînt cultivate cu sfeclă de zahăr (producția anuală de zahăr este de circa 240 000 tone, fiind și cel mai important articol la export). Alte principale produse sînt vanilia, geranium și vetiver (materii prime pentru esențe de parfum), ceai, porumb și cartofi. Insula este dependentă de importul alimentelor de bază, îndeosebi orez. Din punct de vedere administrativ, Réunion este împărțită în 3 subprefecturi. Capitala, Saint-Denis, are 90 000 locuitori. Alte orașe — Le Tampon, Saint-Joseph, Saint-André și Saint-Louis.

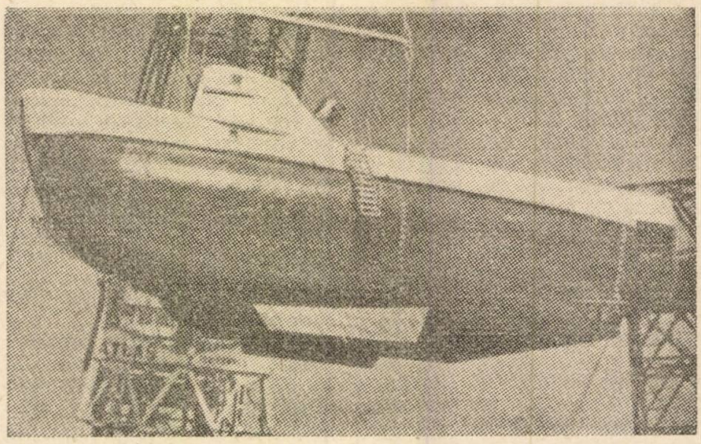

Iulian Vlădescu, București. Batiscaful „Archimède", construit de marina franceză împreună cu Centrul național de cercetări științifice, a fost și unul dintre primele laboratoare oceanografice subacvatice cu echipament adecvat pentru observații dintre cele mai complexe pe fundul oceanului. În 1962, batiscaful „Archimède" descindea la 9 545 m, în depresiunea de la est de coastele japoneze. De-a lungul anilor, batiscaful, care poate coborî pînă la 11 000 m, a furnizat oamenilor de știință numeroase date privind topografia, biologia și geologia fundului mării, precum și informații utile referitoare la magnetism, presiunea apei, valuri, curenți și vîrtejuri. Instrumentele, care cîntăresc trei tone și ocupă o treime din interiorul batiscafului, asigură fotografierea mediului subacvatic, menținerea parametrilor necesari în interiorul cabinei, înregistrarea sunetelor subacvatice, luarea de mostre de apă și de sol la diferite adîncimi etc. Batiscaful francez măsoară 22,10 m lungime, 5 m lățime și 9,10 m înălțime și este dotat cu trei motoare — unul de 30 CP, care asigură deplasarea pe orizontală a aparatului, un altul de 5 CP pentru deplasarea pe verticală și al treilea, tot de 5 CP, pentru manevre subacvatice.

Internaționala Socialistă

I. Miricescu, Ploiești. 1. Cel de-al X-lea Congres al partidelor socialiste și social-democrate din Piața comună, desfășurat în ianuarie, la Bruxelles, a avut ca obiect pregătirile în vederea alegerilor din iunie pentru parlamentul vest-european. Congresul a adresat un apel alegătorilor din cele nouă țări, explicînd opțiunile socialiștilor.

2. În cadrul Internaționalei Socialiste a continuat activitatea de studiere a dosarului dezarmării. Grupul de studii, compus din reprezentanți ai partidelor socialiste din Finlanda, Austria, R.F.G., Marea Britanie, Senegal și Spania, proiectează să se întîlnească în iunie și iulie cu personalități ale O.N.U., inclusiv cu Kurt Waldheim, precum și cu reprezentanți ai diferitelor state. Premierul finlandez, Kalevi Sorsa, care conduce grupul, a afirmat că recomandările finale vor fi prezentate la Congresul Internaționalei Socialiste ce va avea loc la sfîrșitul anului 1980. **3.** Despre componența conducerii Internaționalei Socialiste am scris în nr. 5/1979, la această rubrică.

Vasile Negescu, Pitești. 1. În legătură cu evoluțiile din Iran, vă îndicăm să consultați articolele apărute în nr. 5—6 din 1979 ale revistei noastre.

2. În ce privește modificările intervenite în scrierea fonetică chineză, vă rugăm să consultați această rubrică în nr. 3/1979.

LUMEA

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 Internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.